

Máté G. Péter

Hódító
zsébszörnyek

Máté G. Péter

HÓDÍTÓ ZSEBSZÖRNYEK

TARTALOM

Előszó	Volt egy nyár
Szegénységi bizonyítvány	Nem a NEM-re nem
Csinált fociláz	Kajabaj
Vállvonogatva	Nép, szabadság?
A múlt jelene	Bérben az igazság
Okosba'	Úrlak
Kekeckedők	Hadd játsszon a gyerek
Rákkeltő	Százhetven év
Sorakozó!	Invázió
Nehéz sorsú honatyák	Kaktusz
Aggódó szülők	Recept diktátoroknak
Kardcsörtetők	Rosszkedvünk éve
Nyolcvanhat perc	Tíz magyarból három
1294 menekült	Jó tanácsok karácsonyra
Fertőzés	Boldog
Masha megbukott	Mi van a portással?
Túltolt ország	Havi egy nap
Minimál invazív	Gazdagék
Repülő jövő	A legőszintétlenebb
Pálcatorók	A pízí vége
Működik	Árulva a haza
Pofon	Életet érő élvezet
Félázsiaiak?	Helyzet van
Zsebbe vágó elsőség	Legyilkolt álmok
Üzenet	Járulékos veszteség
Sok az öreg	Mondandóink
Szükségtelenül	Még vizitdíjat is
Csókolom	Hetvenszázalékos nem
Leütött asszony	Multi kérdés: ki a csaló?
Túlélőtáborok	Megállítom Brüsszelt
Békesség, legyen velünk	Égtájak
Munkaügy	Nőügyeink
Tiki-taka diadala	Nem beszélni külföldi
Hódító zsebszörnyek	Esélytelen generációk
Muszlímok	A zsaroló
Lopásalapú	Súlyos magyarok
Szürkülő falak	Statisztikai alapon
Rajongás	London
Inkább a halál	Érettek
Mindennapi szemetünk	Feláldozottak
Kübekházi lecke nagyokosoknak	Pártbuli
Szemét gyógyszereink	

Előszó

Első könyvemet, a Lopott éjszakákat ötvenedik születésnapomra adtam ki. Magamnak, vagy még inkább addigi és leendő olvasóimnak szántam ajándékként. Az ezredfordulón jelent meg A szakállas angyal című kötetem. A 2008-ban napvilágot látott harmadik könyvem igazi újságírói mű, négy év jegyzeteinek termése, Láthatatlan lények címen. 2011 vége felé negyediként, igaz, első ízben már csak digitális formában közzétett kötetemet, a Vészcsengőt kínáltam olvasóimnak. Ezt követte a Józsefváros hercegnője novellás kötet 2013-ban és még ugyanabban az évben a Hibázók és bűnözők, az internetes felületen megjelent publicisztikáim újabb gyűjteménye, majd a 2015-ben kinyomtatott, közzétett Csak fuss című novellás kötetem. Ezek mellett saját írásaimból négy hangoskönyvet is szerkesztettem, olvastam fel és tettem közzé. Mindegyik könyvem és hangoskönyvem ingyen letölthető a Magyar Elektronikus Könyvtárból (www.mek.oszk.hu).

Újságíró vagyok, büszkeséggel tölt el, hogy kirívóan hosszú ideig, huszonegy évig lehettem a velencei-tavi térségi televízió, a Tó Tévé, majd megszűnése után még három évig az általam életre hívott Pusztaszabolcs Tévé főszerkesztője.

Pályafutásomat evezős edzőként, majd vezető edzőként sportszakmai lapban közzétett írásaimmal kezdtem. Kezdőnek kissé túlkorosan, harminchat évesen kaptam meg az első komoly publikálási lehetőséget a Fejér Megyei Hírlaptól. Írásaim ezt követően mind sűrűbben jelentek meg a Hírlap mellett az Új Tükörben, Nők Lapjában, Esti Hírlapban, Magyar Nemzetben, Népsportban, Nemzeti Sportban, Tallózóban, Népszabadságban, Fehérvári Hétben, Fehérvári Polgárban, és még mintegy további harminc kisebb-nagyobb lapban. A nyomtatott sajtóban legtovább a Vasárnapi Fejér Megyei Hírlapban és a Fehérvári 7 Napban publikáltam.

Dolgoztam külsős szerkesztő-riporterként a Magyar Televízióban, a Duna Tévében, vezettem műsort a Danubius Rádióban és alapító főszerkesztője voltam a rövid életű Rádió 101 Gárdonyi elnevezésű helyi rádióknak. Jelenleg alapító tulajdonosként, szerkesztőként gyakorlom az online újságírást, napi rendszerességgel írom, szerkesztem e-lapomat, a Vétót (www.v-to.info).

Bár az újságírás igen sokat változott, még mindig hiszek a leírt szó erejében. Ezúttal jegyzeteim újabb gyűjteményét kínálom a mellettem kitartó és új olvasóimnak. Ha Önt, igen tisztelt olvasóm, egyetlen írásom is bosszantja, vagy elgondolkodtatja, már nem dolgoztam hiába.

Köszönöm, hogy olvassa könyvemet.

Máté G. Péter

Szegénységi bizonyítvány

Ha továbbra is ilyen rosszak lesznek a nemzetközi felmérésekben a magyar iskolások, akkor azt jelenti, hogy baj van. Mindezt nem én állítom, hanem hazám egyszemélyi vezetője, aki legutóbbi szokásos heti rádiós hírmagyarázatában mondta mindezt.

Sajnálatosan komoly bajok vannak az oktatással. Ha e kijelentés túl elfogultnak tűnik, ajánlom mindenkinek, hogy olvassa el az idevonatkozó szakvéleményeket. Baj van és ehhez elég megnézni a már említett felmérések eredményeit, esetleg végigtekinteni az állami víz-fejként működő intézményfenntartó központ három éves „áldásos” tevékenységén.

De ha ez mindeddig csak egy egykor rövid ideig tanárként is dolgozó újságíró fanyalgásának tűnne, gyorsan tekintsünk a tényekre. Pár napja láttak napvilágot az Education at a Glance: OECD Indicators kutatás eredményei a 34 OECD-tag oktatási rendszereinek szerkezetéről, finanszírozásáról és teljesítményéről. Ebből egyértelműen kiderül, hogy az egyes államok mit tesznek az iskoláikért, a közoktatásukért, mennyit költenek mindezekre.

Az adatok szerint az OECD-országok között 5564 dollárral majdnem Magyarország költi a legkevesebbet egy-egy tanulóra az általános iskolától a felsőfokú oktatásig tartó képzésére. Az OECD-átlag 10 220 dollár.

Tudom, hogy lehet pénztelen, igénytelen környezetben is kiválóan tanítani, értéket, tudást, életszemléletet tölteni a táguló kobakokba, de ehhez jó pedagógusok, tovább megyek: szabad pedagógusok kellenek. Mert az egy dolog, hogy az iskolának van-e krétájuk, takarító szerük (ad-e rá pénzt az állami intézményfenntartó), követik-e a korszerű technológiákat, amelyek nélkül nincs modern oktatás, kapnak-e elegendő fizetést a tanárok, nem terhelik-e őket felesleges adminisztrációkkal, jelentésekkel, de a lényeg mégiscsak az, hogy hagyják-e őket szabadon oktatni. Nos, az alulfinanszírozáson túl a magyar oktatási rendszer másik fő bűne, a tanárok uniformizálása.

Az egységes tanterv, követelmények, tankönyvek sohasem a kitűnés lehetőségét, a jobb eszközök magasabb szintű képzését szolgálják, sokkal inkább a tömegek közepes szintre hozását, az államilag elvárt tudnivalók elsajátítását. S ha ezek politikai megfeleléshez, azonos gondolkodáshoz vezetnek, máris elérte célját a hatalmon lévő rezsim.

Azt már régóta tudjuk, hogy a magyar iskola nem az életre nevel. Számtalan lexikális tudnivalót töltenek a tanárok a fiatalok fejébe, amelyeknek azon túl, hogy tágul a világképük és a vizsgákon tudni kell, soha egyetlen alkalommal sem veszik hasznát, miközben a mindennapi életre alig készülnek fel a diákok.

Azt még meg lehet magyarázni, hogy miért jó, ha rossz az egészségügy - akik korán halnak, nem kérnek nyugdíjat, meg különben is: feleslegesek az öregek - de, hogy miért jó a rossz oktatás, már nehezen érthető.

Ha csak nem tömegek butítása a cél.

2015. december 8.

Csinált fociláz

Az elmúlt hetek sporthírei közül szinte mindent felülmúl a magyar labdarúgó-válogatott fantasztikus sikere, az, hogy negyvennégy év után újra kijutott az Európa bajnokságra. Van olyan játékos, aki ennek nyomán nyolcvanmillióval is gazdagodott, azért, mert végre jól végezte magasan fizetett munkáját. Az igazsághoz tartozik, hogy a jutalmazási listán tizedik már csak harminccal szerénykedik. Mármint millióval.

Nehogy azt gondolja valaki is, hogy fociellenes vagyok, párom szerint éppen ellenkezőleg, a foci-őrültek világszerte népes táborát gyarapítom. Valamikor unokaöcsémekkel több szép emlékü mérkőzésen voltunk jelen a Népstadionban és én, mint szolid Vasas drukker, ő meg a keményebb fajtából való Honvéd szurkoló, még a vérmes Fradi tábor némely tagjával is vitába keveredtünk az egyik FTC-Honvéd örök rangadó alkalmával. Szép idők voltak, akkoriban, a hatvanas évek vége felé még pár pofon ígéretével meg is lehetett úszni az ilyen véleménykülönbséget. A lényeg, hogy nagyon is szeretem a focit, ha Barcelona, Real Madrid, vagy Bayern München meccs van a tévében, amikor csak tehetem, megnézem és olykor némi önkínzásként bele-belekukkantok a hazai bajnokikba is.

Mifelénk ugyanakkor már nem sikk a foci, és ha a pár ezer meccsre járó, valamint a néhány százezer tévénezőt leszámítom, kijelenthetem, az emberek zömét egyáltalán nem érdekli e pompás játék. Az előző bajnoki szezonban például átlagban alig haladta meg a 2500-at az élvonalbeli mérkőzésenkénti nézőszám, pedig 1976-ban még 10 ezer körül járt, vagyis négy évtized alatt nézői 75 százalékát veszítette el a magyar labdarúgás.

Láttam a minap egy felmérést, amely szerint a választókorú magyarok igen nagy többsége soha nem megy ki meccsre, de még csak nem is tervez a jövőben sem ilyen kalandot és még tévén sem hajlandó megnézni egy magyar bajnokit. Egy másik kutatás szerint a legaktívabb korosztályról, a 49 évnél fiatalabbakról kiderült, végképp nem érdekli őket a magyar bajnokság.

Igen pompás, milliárdokba került új stadionok konganak az ürességtől, miközben - nehogy azt mondják, hogy demagógia! - kórházak, orvosi rendelők dűledeznek, és az iskolákban is a nincs a legtöbbet használt szó. Úgy vélem, helyére kellene tenni a dolgokat. Életünk nagyon sok fontos területének szervezése, finanszírozása az állam, vagyis a köz feladata, de a stadionok építése, a profi klubok közpénzekből történő támogatása nem.

A foci a világ egyik legnagyobb üzlete, ha jól csinálják. És ahol valóban jól csinálják, ott nem kell kilopni az emberek pénzét a zsebükből néhány potentát hobbijára, a nézők önként és boldogan fizetnek jegyre, sálra, ereklyékre maguktól is.

Igaz, arrafelé cserébe szórakozást, örömet, sikert kapnak.

2015. december 15.

Vállvonogatva

A legújabb kutatási eredmények szerint a boldogtalanság a korábbi hiedelmekkel ellentétben mégsem rontja életkilátásainkat, nem fogunk rövidebb ideig élni csak azért, mert a lelkünk szomorú, ahogy az ellenkezőjére sem találtak a kutatók igazolást. Mármint arra, hogy aki a föld felett szárnyal boldogságában, az hosszabb ideig élvezheti az életet, mint elkeseredettebb társa.

A brit és ausztrál tudósok, akik e téma teljes feltárására tették fel az életüket, vagyis az erre a célra elnyert pályázati támogatást, azt azért nem állították, hogy aki rosszkedvű, elkeseredett, vagyis boldogtalan, az nem fog hamarabb meghalni. Az illetőnek ugyanis azért rosszabbak az életkilátásai, mert a szomorúság, keserűség, depresszió olyan szerek fogyasztására, életvitelre készítetik, amelyekkel két végén égeti élete gyertyáját. A betegségek elterjedésének statisztikai vizsgálatával foglalkozó orvosi tudományág, az epidemiológia művelői szerint az olyan rizikófaktorok, mint a dohányzás, az életmód és a társadalmi státusz, jelentősen befolyásolják az élethosszt.

Magyarországon közismerten sok a boldogtalan ember, amelynek okait szinte mindenki hosszasan tudja sorolni. Az alulfizettség, vagy munkanélküliség, a kiáltástalanság, munkahelyi stressz, a napi megélhetési gondok, a politikai megosztottság, a megfelelés az uralkodó hatalomnak, az egészségügy és a gyógyítás lehetetlen helyzete, továbbá még ezerféle valós, vagy vélt baj sodorja a magyar embereket a boldogtalanságba. Ehhez jönnek a rossz párkapcsolatok, megromlott szomszédi viszonyok és máris kell valami bódító, tompító, örömköztető szer. Lehet az alkohol, dohány, vagy valamilyen tiltott tudatmódosító anyag, és máris rövidül az élet.

Ha már szóba került az egészségügy, akkor nem mehetünk el szó nélkül amellett sem, hogy a magyarok a felmérések szerint betegebbnek érzik magukat, mint sok más nemzet lányai, fiai. Ahogy pedig a már említett kutatók megállapították, a betegség önmagában is boldogtallanná tesz.

Mindezek nyomán nem árt elgondolkodni azon, ha nem vesszük magunkra a világ bajait, nem idegeskedünk eszement politikusok napi idiótaságain, nem haragszunk szomszédunkra, mert átlógott hozzánk az egyik fájának ága, nem ugrunk a plafonig nejünk, férjünk, gyermekünk minden szavára, szóval, ha így boldogabban élünk és ettől egészségesebbek leszünk, akkor mindezt miért nem tesszük?

Erről egyik ismerősöm jut eszembe, aki ha bosszús voltam mindig arra bátorított, hogy két vállam van, és ha valami nem tetszik, hát csak rántsam meg az egyiket. A vállvonogatás persze csúnya dolog, de lehet, hogy megkönnyíti, ezáltal boldogabbá teszi az életet.

És egészségesebb, mint bármilyen szer.

2015. december 22.

A múlt jelene

A szovjet korszak legborzalmasabb hagyatéka a szovjet nép. A kemény vélemény nem tőlem származik, hanem Szvetlana Alekszijevicestől, az idei irodalmi Nobel-díjas írónőtől, aki egy, a díj kihirdetése előtt készült interjúban mondta mindezt. A világhírű fehérorosz szerző ebben a beszélgetésben több igen figyelemreméltó gondolatot is megfogalmazott.

A hatvanhét éves író a homo sovieticust, vagyis a szocializmus gyermekét helyezi nagyító alá köteteiben. Legutóbbi művében, az Elhordott múltjainkban is szemtanúk visszaemlékezéseiből idézi szemünk elé a létező szocializmus minden apró rezdülését. S, hogy a világ mit sem tanul a történelemből, jellemző, hogy a világszerte számtalan országban elismert, díjazott, Ukrajnában született, fehérorosz apától és ukrán anyától származó, de a családjával Fehéroroszországban letelepedett író csak öt évvel ezelőtt térhetett vissza emigrációjából Minszkbe, ahol művei a hírek szerint még most is tiltottak, nem jelenhetnek meg.

A könyvet még nem olvastam, de több elemzést, részletet már igen, amelyekből egy olyan világ képe rajzolódik elém, amelynek nem csak az oroszok és a Szovjetunió más tagállamainak polgárai, de a most élő magyarok zöme is részese volt. A könyvből kiderül az, amit éreznünk is kellene, hogy a szocializmus hihetetlen mélyen ivódott a zsigereinkbe. Ahogy egyik elemző írta: pergett a dob, lengett a zászló, a korabeli egyhangú és egy hangon szóló média támogatásával pedig egyen-gondolkodó embereket formált az egypárti diktatúra.

Külső - külföldi - szemlélőknek megdöbbenő mindaz, amit a ma magyar embere is érezkelhet, és amelynek mégis alkotó részese. A rendszerváltásban csalódott emberek nosztalgiával gondolnak az egykor gyűlölt életükre, a mára megszépült múltra, és ahogy az egykori szovjet tagországokban, úgy Kelet-Európa egyik-másik, időközben uniós tagállammá lett országában az egyemberes vezetésű, egypárti rendszerekben látják az egyedüli üdvözítő utat. Mindez azért is érdekes számunkra, mert a visszarendeződés nyomán, ahogy a volt szocialista tábor országainak némelyikében, úgy hazánkban is az államtól, annak tévedhetetlen vezetőjétől, fejétől várják a megoldást saját gondjaikra. Kerül, amibe kerül.

Az említett interjúban mondta Szvetlana Alekszijevice: Nemcsak ahhoz kell bátorság, hogy írjak róluk, de ahhoz is, hogy köztük éljek. De hát így éltek a nagyszüleink is, a szüleink is, és így élünk most mi magunk is. Egyszer édesapámtól, aki átélte '37 szörnyűségeit, megkérdeztem: miért hallgatsz? Most nem kérdeznék tőle ilyet. Mert mi is hallgatunk most, mi is tehetetlenek vagyunk.

Ismerős?

2015. december 29.

Okosba'

- Megoldjuk okosba'? - nézett rám cinkosan a mester és meg sem várva a válaszat, már mondta is, hogy mennyi az annyi, ha okosan okosban csináljuk kettőnk üzletét, azt, amelyhez senkinek semmi köze sincs, különösen nem az államnak.

Ha ön, kedves olvasom még nem találkozott volna e modern kori kifejezéssel, gyorsan leírom a értelmezését. Az okosban kifejezés ugyanis számla nélkül, feketén, adómentesen, vagyis olcsóbban adott, vagy vett árut, szolgáltatást jelent.

Jó vicc, gondolhatja most ön, ki az az örült, aki a világ legmagasabb áfája mellett a szabadpiacon beszerzett termékek, javítások, ilyen-olyan szolgáltatások után is boldogan fizet közel egyharmaddal többet? Csak azért, hogy teljen az államnak pocskolásra? Persze, hogy okosba' oldjuk meg a dolgokat, a megtakarított összegnek meg amúgy is van helye a háztartásban másfelé.

Dr. Balázs Géza nyelvész írja egy helyütt: „Az okosba' határozószó a kis és nagy stiklik világát, a magyar fekete- és szürkegazdaságot idézi. A korrump világ azonban sokszor a túlélés, az élni akarás, az élni tudás kényszeréből fakad, ami egyfajta „kurucos”, az elnyomó hatalommal szembeszegülő, és sokszor megbocsátandó mentalitás. Ám a sok apró „okos” stikli végül megmérgezi az egészet. Ezért nem örülhetünk annak, hogy az „okosba” lassan szótározott szavá válik.”

Ennél kerekebben e kifejezést, és ami mögötte van, a mindent felfaló, mindent uralni akaró hatalom elleni szabadságharcot nehezebb összefoglalni. Az ember legyen bármilyen nagy hazafi is, egy idő után besokall a megszámlálhatatlan mennyiségű adótól, különösen, ha azt látja, azok többnyire nem az ő érdekét szolgálják. De dacossá válik a polgár akkor is, amikor a még itthon maradt dolgozók helyzetének javulása helyett irritálóan pöffeszkedő, gazdagodó, új milliárdos elit létrehozásáról hall nap mint nap, netán a politikusok nem kevésbé bosszantó gazdagodását, urizálását figyelni tehetetlenül, ha trafik, föld és egyéb furcsa ügyeket tapasztal, vagy a közintézmények működtetéséhez szükséges pénzeket stadionokban, kisvasútban, várbéli építkezésekben és másféle hobbiberuházásokban látja viszont. Ilyenkor cseppet sem gyötri lelkipurdalás, sőt indítatva érzi magát a derék lélek, hogy egy kis umbuldával, ügyeskedéssel, vagyis okosba' oldja meg, amit meg kell oldania.

Most új esztendő kezdődött, amelyben akár lehetne sokkal jobb is minden, mint volt korábban, de mi, akik ebben a gyönyörű országban élünk, és mögöttünk van már néhány évtized, oly sok furcsasággal találkoztunk, hogy eszünkbe sem jut bízni, nem ügyeskedni, nem a surranó pályákat keresni. Magyarok, vagyis nagy túlélők vagyunk, évszázadok tapasztalataival a zsigereinkben tudjuk, hogy hogyan lehet a mindenkori hatalom munkálkodása ellenére életben maradni, boldogulni.

Naná, hogy csak okosba'.

2016. január 5.

Kekeckedők

A minap az egyik országos tévécsatorna esti beszélgetős műsorában, majd több netes fórumon került újra szóba egy bizonyos szomorú tekintetű, ájtatos hanghordozású politikus elhíresült mondása, miszerint miközben a közalkalmazottak, orvosok, pedagógusok nyugdíjas koruk elérése után csak akkor dolgozhatnak tovább, ha lemondnak a nyugdíjukról, a parlamenti képviselők azért vehetik fel e juttatást, mert ők nem fizetést, hanem tiszteletdíjat kapnak.

Már akkor nagyon sok értetlenkedő - közkeletű elnevezéssel - nyuggerré lett közalkalmazottnál verte ki a biztosítékot a mondat. Hiszen e jeles képviselő a milliónál jóval magasabb parlamenti „tiszteletdíja” mellé kapja még az átlagnál magasabb nyugdíját, míg a nyugdíjas kor elérése után is dolgozó orvosok, miután nélkülük végkép leállna a gyógyítás, a nyugdíjukkal azonos összegű Senior ösztöndíjat kapnak, a többiek meg választhatnak: dolgoznak a fizetésért, vagy várják otthon a járadékot. Kettős javadalmazás az orvosok mellett csak a politikusoknak jár a közszférában.

Túl azon, hogy ismét téma lett ez az igazságtalanság, talán azért is került terítékre, mert a nyugdíjak idei 1.6 százalékos emelése a nyugdíjasok többségének inkább sértés, mint segítség. Többségük egész munkássága alatt közel sem nem kapott akkora fizetést, mint egyesek „tiszteletdíja”, legfeljebb egyfajta jelenlétet honoráló összeget, amiből vagy boldogult, vagy nem. Sajnálatos ugyanakkor, hogy e szerény summa jelenti az alapot a megélhetést biztosító időskori ellátáshoz.

A már említett jeles politikusember és több hasonszórú társa nyilván nem egy egyszerű, hetven közelében, vagy még azon túl is dolgozni kényszerülő orvos, tanár tizenkettő egy tucat munkáját végzi, hanem az ország dolgait intézi valamennyiünk boldogulására. Példának okáért e tiszteletreméltó (?) képviselő keze munkáját viseli magán a vasárnapi vásárlási tilalom és ugyancsak pártja vetette fel a minap a szingli adó kérdését, miszerint aki 30 felett van és még nőtlen, vagy hajadon, fizessen adót a nemzet épülésére. Bár ezt egyelőre levették a napirendről, azért láthatjuk, hogy megérik a pénzüket, meg a fizetés mellé adott nyugdíjat is.

Ahogy a fenti példa is mutatja, valóban szükséges és megérdemelt a politikusok plusz javadalmazása, ha már ahelyett, hogy unokáikkal játszadoznának a - nyilvánvalóan nem külterületi panel - lakásukban, még mindig a haza érdekében cselekednek. A többi közalkalmazott meg adja át bátran a helyét a kalandvágyból itthon boldogulni akaró tehetséges fiataloknak és élvezze a nyugdíját.

Csak a kekeckedők nem értik ennek helyességét.

2016. január 12.

Rákkeltő

A tradicionális magyar életmód rákkeltő.

E kijelentés a minap az egyik rádió műsorában egy korábbi egészségügyi államtitkár, ma is praktizáló orvos szájából hangzott el. Mondta mindezt annak nyomán, hogy a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), valamint az Európai Bizottság legutóbbi körképe szerint tulajdonképpen jellegzetesen magyar kór lett a rák.

Az adatokból kiderült, hogy míg a legfejlettebb európai országokban 100 ezer 65 évesnél fiatalabb emberből hatvanhárman halnak meg a rettegett betegségben, és a hazánkkal együtt az unióhoz csatlakozott országokban is „csak” 90 ez a szám, addig Magyarországon 120. Ráadásul, míg másutt a daganatos halálozások számában csökkenés következett be a múlt század utolsó évtizedétől, addig nálunk megszorodtak az új esetek és a halálozások aránya is növekedett.

A szakemberek szerint az eredményes kezelést nehezíti, hogy mire a többhetes előjegyzések miatt nagy nehezen összegyűlnek a szükséges leletek, hónapok vesznek el a sikeres kezelés idejéből. S, hogy miért is pont mi vagyunk a rákátoktól sújtottak? Nehéz tudományos választ adni, de abban az orvosok egyetértenek, hogy a stressz az egyik legkomolyabb kiváltó ok és mifelénk abból akad bőséggel. A végleges megosztottság, az államilag is gerjesztett gyűlölködés, az irigység, a napi bosszúságok, félelmek sora mind-mind méreg a szervezeteinknek. És akkor még a dohányzás, alkoholizmus szóba sem került.

A tradicionális magyar életmód tipikus jellemzője az étrendünk is. Mert valljuk be, képtelenek vagyunk lemondani a húst hússal evésről, a jó nagy adag fűszeres, zsíros, ízletes pörköltekről, sültekről, a bőséges zsiradékban sült vörös húsokról, vagy a húskészítményekről, amelyekről néhány hónappal ezelőtt mutatta ki az egészségügyi világszervezet, a WHO, hogy bizony ezek rákkeltőek. Lett is nagy felháborodás idehaza.

És mit válaszol erre a világ? Kideríti, hogy nincs még egy ilyen elhízott nemzet Európában, mint a miénk, már ha a lakosság arányában vizsgálják a kövér emberek számát, de még az Egyesült Államok és Mexikó után világszinten is mi vagyunk a harmadik legkövérebbek.

A ráktól rettegő laikusoknak persze fogalmuk sincs, hogy mi lenne a teendő, nekem is csak ötleteim vannak. Talán az egészségügy tudatos lerothasztása helyett a gyógyító körülmények javítása, a gyerekeknek a közétkeztetésben törvényileg előírt moslékkal etetése helyett a helyes táplálkozásra nevelés, főzni tanítás, a méregdrága és kihasználatlan stadionok helyett minden iskolának tornaterem, minden településnek ingyenesen használható uszoda, sportcsarnok építése mindenképpen a kezdeti lépéseket jelenthetnék. Addig meg csak a bosszantó statisztikák okozta stressz marad nekünk.

Csoda, hogy belebetegszünk?

2016. január 19.

Sorakozó!

Tisztes, bár szegény polgári családba születtem, az emberi együttélés írott és íratlan szabályai, törvényei alapján irányították szüleim az életemet, becsületes embernek neveltek. Így volt ez egészen huszonkét éves koromig, amikor is kétéves sorkatonai szolgálatra magába szippantott a Magyar Néphadsereg.

Nem tartozom azok közé, akik férfitársaságban azonnal katonaélményeikkel fárasztják alkalmi közönségüket, de tényként leírhatom, hogy sok kalandot éltem meg és igen sokat profitáltam a seregben eltöltött közel 730 napból. Ugyanis én, a jól nevelt polgárgyerek a túlélés, vagyis a piszkálások, fogdák, csicskáztatások, bajtársi verések elkerülése érdekében tapasztaltabb társaimtól számtalan hasznos ismeretre tettem szert. Megtanultam lopni, rezzenéstelen tekintettel hazudni, dokumentumot hamisítani, igen cifrán káromkodni és kiváló menetdalokat énekelni. Talán csak a hazát megvédeni nem tudtam volna a kiképzés végén. Nem is volt sok bajom a sereggel, esetleg csak az, hogy nagyon nehéz volt újból tisztességesse lenni a leszerelést, vagyis fiatal életem elfecsérelt két esztendejét követően. Akik ismernek, igazolhatják, végül is a seregben tanultak ellenére becsületesen éltem eddigi életemet.

Mindez annak nyomán jutott eszembe, hogy egyes fontos tisztséget betöltő vezetőink felvetették a sorkatonaság visszaállításának szükségességét, s bár hazánk igen tiszteletre méltó egyszemélyi vezetője ennek szándékát cáfolta, azért a levegőben ott maradt a kétely. Ő ugyanis már sok mindent cáfolt korábban is, amelyeket napokkal, vagy hetekkel később szégyenérzet nélkül megvalósított.

Szóval a lényeg, hogy egyesek agyába bevillant a reguláris hadsereg újbóli felállításának ötlete. Sorozással, behívással, kiképzéssel meg jó sok közpénzzel. Rengeteg morzsa képes ám leesni az asztalról egy ilyen nagy „főzésnél” és ezt az egykori hadtáposok, meg jó néhány bennfentes előljáró biztosan tanúsíthatná. Sokaknak lenne nagy buli egy állami pénzből működő sereg.

Az persze már más kérdés, hogy vajon miféle pénzből, újonnan kivetett adóból lehetne fenntartani egy kötelező bevonuláson alapuló hadsereget? Mert ha csak egy húszezres sereggel számolunk - a rendszerváltáskor 80 ezer fő alkotta a Néphadsereget - akkor is százmilliárdok kellenének a bakák etetésére, öltöztetésére, laktatására, kiképzésére, felfegyverezésére, hogy a tömegnyi járulékos költséget ne is említsem.

A mai, korszerű hadviselésben magasan képzett profi harcosokra, nagy szaktudású háttérkatonákra, és hallatlanul fejlett, méregdrága légi, tengeri, szárazföldi technikai haderőre van szükség, ami azért a NATO-ban nagyrészt adott. A terroristákat meg úgysem lehet megrettent húszévesekkel legyőzni.

Jó kis gumicsont ez megint, s míg rágjuk, igen sok szennyes ügyet feledünk.

2016. január 26.

Nehéz sorsú honatyák

Korábban úgy terveztem, nyugdíjas koromra valamelyik parlamenti párt listájáról bejutok majd a képviselők közé, hogy aztán elücsörögjek a Parlamentben, vagy a képviselői irodaház-beli szobáskámban. Közzé is tettem mindenfelé, hogy rám számíthatnak, nem szólok majd bele semmibe, szavazok, ahogy mondják, nem szólok fel a plenáris ülésen és nem nyilatkozom a sajtónak. Igen hasznos tagja lehettem volna bármelyik pártnak, az már biztos.

A politizálás cseppet sem vonzott, de hallottam, hogy jó a fizetés és állítólag nagyon olcsó az élet az országgyűlés épületében, ez pedig igencsak jól jött volna a nem éppen nagynövésű nyugdíjam mellé. Ráadásul, míg bent vagyok a nagy házban, addig sem kell otthon fűtenem. Sok a macera a politikussággal, de mint látható, vannak előnyei is.

Most jöttem rá, micsoda mázlista vagyok, hogy nem sikerült képviselővé válnom. Ugyanis a napokban közzétett képviselői vagyonynyilatkozatok szerint, bár magyar viszonylatban szép fizetést kapnak választott vezetőink, többségük nemigen tudott megtakarítani, gyarapodni. Szóval csak koptatják az idegeiket, egészségüket értünk, aztán nemhogy köszönet nincs benne, de jó, ha nem szegényednek el. Szegények.

Az adatokból kiderül, van, akinek autója sincs csak egy-két ingatlana és persze szép adóssága, amit példamutató állampolgárként tisztességesen törleszt is. Másnak csak régi autója és képviselősége előtt összedolgozott lakása, nyaralója a vagyona, és akad, akinek még ennél is rosszabb, hiszen szerény háza több mint másfél-százmilliós bekerülési költségének hitelét kell szülei felé törlesztenie, feje felett az adósok börtönének árnyékával.

A sok megtakarítani képtelen politikus láttán az ember úgy érzi, még egy gázszerelő is előbbre juthat, ha van egy jó barátja. Arról meg már ne is beszéljünk, hogy akad nem is egy politikus, akinek még a nyugdíját is meg kell kapnia ahhoz, hogy meg tudjon élni milliós képviselői javadalma mellett, nem úgy, mint a sok gazdag pedagógusnak, orvosnak, közalkalmazottnak, akiktől bátran elvehető a nyugdíjuk, ha buta fejjel öregkorukban is dolgozni akarnak.

Szerencsére akadnak választott vezetők, akik azért szépen gyarapodnak, ingatlanok sorát tudhatják magukénak, vagy több autójuk van, s még olyan is akad, akinek százmilliós a megtakarítása és az így is van rendjén. De nézzünk szembe a ténnyel: a vagyonynyilatkozatuk szerint a többségük már-már csóró.

Éppen ezért nem értem, vajon a kötekedők honnan szedik, hogy az állampárt-közeliek és az ugyancsak odatartozó politikusok, valamint családtagjaik viszik a kiárúsított állami földek hektárjait százszámra, ahogy vitték a trafikokat, meg építik a stadionokat, nyerik a közbeszerzéseket, kapják a nagy állami beruházásokat, zsíros állásokat?

Kérdem tehát: van az irigységnek határa?

2016. február 2.

Aggódó szülők

- Egy idő után már nem szólhatunk az életükbe, csak izgulhatunk értük és tehetetlenül nézzük, hogy mi lesz velük. Ez a szülők sorsa.

Így összegezte aggodalmát a hetven közelében járó férfi, aki nap, mint nap szomorúsággal figyeli lánya életét, rendre félresikló kapcsolatait, állástalanságát, hányódását.

Nem egyedi a férfi helyzete, miveléne mostanában szülők tízezrei aggódnak csemetéikért, akik nem olyan életet élnek, mint amit anyjuk, apjuk szánt nekik. Talán régen könnyebb volt, akkor, amikor még életre szólóan a szülő találta ki a szakmát gyermekének, egyengette utódja haladását a valóság rögzös útján, sőt sokszor még a leendő férjet, feleséget is a család, a barátok találták meg az eladósorba került, vagy házasulandó fiatalnak. Ma meg az ifjak hamar szembeszállnak szüleikkel és saját fejük után járnak a maguk útját.

De sokan nagyon is elveszetteknek tünnek az önként választott úton. Nehezen hagyják el a szülői házat (mamahotel) és ha választottak is pályát, gyakorta elégedetlenek a munkahellyel, fizetéssel. Szüleik egy életen át dolgoztak, és lám csak mire jutottak? Akik nem halmozhattak fel vagyont, és ők adják a többséget, idősebb korokra keményen meghúzzhatják a nadrágszíjat, hogy még valamennyire a felszínen tarthassák magukat. De elrettentő példa az is, ha a szülők állandó ügyeletekkel, stresszel, munkahelyi túlterheltséggel küzdő orvosok, mellékállásokkal megélni próbáló értelmiségiek, vagy testet-lelket őr kemény munkával és alulfizetettséggel jutalmazott munkások. A fiataloknak ez az élet ma már nem kell.

Így aztán az ifjak jelentős része, ha tud, sem helyezkedik el, próbál ügyeskedni, visszaszorítani az igényeit és úgy pergetni a napokat, éveket. Nem házasodik, és nem szül gyereket, nincsenek távlati törekvései, hogyan is lehetnének, nem olyan a világ, de nincsenek ösztönző, előbbre vivő célok sem, mert ami ma érték, az egy tollvonástól bármikor megváltozhat. Akkor meg minek a sok erőfeszítés, hiszen valahogy majdcsak lesz.

Vannak persze nagy számban olyanok is, akik családot alapítanak, szép pályát futnak be, mások meg világgá mennek, és hazájuktól messze keresik a boldogulást. A szülő meg csak figyel, félt, esetleg szót emel az ellen, amit lát, ami nem tetszik neki, de ezzel csupán a jó viszonyt veszélyezteti.

Mert a szülő elavult tanácsaival, egy letűnt világban szerzett tapasztalataival bizony aligha tud segíteni a harmincon, vagy negyvenen túli gyerekének. Csak aggódik érte, félti őt és persze egyúttal mérhetetlenül sajnálja is.

Nem ilyen világot akart neki.

2016. február 9.

Kardcsörtetők

Anyai nagyapám naplója került a minap a kezembe. Százegy éve kezdte írni, akkor rukkolt be ugyanis a hadseregbe, hogy egy párnapos villámháborúban sokadmagával legyőzze az ellenséget. Az eleinte gyöngybetűkkel írott, majd ahogy rosszabbodott a hadi helyzet mindinkább elnehezedett kézzel, elkapkodott, elmaszatolódott írásjegyekkel bevéselt szöveg egy idő után abbamaradt és ez közel sem esett egybe napapám három évvel későbbi hazatértével. A villámháború ugyanis parányit elhúzódott.

Nagyapa képe ma is szembenéz velem a szobám faláról. A vélhetően bevonulásakor készített megbarnult fotóról egy optimista tekintetű, barátságos, kackiás bajuszú, oldalán karddal és gallérján három csillaggal büszkélkedő katona tekint rám. S, hogy a szerencsés túlélők közé tartozott a nagy világgégés után, bizonyítja, hogy most leírhatom e sorokat.

Akkortájt a hazatérők úgy gondolták, a világ egy időre elintézte a vitás kérdéseket, és ők már békében élhetnek az emberi kor legvégéig. Tudjuk, nemigen tartott sokáig a békeség, és nagyon sokan két világháborút is végigharcoltak, végigszenvedtek. Ha időközben meg nem ölték őket.

Mindez annak nyomán jutott eszembe, hogy az utóbbi hónapokban mind több fenyegető hírt olvasok a közelgő, vagy talán máris zajló harmadik világháborúról. Ezekben a híradásokban a Földön jelenleg is pusztító, szinte megszámlálhatatlan helyi konfliktusról számolnak be az újságírók és idézik a mindinkább harcias hangot megütő, nyíltan fenyegetőző állami vezetőket. Most nem olyan nagyszájúakra gondolok, mint a minimális külügyi és diplomáciai tapasztalattal, érzékel sem rendelkező magyar miniszter, aki néha olyan nyilatkozatokat enged meg magának, amelyek önmagukban is háborús kockázatot jelentenének, ha nem kezelnék helyén mindezt más országok okosabb vezetői. Ő csak egy jöttment senki, akit magasra fújt a szél, kiszolgálója, kegyence az egyszemélyi vezetőnek, de vannak, akik valóban veszélyesek, mint az élesített atombomba, mert sok pénz, ember és fegyver áll rendelkezésükre. Például az orosz, vagy ha rosszat választ a nép, a következő amerikai elnök, az északkoreai diktátor, az arab világ megszámlálhatatlan kisebb-nagyobb fegyveres csoportosulásának vérgőzös vezetői és az építeni nem, csak háborúskodni, rombolni akaró gyilkosaik.

Azt is látjuk, hogy a világ vezető hatalmai és az említett, csak a gyilkoláshoz értő csoportosulások irgalmatlanul fegyverkeznek. Ma már a legválogatottabb és legrafináltabb ölőeszközök tömege áll a rendelkezésükre, mert fegyvert gyártani és eladni hatalmas üzlet, ám háborút nyerni csak mérhetetlen pusztulás és szörnyű áldozatok árán lehet velük. Vagy úgy sem.

Gyanítom, hogy van okunk rettegni.

2016. február 16.

Nyolcvanhat perc

Egy felmérés szerint ennyi időt tölt egy átlagos 18 és 49 év közötti magyar Facebook felhasználó naponta a közösségi portálon. Csak alig másfél óra a nap huszonnégy órájából.

Erősen rontanám ezt a szép átlagot, ha a felmérést készítőknél a koromnál fogva még fontos lennék, ugyanis naponta legfeljebb nyolc-tíz percet töltök csak a közösségi oldalon, főleg online újságom tartalmának világgá kürtölése okán, de azért ilyenkor végigpörgetem a bejegyzéseket is.

Rendre meglep az a mély, sokszor érthetetlen gyűlölet, amely sok posztolót - internetes bejegyzést tevőt - kommentelőt, jellemez. Hihetetlen az a politikai megosztottság, amely a jelen hatalmat tartósítja, és amelynek érdekében lebonthatatlan, felszámolhatatlan, akár generációkon átívelően megmaradó székértáborokat hozott létre. A Facebookon is.

Érdekesnek nevezhetném, ha nem lennék emiatt elkeseredve, azoknak a mélymagyaroknak a bejegyzéseit, akik első számú vezetőnk nyomán egyre mélyrehatóbb orosz-barátságról tesznek tanúbizonyságot. Látom, hogy mennyivel tűnik számukra jobbnak, amit az egy-személyi orosz vezető tesz, mint a - szerintük „trágyadombbá” vált - Európai Unió igyekszik tenni bármi téren is. De pompás antiszemita, cigányellenes és más rasszista bejegyzéseket is olvassgathatnék az említett hölgyektől és uraktól, ha időben nem tiltottam volna le ezeket.

Nincs nekem bajom az oroszokkal, ahogy az igen feledékeny egyszemélyi vezetőnk pálfordulásával, elmélyülő orosz-barátságával sem (dehogyan nincs, de ezt mostanában nem illik hangoztatni), csak elgondolkodtat az emberi elme működése. Az egyik kedvenc posztolóm az az oroszbaráttá átlényegült ismerősöm, aki egyik lányát német egyetemen taníttatja, míg másik lánya Angliában szült gyermeket. Sem ő, sem gyermekei nem választották a nagyszerű orosz egyetemeket, ahogy munkavállalóként sem igyekeztek az ottani munkahelyekre.

Tudom persze, hogy a mostani tettetett orosz-barátság ezeknek az embereknek a szemében az egyszemélyi vezető és az állampárt melletti, a liberális demokrácia elleni kiállást jelenti, miközben a hátuk közepére sem kívánják, hogy hazánkban megint az oroszos módik honosodjanak meg.

Ha csak a közösségi portál bejegyzései alapján alkotnék véleményt, ha elhinnék mindent, amit a facebookozók első indulatukban leírnak, megosztanak, igen furcsa és reménytelen országot látnék hazám helyén. Még szerencse, hogy nem így van.

Így van?

2016. február 23.

1294 menekült

Az Európai Unió tagországainak menekültek áthelyezéséről szóló döntése értelmében Magyarországnak 1294 menedékkérőt kellene letelepítenie.

Kijelentem, hogy mélyen együtt érzek mindazokkal, akiknek hazáját, otthonát idióta hatalomvágyók, vérgőzös, zavaros agyú lények szétlövik, szétbombázzák, és ha még eddig nem ölték meg, hát földönfutóvá teszik őket. Együtt érzek azokkal, akik addigi életük maradványait batyuba csomagolva indulnak az ismeretlenbe, hogy valahol túléljék a borzalmakat.

Kijelentem, hogy nem akarok olyan emberekkel együtt élni, akik az őket befogadó ország rendjét, törvényeit, írott és íratlan szabályait felrúgják, akik a lányokat, asszonyokat rögvest a háziállatok után sorolják a jogok terén, akik vallási indíttatásból bármikor feljogosítva érzik magukat a merényletre, hitük másra kényszerítésére.

Kijelentem, cseppet sem örülnék annak, ha hazámat muszlim vallású és önazonosságú, a zsidó-keresztény kultúrkörön alapuló nyugati jog- és szokásrendbe beilleszkedni nem akaró emberek tömege lepné el. De azt sem tudom elfogadni, hogy az Európai Unió tagállamai által közösen elfogadott kvóta szerint hazám ne lenne képes egy felcsúti NB I-es labdarúgó mérkőzés parányi nézőszáma alatt maradó menekültet, vagyis 1294 gyereket, nőt és férfit - ideiglenesen - befogadni.

Kijelentem, ugyancsak nem tudom elfogadni, hogy az 1294 ember sorsa miatt, (vagy egy esetleges későbbi újabb közös megállapodás ellen) több mint nyolcmillió szavazópolgár egyikeként a szavazóurnákhoz csődítsen a hatalom. Legkevesebb négymilliárd forintból, plusz a kampányköltség. Ennyiből valamelyik mára lakatlanná vált falunkban hosszabb ideig láthatná vendégül az 1294 szerencsétlen embert vendégszeretetéről híres hazám.

Kijelentem, tudom, hogy a felmérések szerint a magyar emberek hatvanöt százaléka ellenzi a betelepítést. Tapasztalom is, hogy kézzel fogható az idegengyűlölet abban az országban, ahol szinte minden ember valamilyen más néppel keveredett családból származik és az ázsiai vándorokon, a kazárokon, törökökön, cigányokon, szerbekben, horvátokon, szlovákokon, ukránokon, zsidókon, németeken át ki tudja még hány más származású ember vére kering az ereinkben.

Kijelentem, nem értek egyet azzal a népszavazással, amelyet az egyszemélyi vezetőnk javaslatára tartanak majd meg, miközben ugyanő nem volt kíváncsi a nép véleményére az alkotmány megszüntetésekor, az egypárti alaptörvény elfogadásakor, az állami földek magánkézbe juttatásakor, a Paks II. megépítésére meghozott döntés, és a boltoknak a nép nagy többségét egyértelműen bosszantó vasárnapi zárva tartásának törvénybe iktatása előtt.

Végezetül kijelentem, nagyon meg vagyok bántva, hogy megint csak egy bábu, rángatható játékszer vagyok valakik hatalmi játszmájában.

2016. március 1.

Fertőzés

Pár éve készítettem egy interjút azzal a nagyközségi háziorvossal, aki sohasem fogadott el hálapénzt, de még pár tojást sem a betegeitől. Vélhetően emiatt csak korábbi paciensei által összegyűjtött pénz segítségével tudott nyugdíjas korában egy idősök otthonába bekerülni, hogy élete hátralévő részében fedél legyen a feje felett.

A hálapénz csak az egyik rákfenéje a hazai egészségügyi rendszernek. Erre pedig azért van még mindig szükség, mert a hazai gyógyítók, orvosok, nővérek, asszisztensek, a nyugati kollégáik bérének negyedéért, ötödéért dolgoznak. Amíg meg nem unják, mert akkor elindulnak napnyugati irányba, vagy pályát módosítanak. Most már ott tartunk, hogy a korábban tagadó kormányzat egyik-másik illetékese is elismeri, hogy baj van, nincs elég orvos, nővér, a háziorvosi praxisok eladhatatlanok, sokfelé üresen állnak, vagy éppen hetven közelében járó orvosok látják el a betegeket. A kórházi, szakrendelői várólisták sok kilométer hosszúak, a még kitartó gyógyítók agyonhajszoltak, emiatt sokan idő előtt meghalnak.

Ilyen szakmai társadalmi környezetbe robbant be az „1001 orvos hálapénz nélkül” Facebook csoport. A doktorok egyre-másra teszik közzé észrevételeiket, megoldási javaslatukat, amelyeket ugyan a napi sajtó felkap, de a döntéshozók szerint az egészségügy nagyjából rendben van. Legutóbb éppen a tizennyolcadik országértékelőjét tartó egyszemélyi országvezető nyilatkozta, hogy „...megmentettük az iskoláinkat és kórházainkat” majd később még azt is megemlítette, hogy a vidéki kórházak többségében már XXI. századi körülmények vannak. Jóindulattól vezérelve nevezzük egyszerűen csak érdekesnek e kijelentést.

Különösen annak ismeretében, hogy a már említett orvoscsoport a közelmúltban azt állította: többen halnak meg hazánkban kórházi fertőzésekben, mint autóbalesetben. S bár az ÁNTSZ szerint ez az állítás csak a kórházakba vetett bizalom aláásására alkalmas, azért nem szabad elmenni az állítás valóságtartalma mellett. A témával foglalkozó írásokból kiderül, hogy egészségügyi dolgozók kevésszer mosnak kezet, de ha tennék is minden megvizsgált, el látott beteg, vagy kórtermi vizit után, akkor is nehezen tehetik, mert sok helyütt hiányoznak a feltételek, nincs elég működő vízcsap és fertőtlenítő kézmosószer. Pedig ugyebár Semmelweis Ignác tanítása a kézmosásról mindenki előtt ismert.

Tudjuk, a nép gyógyítása nem más, mint feneketlen pénznyelő, miközben józanul belátható, hogy fontosabb dolgokra is kell a pénz. Néhány százmilliárd stadionok építésére, fenntartására, miniszterelnök várbeli rezidenciájának kialakítására, nemzeti banki „nem közpénz” alapítványokba, folyamatos és méregdrága kormánypropagandára, még több a magánzsebek kitömésére. A betegek meg vigasztalódhatnak a természet törvényével.

Az erős túlél, a gyenge elhullik.

2016. március 8.

Masha megbukott

Mármint Marija Sarapova teniszező a doppingteszten. Január óta vele bukott már vagy száz másik sportoló is.

A történet közismert, a sportolók egy meldonium hatóanyagú szívgyógyszert szedtek, ahogy, ha bevallják, ha nem, majd' minden élsportoló szed valamit. Igen ám, de a véráramlást elősegítő szer január 1-jétől felkerült az új doppinglistára, amit a versenyzők, még inkább az őket segítő szakemberek figyelmen kívül hagytak.

Az ember hajlamos a hír hallatán sajnálkozni, hogy ilyen sok sportember küzd szívproblémákkal. Természetesen nem betegek ők, sokkal inkább az a szemlélet, amely álszent módon áll a teljesítménynyomozáshoz. Mert miközben ezektől a modern gladiátoroktól szórakoztatásunkat, a korábbiakat újra és újra felülmúló látványosságot, csúcsokat várunk el, azt is megköveteljük, hogy úgy éljenek, mint mi, akiknek legfeljebb emberi, de semmiképpen sem emberfeletti teljesítményeket kell felmutatnunk nap mint nap.

Életem meghatározó részét töltöttem a sportban, versenyzőként, edzőként, sportvezetőként, egy rövid ideig még testnevelő tanárként is, vagyis vannak ismereteim a teljesítményről, annak elérési lehetőségeiről. Mindamellett soha nem engedtem meg tanítványaimnak még csak a dopping gondolatát sem, de közben egyeztettem az orvosokkal, hogy a szervezetet tápláló, plusz energiával ellátó, az egészségre nem káros táplálék-kiegészítőket találjak versenyzőimnek a legkeményebb edzések időszakára. Mert a mindennapok megszokott táplálkozásával aligha lehet kiválót teljesíteni.

Kardiológus ismerősem ajánlotta egyszer, hogy ha már hajlott korom ellenére is sokat sportolok, segítsék az amúgy problémamentes szívemnek és vegyem meg a patikákban vény nélkül kapható, közismert szívgyógyszert, mert - mint mondta - ez a szív sója, támogatja a normális működését. Vagyis még egy átlagos amatőr sportolónak is hasznos az ilyen szer.

Miután a tenisz az egyik kedvelt időtöltésem, természetesen megnézem a teniszcsillagok egy-egy meccsét. Fűlsértő sikoltozásai ellenére is egyik kedvencem a világ legjobban kereső sportolónője, Marija Sarapova, aki túl azon, hogy pompás látvány a tévé képernyőjén, elképesztően nagy küzdő, kiváló játékos. Vele és élvonalbeli ellenfeleivel szemben hatalmas az elvárás, olyannyira sokat kell edzeniük, oly rengeteg mérkőzésen teljesíteniük, állandóan utazniuk, hogy amikor reggel felébrednek, sokszor azt sem tudják, melyik országban vannak. Nekik talán más elbírálás alá kellene esniük, mint az amatőr sportolóknak, akik nem foglalkozásszerűen üzik hobbijukat.

A kérdés tehát az, hogyha egy munkájában túlterhelt lakatos, asztalos, adminisztrátor, sebész vagy miniszterelnök bármikor beszédheti ezeket a teljesítménynyomozókat az eltiltás veszélye nélkül, akkor a sportcirkusz munkatársai miért nem?

Ugye, hogy álszent az ügy?

2016. március 14.

Túltolt ország

Egy, a bukásáért már sokszorosan megdolgozott, de pozíciójában rendületlenül maradó magyar miniszter a közelmúltban a tárcájához tartozó oktatás rendszerének kudarcáról tett beismerő vallomást azzal, hogy kijelentette: túltolták kicsit a biciklit. Azóta ez a tútolás divatos mondássá lett, amire van is ok, hiszen a mai magyar valóság számtalan tútolással van tele.

A tútolni a biciklit kifejezés amúgy a túlásba esés rokon értelmű kifejezése. Az interneten kutakodva meg is találhatjuk az eredetét, miszerint a kerékpárt a meredek emelkedőn szokták feltolni azok a drótszamarazók, akik már nem bírják a pedálokat tekerni. Ha pedig a hegycsúcson átérve lefelé is tolják még, akkor bizony túltolták. Ennyire egyszerű!

Hogy mi mindent lehet(ett) a mai magyar kormányzati, politikai, intézményi világban tútolni, azt mindannyian a bőrünkön érezzük. Mert jeles döntéshozóink túltolták a vasárnapi boltbezárást, a hatvanféle adóval a söralátétes adózást, az állami földek eladását, a trafik mutyi néven elhíresült trafiklenyúlást. Túl lett tolva a stadionépítés, a legfőbb vezetőnk várba költöztetése, számtalan, az unió által pénzelt állami nagyberuházás költsége (amelyeknél csak csurran-cseppen egy kicsi maradék pénzecske a mély magánzsebekbe), és tútolódott az igen jól behatárolható körnek, a „közelieknek,” csodálatos gazdagodása.

A már túltolt „bicikli” súlyos károkat okozott az oktatásban résztvevőknek, amelyben hatévnnyi idő nem is egy generáció tudását határozza meg, az egészségügy kiéheztetésének tútolása pedig a gyógyulni vágyóknak. De az egypárti törvényhozók igencsak túltolták a biciklit az egyoldalú alaptörvénykezéssel, a sztrájkjogok, a népszavazási lehetőségek, az alkotmánybírói hatáskörök csonkításakor is. Nyilván csak elfáradtak a rohamtempójú törvénykezés estéről reggelre megmászkodó emelkedőjén, ezért estek a tútolás hibájába. Vagy inkább bűnébe.

Tútolják az egyes politikusok a bringát akkor is, amikor megmondják az újságíróknak, hogy mit kérdezhetnek tőlük, amikor a választópolgároknak pökhendi, foghegyről odavetett félmondatokkal indokolnak valamit. Ha egyáltalán. De tútolják a visszamutogatást az amúgy alig, vagy csak megélhetési szinten létező, harmatgyenge ellenzékre, holott rohan az idő, az uralmuk elején született gyerekek hamarosan iskolások lesznek a túltolt oktatási rendszerben. Tútolják a hírhamisítást, hazudozást, riogatást a számban túltolt állami televíziókban, rádiókban, újságokban, internetes portálokon. De közben nem lenne szabad elfelejteniük a tútolóknak, hogy a hegycsúcson túl, a lejtőn nagyon könnyen meglódulhat a biciklijük és mind gyorsabban rohanhat lefelé.

Aminek, mint tudjuk, a vége egy jó bukás.

2016. március 22.

Minimál invazív

A csípőízületi kopás az egész világon népbetegség. A csípőízületben tönkremegy a porc-felszín, és ezen a lekopott csontfelszínen jár a beteg, ami igen nagy fájdalmat okoz számára. Az ízületi kopás nem annyira kortól, mint inkább életmódtól függ.

Manapság negyvenöt év felett felgyorsul a genetikailag beprogramozott sejthalál a porc-állományban. Ez a betegség például az ókori rómaiaknál ismeretlen volt, igaz, akkoriban 26 év volt az átlagéletkor, vagyis egyszerűen nem volt idejük elkoptatni csípő és más ízületeik porcait az embereknek. A meghosszabbodott életkorral a 65-75 évesek között a népesség 70 százalékának van ma valamilyen ízületi kopása.

Egy csípőízületi műtét nem piskóta, komoly fájdalommal jár a műtétet követően és sok időt, még több türelmet, kezelést igényel a rehabilitációja. Terheli a kórházakat, sokáig ad munkát az orvosoknak, nővéreknek, gyógytornászoknak, kiadást az egészségbiztosításnak, a kiesett munkával pedig kárt okoz a nemzetgazdaságnak. Mindez különösen igaz akkor, ha hagyományos műtéti eljárással kap új, mesterséges csípőízületet az ember, amely nagyon sokáig kényszeríti őt mások segítségére. Pedig lehet ezt másként is csinálni.

2003 júliusának végén, vagyis majd' tizenhárom évvel ezelőtt végeztek el Szentesen egy Amerikából származó, úgynevezett minimál invazív műtétet, amelynek során minimális nagyságú sebbel és az izmok, inak átvágása nélkül jutott a beteg csípőprotézishez. Ezzel az eljárással normális esetben a műtét utáni harmadik, negyedik napon hazamehet, és a korábbi legkevesebb másfél hónappal szemben már a varratszedést követően, vagyis mintegy két hét után autót is vezethet, visszatérhet a normális életbe a megműtött személy. Hozzá kell tennünk, hogy bizonyos kivételek azért vannak, a túl rossz csontállományú, vagy túlsúlyos ember nem alkalmas e műtéti eljárásra, de a többség igen.

Nagy kérdés, hogy vajon a hazai egészségügyi kormányzatnak miért nem éri meg, hogy rászorítsa a szakembereket arra, sajátítsák el e technikát, vajon miért nem teremti meg a feltételeket a fiatal orvosok ilyen irányú képzésének, miért nem kötelezi a kórházakat e műtéti eljárás átvételére, napi gyakorlatára? Mert ha hiszik, ha nem, a hazai kórházak zömében nem műtenek ilyen módon. Így aztán a gyorsan gyógyulni vágyó beteg, aki az interneten, vagy éppen szájhagyomány útján keresi bajára a megoldást, nyakába veszi az országot és persze a pénzáldozattól sem visszariadva, lakóhelyétől távol találja meg a megfelelő ellátást.

Közismert, hogy sok vezető orvos már nem akar újat tanulni, hiszen ha jó volt évtizedekig, amit csinált, minek ez a nagy modernkedés, ahogy az is köztudott, minden szervezetben vannak pozíció és hatalmi harcok, amelyek oltárán eleshet az újítás.

Meg a beteg gyors gyógyulása.

2016. március 29.

Repülő jövő

Majdnem nyári volt a forgalom a Velence Korzón a múlt vasárnap, amikor is megrendezték az első magyar drónbajnokságot. A drónok, ha tetszik, ha nem, mindinkább beépülnek a mindennapjainkba. Ahogy más, a tömegek által is felhasználható technikai újdonságnak, a drónoknak is számtalan előnyük és sötét oldaluk van.

Bár a drón kifejezés ma már mindennapos, sokan még most sem tudják, hogy ezek a repülő micsodák mire is valók. Nem árt tehát, ha tisztázzuk, drónnak nevezzük - a név az angol drone, méh here szóból ered - a pilóta nélküli kisebb és nagyobb gépeket attól függetlenül, hogy ember irányítja-e őket a távolból, vagy saját szenzorjaikkal tájékozódnak és úgy végzik feladataikat. A drónokat természetesen először a hadseregek és a titkosszolgálatok használták, de mint már oly sok más katonai eszköz, ez is hamar a civilek kezébe került.

Távolodjunk el a felfedező, kémkedő, gyilkoló harci drónoktól és figyelmünket koncentráljuk a civil drónokra, mert hamarosan úgy leszünk velük, mint az egykori bunkófonnal, vagyis a mobillal. Kineveltük, lenéztük azt, aki a fél téglányi készülékével kérkedett, de hamarosan nekünk is a nadrágunkra csíptetve fityegett, vagy a retikülünkben rejtőzött az újdonság. Vagyis kis túlzással csak pillanatok kérdése, hogy minden háztartásban legyen egy drón.

Amivel aztán lehet majd pár deka kölcsönként lisztet, cukrot, hagymát hozatni a szomszédból, a gyerek után vitetni az otthonfelejtett uzsonnát. De hamarosan a posta is drónnal szállítja majd házhoz a leveleket, kisebb csomagokat, ahogy a csomagküldő szolgáltatások is drónra kapnak, hogy eljuttassák hozzánk a küldeményeket.

A repülő szerkezetek felhasználása szinte beláthatatlanul végtelen. Elküldhetjük a sarki fűszereshoz bevásárolni, a rászerezett tárolóba tett listával és pénzzel, felküldhetjük, hogy nézzen körül, merre csavarog már megint az ebugatta kölyök, miért nincs otthon, amikor még vár rá vagy kétórányi házi feladat a napi nyolcórányi iskolai munka után és leselkedhetünk kicsapongásra hajlamos feleségünk, férjünk után, vagy csak úgy, szórakozásból a szomszédokat figyelhetjük.

Persze versenyezhetünk is velük, mint ahogy az Velencén történt az első hazai drónbajnokság alkalmával. Nyilvánvalóan sok örömünk és megannyi bosszúságunk lesz még e szerkezet révén. Sokasodnak majd a kisebb-nagyobb, mind gyakrabban halálos balesetek, megkezdődik a drónok regisztrálása, befizetési kötelezettséggel, bürokráciával, és lesznek drónvadászok, akik valamilyen etikai, ideológiai meggyőződés jegyében szedik majd le az égről mások féltett játék-, vagy sportszerét, munkaeszközét.

Ma még nem tudjuk, mit hoz a jövő drónügyben, de az biztos, nem árt, ha erősen figyelünk fölfelé.

2016. április 5.

Pálcatörők

- És ha a te lányod lett volna?

Ismerősöm szegezte nekem a kérdést, amikor beszélgetésünk során szóba került a magyar úszóválogatott sikerkapitányának több mint fél évszázaddal ezelőtti csoportos nemi erőszakban való részvétele. A kérdés azt követően tette fel, miután kiderült, nem tudok egyértelműen állást foglalni az ügyben.

Bár minden lelki és testi erőszakot messzemenően elutasítok, mégsem tudok ítéletet mondani olyan ügyben, amelynek nem ismerem minden összetevőjét, résztvevőjét, vagyis az elkövetőket, az áldozatot, az ő szüleit, az eset körülményeit, és éppen csak sejtem a múlt század hatvanas éveinek elején előírt, elvárt bírósági, politikusi gondolkodását. Ami nyilvánvaló: van egy bírósági ítélet az ügyben, a három elkövető le is ült valamennyit a tettükért kapott meglepően enyhe büntetésből, majd egyikük igen sikeres és nagy tiszteletet kivívó edzői, sportvezetői pályát futott be, amelynek fényében a most felette pálcát törők közül is sokan sütkéreztek.

Ne várja most senki sem, hogy egykori edzőként, sportvezetőként kiállok a bűnt elkövetett edző mellett, ahogy azt se, hogy szavaimmal keményen földbe döngölöm. Ehhez sem jogom, sem tudásom nincs. Amit tennie kellett az érintettnek, azt némi késéssel ugyan, de megtette, lemondott a posztjáról. Tény, hogy nem gyilkos, nem háborús bűnös, ráadásul megbüntették, börtönben is ült, és majd két emberöltőnyi időben - ismereteink szerint - tisztességes emberként igyekezett feledtetni mindazt, amit tett, vagy, ahogy állítja, nem tett, csak ráfogták. Amúgy a történet olyannyira nem volt titok, hogy 1961 júliusában mindegyik napilap megírta.

Eltávolodva ettől az ügytől ugyanakkor nagyon nem értek egyet azzal, ahogy mifelénk a hivatalos emberek és a civilek állást foglalnak, véleményt alkotnak, elítélnek, vagy felmentenek valakit. Természetesen kell, hogy az embernek legyen nézete, de mindehhez nem árt némi tájékozódás és nem elegendő a sokszor álszentnek tűnő erkölcsi felháborodás. Különösen azoktól nem elfogadható mindez, akik csak a sajtóból, a közösségi portálok indulatos kommentjeiből, vagy a szomszéd elmondásból ismernek valamilyen eseményt. De mifelénk igen gyorsan születnek meg az elítélő vélemények.

Évtizedeket töltöttem el versenyzőként, edzőként, sportvezetőként a sport világában és tudtam, ahogy szinte mindenki tudta, hogy akik vezettek bennünket, akikre felnéztünk, nem minden téren voltak fedhetetlenek. Vagyis emberből voltak és vannak ma is az edzők, pedagógusok, orvosok, jogászok, politikusok és egyéb, a példamutatásban elvárhatóan előljáró szakmák szakemberei. Lehetnek tetteik, amelyek nehezen megbocsáthatóak, vannak elnézhető kisebb-nagyobb hibáik és a közösség számára dicséretes cselekedeteik. Ahogy mindannyiunknak.

Vagyis nem ártana csínján bánni embertársaink bírálatával.

2016. április 12.

Működik

Parlamentáris diktatúra. Így jellemezte minap egy közismert választási szakértő az egyik rádió műsorában hazánk politikai berendezkedését. Két nehezen összeillő szó és együtt mégis oly beszédes kifejezés.

A minap látott napvilágot az amerikai Freedom House legújabb elemzése hazánk és környezetünk demokráciájáról. A sokak szemét csípő, 1941-ben alapított szervezet a Wikipedia szócikke szerint úgy jellemzi önmagát, hogy non-profit, és pártpolitikailag nem elkötelezett, az egész világon a demokráciáért és a szabadságért megszólaló tiszta hang.

Nos, a legfrissebb jelentésük nem túl hízelgő ránk nézve, - vagyis inkább a kormánypártra, kormányra, azok teljhatalmú fejére - mert kiderül belőle, hogy környezetünkben mostanra már Bulgária is megelőzte hazánkat abban a rangsorában, amelyben a világ országait a demokrácia helyzete alapján osztályozzák.

Nagy ügy, mondja a magyarok többsége, kit érdekel a demokrácia, az úgyis csak az elvárásolt értelmiségiek vesszőparipája, körülményes, nehéz benne a döntéshozatal, meg amúgy is az egész politika mindig is úri huncutság volt. A lényeg, hogy legyen mit enni, hol lakni és hagyjanak békén bennünket. A többi meg nem annyira fontos, nem igaz?

Így aztán sokan vélik úgy, hogy kell egy jó „király”, aki érti, mi kell nekünk, munkahelyeket teremt, ha szükséges akár egymilliót is, megvéd minket a nyugati gyarmatosítóktól, a migránsok hadától, gondolkodik helyettünk, és mindig tudja, milyenek vagyunk, mit kell tennünk és mit kívánunk. S, hogy közben odavész az egyén sok joga, korlátozódik a szabadsága, a demokrácia intézményei pedig elsorvadnak, hát nem túl nagy ár cserébe.

Nem is igen csapta ki a biztosítékot idehaza, hogy hat év alatt semmissé lett a köztársaság eszménye, hogy mindinkább (ön)cenzurázottá vált a szólás- és sajtószabadság, alkotmány-nélkülivé az alkotmánybíróság, pártfüggővé a rendőrség, ügyészség, mindinkább tapasztalhatóan a bíróság. Kiherélték a sztrájk jogát, a közhivatalokban félnek a dolgozók, virul a bürokrácia és szemünk láttára válnak igen gyorsan dúsgazdaggá a legfőbb ember barátai. A parlament még működik, vannak ellenzéki pártok is, olyanok-amilyenek, de a minősíthetetlenül gyenge ténykedésük, amellyel cinkosokká váltak a demokrácia leépítésében, csak részben a mostani hatalom bűne.

A Freedom House ötfokú skáláján, amelyen a nagyobb osztályzat rosszabb eredményt jelent, a 2007-2008-ban még 2,14-es eredményt elérő Magyarország 2010-ben 2,39-re, 2011-re 2,61-re, 2012-re 2,86-ra rontotta értékét, majd 2014-2016 között újabb tizedeket rontva osztályzatán, 3,29-es értékkel került Bulgária mögé. Ehhez kellett a burjánzó korrupció, a korlátozott sajtószabadság és a demokratikus kormányzás hiánya is.

És akkor itt vissza is térhetünk a parlamentáris diktatúrához, amely mint látjuk, fényesen működik.

2016. április 19.

Pofon

- Hallottad - kérdezte lelkesen ismerősöm -, hogy kilenc-tíz százalékkal növelik a nyugdíjunkt jövőre? Rosszul aludtam az éjjel, hallgattam a rádió és akkor mondták be a hírt.

Gyorsan le kellett hűtenem nyugállományban lévő ismerősöm lelkesedését, amit ő félálomban kilenc-tíz százaléknak hallott, az ébren már csak kilenc-tized lett. A valóság sokszor nyomasztóbb, mint némely félálom.

A minap a nemzetgazdasági miniszter az egyik gazdasági lapnak árulta el a nagy titkot, oly alacsony az infláció, hogy a nyugdíjak értékállóságának megtartásához elegendő lesz kilenc-tized százalékos nyugdíjemelés 2017-re.

Kilenc-tized, ízlelgeti az ember a szó jelentését, tartalmát, értékét és egyre inkább arra jut, hogy ezek a fránya döntéshozók egyszer sem mennek patikába, ahova a derék nyuggerek mind többször kényszerülnek, és nem járnak nejlonzacskóikkal naponta bevásárolni, hogy szűkös havi ellátmányuk terhére az aznapi akciós termékekből összeállítsák az életben maradásukhoz elengedhetetlenül szükséges táplálékukat. És akkor a csökkentett, de még mindig nagyon drága közüzemi költségeikről, helyi adóikról, vagy az alulfizetett, esetleg munkanélküli gyerekeiknek adott támogatásról még szót sem ejtettünk.

A derék miniszter szerint jövőre oly alacsony lesz a húsok és a tojás áfája, hogy az komoly megtakarításhoz vezet majd az időseknél. Nyilván így lenne, ha az áfacskökkentés pár napon túl is érzékeltetné hatását, de tapasztalatból tudjuk, ez inkább a termelőknek és kereskedőknek lesz jó - és rossz az áfával ügyeskedőknek - mintsem a vásárlóknak, mert az ilyen áfacskökkentések gyorsan eltűnnek az árakból, amelyek rekordsebességgel tornázzák magukat vissza a korábbi szintekre.

Idén a 2,6 millió nyugdíjas közel hatvan százaléka még 100 000 forinthez sem jut havonta. Ha a könnyebbség kedvéért százezer forintos nyugdíjjal számolunk, rájövünk, hogy a járandóság kerek kilencszáz forinttal nő januártól. Tavaly havi 88 ezer forint volt az egy (például nyugdíjas) felnőttből álló háztartás átlagos létminimumértéke. Ez a Policy Agendának a Központi Statisztikai Hivatal módszertana mintájára végzett számításaiból derül ki. A szervezet becslései szerint 2015-ben ennél alacsonyabb jövedelemből élt a lakosság 41,5%-a.

Értik persze, hogyne értenék a nyugdíjasok, hogy stadionokra, világbajnokságokra, olimpiai pályázatra, Városliget átépítésére, kormányfő várának építésére, sokmilliárdos nemzeti banki alapítványokra, majd abból magánzsebek kistafírozására, kormánypropagandára, kormányközeli gazdagítására, és még ezernyi, az állam működésében elengedhetetlen dologra sok pénz kell. Azt is értik - megértetik velük - hogy ők, mármint az idősek csak kellemetlen púpot, nyomasztó terhet jelentenek a robogó állam hátán.

De azért ez a kilenc-tized így is felér egy arcucsapással.

2016. április 26.

Félázsiaiak?

Az asszony úgy érezte, még egy pillanat és dühében, felháborodásában idegrohamot kap. Napok óta szervezi már a gázkazánjuk javítását és csak figyelmetlenségbe, szakszerűtlenségbe, nemtörődömségbe ütközik. Pedig előre láthatóan egy kisebb vagyont fizet majd a munkáért.

Az egész történet egy évvel korábbra nyúlik vissza, amikor is a nagynevű készülékgyártó egyik hazai, önmagát „szak” jelzővel illető szervizének munkatársa kiment hozzá egy bejelentett hibát kijavítani. A fiatalember jó sokáig nézegette a készüléket, majd kijelentette, hogy mi a hiba, de talán mégsem az, és ha mégis, hát akkor nagyon sokba fog kerülni. Fűtés, meleg víz kell a lakásba, az asszony elfogadta az árat és megbeszélték, két nap múlva a megadott időpontban érkezik az ifjú szerelő és megcsinálja a kazánt.

Akik jól ismerik a hazai szolgáltatói morált - mély tisztelet a kivételnek -, már előre tudják a folytatást. A fiatalember sem a megadott órában, de még aznap sem érkezett meg, és amikor az asszony másnap felhívta a „szak”szervizt, ott arról számoltak be, hogy nem is tudnak ilyen megrendelésről. Az asszony másik szerelőt kért, aki ki is ment, tett-vett, amelynek következtében, mint később kiderült, a kazán fűtőberendezése pár hónap alatt kiégett.

A sokat próbált asszony felhívta hát a javítást végző szervizeseket, akik újfent a szakértelmének hiányát korábban fényesen bizonyító ifjút küldték. A nő besokallt, és lemondta a munkát mondván, van elég cég, hát keres egy jobbat. Talált is, a mesterember készséges volt, a megbeszélt időpontban kiment megnézte a készüléket, kalkulációt csinált és két nappal későbbre, reggel nyolcra meg is beszélték a javítás időpontját.

Természetesen a szerelő nyolckor, de még tízkor sem érkezett meg. A szervizben a munkafelvevő mit sem tudott az asszonyról, de végül is összehozta a szerelővel, aki telefonon elmondta, hogy valamiért nem jegyezték fel a hölgy megrendelését a cégnél és emiatt a főnöke máshova küldte őt, de ő nem tehet semmiről. Az, hogy a 21. században telefonálni is lehet a kuncaftnak, ne várjon már feleslegesen az április végi télben, a fagyos lakásban, fel sem merült. Az asszony pedig nem tudta, újabb céggel kezdjen-e, vagy vegyen a sportboltban egy baseballütőt és mielőtt egészsége helyrehozhatatlan kárt szenvedne a stressztől, induljon a „szak”szerviz irodájába tárgyalni.

Nem tette, de megértette mindazok indulatát, akik a hivatali, szolgáltatói, ügyintézői packázások, megaláztatások után már csak az erőszakra tudnak gondolni. Azon elmélkedett, vajon létezik-e vállalkozói, iparosi tisztesség, ha egyáltalán volt is valamikor, vagy az is kíváncsorolt Nyugat-Európába?

Idegcsőten csengett fülében a legnagyobb élő magyarnak saját népéről, mint „félázsiai származékokról” mondott szavai.

2016. május 3.

Zsebbe vágó elsőség

A jó szándékú ember általában örül annak, ha hazája valamiben elsőséget ér el.

Most oly szívesen beszélnék a magyar sikerekről, a gazdaság szárnyalásáról, az egészségügy, oktatás, jogbiztonság, vagy éppen a demokrácia állapotának kiválóságáról, nemzetközileg is elismert élvonalbeli helyéről, de mindezt hazudozás nélkül aligha tehetném. Egyáltalán nem a hagyományos magyaros elégedetlenség beszél belőlem, csak az, hogy résztvevője vagyok a hazai mindennapoknak.

A bajt csak tetézi, hogy mindig találok egy negatív nemzetközi jelentést, gyalázatos statisztikát is. Ezúttal a távközlésről.

Nem, mintha nem éreztem volna eddig is a pénztárcámon, de most feketén-fehéren le is írták, hogy az Európai Unióban messze, de még az OECD tagállamok között is majdnem mi fizetjük a legtöbbet a távközlésért, közte a mobilkommunikációért. Például a magyar intenzív felhasználók távközlési költségei ötször magasabbak, mint a franciáké.

Amikor az ember az önkínzás vágyától vezérelve elkezdi böngészni a kiadott statisztikát, amelyeket 900 hanghívás és 2 GB adatforgalom összehasonlításával készítettek, kiderül, hogy messze az észteknek a legolcsóbb a telekommunikációjuk köztük és köztünk magyar pénzben több mint húszezer forint a különbözet. Persze a többség ennél kevesebbet hív, internetezik, náluk az összegbeli különbség is kisebb, de a példa érzékelteti az arányokat.

Igen elgondolkodtató, hogy vajon mitől mások az észtek, francia, osztrák, vagy nagybritanniai szolgáltatók, miért képesek olcsóbban adni a 21. században az élet minden területét befolyásoló szolgáltatásokat és miért nem hajlandóak a nemzetközi cégóriások nekünk is mérsékeltebb áron számolni a díjakat? Nyilvánvalóan csak az adott ország adó és pénzügyi szabályai, valamint az egészséges és valóban létező piaci verseny tehetnek olcsóbbá egy-egy szolgáltatást.

Mifelénk nem csak, hogy valós verseny nincs - elég átnézni az egyes társaságok tarifáit, és kiderül, áraik nagy átlagban igen közel mozognak egymáshoz, mintha valamilyen titkos egyezmény irányítaná ezt - de a gazdasági környezet sem nyújt kedvező helyzetet a tarifacsökkentéshez. Bár a kabinet az adócsökkentés kormányaként jellemzi önmagát, a valóságban a hatvanféle, köztük a brutális mértékű, hálózatot, hang- és adatforgalmat, pénzügyi tranzakciókat, munkabért terhelő adók aligha teszik lehetővé a jelentős árcsökkentést. Sokat mondó az a 2013-as adat, amely szerint nálunk a percdíjak 40 százaléka vándorol az állam zsebébe, míg ez a görögök kivételével minden más országban messze 30 százalék alatt van.

Vélhetően két dolog vezérelheti e téren a hazai hatalmat. Egyrészt az összes sajátos igénye finanszírozásához Isten pénze sem elég számára, másrészt, aki fecsegni, a neten ügynöködni, szórakozni akar, az fizessen keményen mindezért.

Tiszta sor, nem?

2016. május 10.

Üzenet

Majdnem árokba hajtottam, olyannyira el akartam olvasni az óriásplakát szövegének folytatását. Az út menti falragaszon ott áll kéken-fehéren: „Üzenjünk Brüsszelnek, hogy ők is megértsék!”

Mit? - görbült belém a kérdőjel - és rohanvást próbáltam megtalálni a folytatást, mert kilencvennel robogtam miközben mögöttem, előttem, vélhetően sokan próbálkoztak hasonlóval, mint én. Bár lehet, hogy nekik több eszük volt és rá se hederítettek az újabb kormányzati agitálásra.

Elfogult megítélésem szerint nem vagyok teljesen elmeroggyant, vagyis tudom - hogyan tudnám - hogy az úton rám ordító plakát kinek és mit akar üzentetni. Nyilván nem Brüsszelnek, a belga városnak, hanem Brüsszelnek a gyarmatosító Európai Unió központjának, az unió vezetőinek, magyarul: bürokratainak. Már ha vannak ilyenek, hiszen a szövetséget 28 tagállam alkotja és legfőbb döntéshozó testülete az Európai Unió Tanácsa. A tanács pedig a tagállamokat képviseli, és ülésein az unió minden egyes nemzeti kormányából egy-egy miniszter vesz részt köztük egy - bürokrata? - magyar kormánytaggal.

Csúnyán elkalandoztam, pedig miközben az autóm kilométereket rohant, én még mindig a szöveg folytatásán elmélkedtem, meg azon, talán szemészhez kellene mennem, hogy a nagybetűs rész alatti kisebb betűkkel írt folytatást is el tudjam olvasni. De ha nincs ott a folytatás?

Merthogy a sokmillióért készült óriásplakáton tényleg csak annyi áll, üzenjünk nekik. Mit és miért azt persze ebben az országban minden becsületes magyar ember tudja. Ezért elég lett volna csak azt kiírni: „Coki!”, vagy egy lendületes fityisz alatt, „Ezt nektek!” Esetleg: „Adjatok még több pénzt, aztán kuss!”

Hogy kormányunk segítsen a tisztánlátásunkban, létrehozott egy pompás kvótahonlapot is. Azon aztán rögvést meg is tudhatjuk az üzenet folytatását: „A kormány nemet mond a kötelező betelepítési kvótára”. Jól is teszi, ez a dolga, de miért kell ehhez minket balesetveszélyes helyzetbe hozni a közúton? S, ha még mindig nem esett volna le a pénzérme a hozzám hasonlók fejének automatájában, hát egy, a gyengébbeknek is közérthető szöveg és ábrarozat mutatja, mi lesz, ha a kormány nem mond nemet és mi a népszavazásunkkal nem üzenünk. A kicsit füllentő szöveg szerint egy Szegednyi embert, mintegy 160 ezer bevándorlót - a valóságban ideiglenesen 1294 háborús menekültet - akar az unió betelepíteni hozzánk és emellett az is kiderül, hogy 12 másodpercenként érkezik kontinensünkre egy újabb bevándorló. A múlt hétvégén mifelénk negyvennyolc óra alatt 666 illegális határátlépővel szemben intézkedtek a rendőrök, ez pedig csak több mint négypercenként jelent egy „migráncsot”, de ne legyünk már ennyire szörszálhasogatók. A lényeg a lényeg.

Nagyon várom már az újabb útszéli óriásplakátot. Remélem olvasás és üzengetés közben nem megyek majd falnak.

2016. május 17.

Sok az öreg

A Facebookon mindenről hírt kaphat az ember. Legutóbb éppen arról olvastam egy kommentet, hogy a méregdrága táskájáról, ibizai bárókban eltöltött vidám éjszakáiról elhíresült és egy nyugdíjas házaspár bántalmazása okán is kedvelté vált kormányzati ötletembernek a jelenlegi hatalom támogatására életre hívott online újságjában keményen nekimentek a nyugdíjasoknak. A Pravdában is így mentek egykor a dolgok, ha üzeni kellett.

Nos, „A nyugdíjasok felélik a jövőnket” címen megjelent írás a mellékelt parányi fotó tanúsága szerint egy igen fiatal szerző műve, aki nem kevesebbet állít, minthogy a világszerte elöregedő társadalmakban az öregek tönkreteszik a fiatalok jelenét, lehetséges jövődjét. Vagyis a nyuggerek ballasztá, nehezebbé váltak a modern társadalmak számára.

Az ifjú újdondász írásában olvasható, hogy a statisztikák szerint Magyarországon arányai-ban háromszor több fiatal és gyermek él szegénységben, mint nyugdíjas. Lehet, hogy így van, de ahol szegények a gyerekek és a fiatalok, ott nemigen hihető, hogy gazdag a család és az idősebbek, vagy öregek dúskálnak a földi javakban. Mindenesetre e megállapítás kiválóan alkalmas az idősebbek, mint bűnbakok elleni gyűlöletkeltésre.

A kormányzati elvárásoknak nyilván megfelelni akaró fiatal szerző cikkének írása előtt talán még nem ismerte a WHO ideit, az egészségügyet monitorozó statisztikai jelentést, amely szerint az elmúlt tizenöt évben öt évvel nőtt a várható élettartam. Ez pedig azt jelenti, hogy a Földön mind több lesz az idős ember, akikkel valamit csinálni kell. Pénzhez, gyógyszerhez, napi megélhetéshez kell juttatni őket, vagy halomra gyilkolni mindenkit. Lehet, hogy a jeles ifjú is gondolt e kiváló megoldásra, még ha nem is írta le. Majd, ha ezt kéri tőle főnöke, a kormányzat titkos főtanácsadója.

Az egészségügyi világszervezet szakemberei szerint a 2015-ben született lányok várható élettartama 73,8, míg a fiúké 69,1 év, bár egy adott gyermek kilátásai attól függnének, hogy hol született. Mifelénk rosszabbak a kilátások, mint a nyugati világ fejlettebb országaiban, vagy Japánban, és természetesen messze jobbak, mint Fekete-Afrikában.

Úgy tűnik, hazánkban élenjáróink találtak megoldást a nyugdíj(as) kérdésre: hagyni kell továbbromolni a hazai egészségügy állapotát és máris elérhető a még korábbi halálozás, a rövidebb élet, amely így akár véget is érhet a nyugdíjkorhatár küszöbén. Ahogy elnézem a ma még erejük teljében pompázó szimpatikus politikusaink többségének korát, ha megérik, pár év és máris folyamodhatnak a nyugellátásért.

A nyuggerek bizonyára nagy szeretettel köszöntik majd őket soraikban.

2016. május 24.

Szükségtelenül

Magyarországon a 75 évesnél fiatalabb elhunytak 41,5 százalékának megmenthető lenne az élete a legújabb orvostudományi ismeretekkel és műszaki lehetőségekkel.

Ez a döbbenetes adat az Európai Unió statisztikai hivatalának, az Eurostatnak minap közzétett jelentéséből derült ki. Vagyis ezer barátunk, szerettünk, családtagunk, munkatársunk közül 415-en (vagy éppen mi magunk) életben maradhatnának, ha a hazai egészségügy megfelelően fejlődne, ha a doktorok itthon maradnának és folyamatosan képezve magukat bennünket gyógyítanának, továbbá ha a gondoskodó államunk, ahelyett, hogy a legolcsóbb megoldásokat keresné a gyógyszerkassza kiadásainak csökkentésére, a legkorszerűbb készítményeket biztosítaná számunkra gyógyulásunkhoz.

Az uniós átlag egyébként a 2013-as adatok vizsgálatakor 33,7 százalék volt, és ha betegek leszünk, még örülhetünk is, hogy mindezt nem az EU-s átlagot keményen lerontó Romániában tesszük, ott gyakorlatilag minden második beteg feleslegesen, vagy, ahogy a dokumentum említi, szükségtelenül hal meg.

Nyilván nem ide tartozik, nem is értem, miért veszem elő, de éppen cikkem írása előtt olvastam az egyik online újság összeállításában, hogy hol is tart ma hazánkban a stadion-építési hullám és mibe kerül nekünk mindez. Nos, a lap számítása szerint mintegy 215 milliárd forintot kóstál a most folyó stadionépítési, korszerűsítési program, amelynek során sok másod- és harmadosztályú együttes, de még megyei első osztályban, a hazai labdarúgó-bajnokságok negyedik vonalában vitézkedő együttes is új, rengeteg nézőt befogadni képes stadiont kap, persze, hogy közpénzből. Kicsit ugyan túltolták a tervezők a bringát, mert a jelenleginél sokszorosan nagyobb nézősereggel számoltak stadiononként, de ne legyünk szőr-szálhasogatók, ha lesz hely, egyszer a távoli jövőben biztosan bemennek majd a nézők, ha pedig bemennének, de nem lenne számukra elég hely, akkor nem láthatnák a magas színvonalú bajnoki összecsapásokat. Na, ugye!

Az ok, amiért népbútító módon a két hírt összehozom az, hogy ha a stadionokra szánt százmilliárdok háromnegyedét az egészségügyre fordítanák jeles vezetőink, máris többünknek javulnának az életkilátásaink. Igen ám, de ha életben maradunk, akkor a végén még elmegyünk nyugdíjba, és mindenféle jogainkra hivatkozva tisztességes nyugdíjat kérünk. Arról a kárról nem is beszélve, ha betegségből felgyógyult nyugdíjasként sikerül tovább élnünk. Na, még csak ez hiányzik az államnak!

Meg aztán, ha 415 most még szükségtelenül elhunyt közül csak plusz ötven olyan embert is életben tartanának, aki nem nyugdíjas, akkor annak állás kellene. Megint csak probléma adódna, mert közmunkára azért mégsem lehet mindenki alkalmas. Akkor velük ebben, az elképzelés szintjén is borzasztó esetben mi lenne?

Kézenfekvő a megoldás: ők lennének a stadionok közönsége.

2016. május 31.

Csókolom

A kisváros szépséges sétánya kora nyári arcát mutatta az esők közötti rövid szünetben. A hatalmas fák ágai alkotta zöld alagút hangulatossá varázsolta a néptelen sétautat. Élveztem a pillanat nyugalomát, varázsát, e dühöngő világ parányi békés szegletét.

Az egyik sarkon nagy lendületesen egy hatéves forma fiúcska fordult be biciklijével, fején méreteres, tiszteletet parancsoló bukósisakkal. Az ifjú drótsamarazó férfiasságának teljes tudatában kihúzott derékka ült a parányi járművön, pedáljait lelkesen tekerte, elszántan robogott felém. Az ütközés előtt egy pillanattal, mint műrepülő pilóta a gépét, bedöntötte kerékpárját és kikerült engem, de vágta zásában még harsányan rám köszönt: jó napot!

A köszönésre illendő válaszolni, de már csak a tovaszáguldó ifjú bukósisakjának tudtam mondani hasonló udvariasan: jó napot! Bevallom maga a látvány, a másodpercek alatt lezajlott történések üdésége felvidított, örömmel töltött el. Különösen megfogott az ifjú magabiztossága és üdvözlésének módja. Eszébe sem jutott „csókolom!”-mal köszönni. És igaza volt, de főleg szüleinek, akik erre nevelték.

A csókolom, amelyet a szülők évszázadokon át követeltek meg gyermekeiktől, akár az ő köszöntésükre, akár az idegenekére, erősen feudális forma. Eredete a spanyol királyi udvarba nyúlik vissza, onnan családi kötelékekkel került az osztrák udvartartásba, majd a monarchia-beli Magyarországra.

Mifelénk a hölgyek köszöntése lett a kezét csókolom kifejezés. Ugyanakkor a gyerekeknél az üdvözölt nemétől függetlenül maradt meg továbbra is azokból az időkől, amikor még megkövetelték tőlük az idősebbek iránti tiszteletet. A kifejezés idővel csókolom!-má rövidült.

Nem állunk sokkal jobban a másik, ugyancsak a középkorra visszavezethető köszönési formulánkkal, a szervusz szóval, vagy sokak által használtan a szerbusszal sem. Ez ugyanis egy latin eredetű köszöntés, a szó pedig szolgát jelent. Az általános latin köszönés egykor így hangzott: servus humillimus, vagyis alázatos szolgája (vagyok). Az ebből az üdvözlési módból magyarosodott szerbusz máig használt köszönésünk.

Idővel a nyelv legalább úgy formálódik, mint maga az ember. Lett nekünk csaó, csá helló, szia, csumi köszönésünk is, s még ki tudja hányféle, a kornak és az ifjúság találékonyságának megfelelő újdonság.

Ma az össznépi tegeződés felé haladunk, ami sok nyelvben elfogadott forma. Lehet, hogy maradi vagyok, de ennek nem váltam feltétlen hívévé. Mert amennyire tetszett a bringás kisfiú magabiztos és öntudatos „jó napot!” köszönése, olyannyira nem díjaznám, ha évtizedekkel fiatalabb és a közös asztalunkra tett eredményeiben jóval szerényebb ember vágná oda nekem foghegyről: hali öreg.

Bár ez is jobb lenne, mintha levegőnek nézne.

2016. június 7.

Leütött asszony

- Borzasztó, hogy senki sem lépett közbe, egyetlen férfi sem akadt, aki megfogta volna azt az alakot!

Így dohogott egyik hölgyismerősöm a minapi vérforraló eset nyomán, amikor is egy ereje teljében lévő harminc körüli férfi odalépett a Keleti pályaudvarnál a buszról éppen leszálló hetvennyolc éves hölgyhöz és szó nélkül megütötte. Az idős asszony a megrendítő ütéstől földre zuhant, szája felszakadt. A bűnöző ezt követően, mintha mi sem történt volna tovasétált, majd háborítatlanul felszállt egy buszra és elment.

Az már csak a véletlennek és a mindenkinél ott lévő okostelefonoknak köszönhető, hogy a brutális férfiről egy fiatal lány jobb képet készített, mintha az illető valamelyik profi fényképésznél rendelte volna meg. A kép azonnal felkerült a Facebookra, amelyet igen sokan meg is osztottak, bekerült több újságba, és az erős embert hamarosan bilincsben vitte be magához a rendőrség.

Írás közben is érzem, ahogy emelkedik a vérnyomásom és mindenféle drasztikus büntetéseket gondolok ki ennek a gyalázatos embernek. És nem azért, amit a közösségi portálon sokan szóvá tettek, mármint, hogy a fickó cigány - ami jól látható a képen, viszont miután származásáról senki sem tehet, nem ez a bűne - meg azért sem, mert ápolatlan, mocsokfoltos pólóban jár-kei a világban, hiszen a koszoság sem bűncselekmény, hanem megbocsáthatatlan tette okán. Az pedig különösen rémisztő az ügyben, hogy az egyik bulvárújság szerint az idős hölgy leütése egy városi játék része lehet, amelynek lényege, úgy kell minél több embert meg-, vagy leütni az utcán, hogy az illető „játékost” nem kapják el közben. Ha ez igaz és nem egy elmeroggyant beteg, esetleg tudatmódosító hatása alatt álló bűnöző cselekedete volt az ütés, hanem jól megszervezett játék része, a történet végképp feldolgozhatatlanná válik.

Ugyanakkor azt már sokkal könnyebb megérteni, hogy miért segítettek többen is az asszony ápolásában, miközben hagyták elsétálni a gazembert. Ne csak az elembertelenedésre, a mindent átható közönyre gondoljunk, hanem a lassan mindannyiunkat megfertőző félelemre is. Mert manapság könnyű kést kapni a hasba, lövést a szívbe, és ha mindezt szerencsésen meg is ússzák a segítők, a végén még kiderül, hogy a banditát megfélemezve személyiségi jogot sértettek, vagy éppen aránytalan volt a cselekedettel szembeni fellépésük. Mehetnek rendőrségre, bíróságra és még jó, ha nem őket bünteti meg az igazságszolgáltatás.

Az üggyhöz tartozik még, hogy miközben a gazfickó tettének oka ismeretlen, őt kihallgatása után nem sokkal elengedték a rendőrök és a továbbiakban szabadlábon védekezhets.

Vagy pofozkodhat szabadon tovább.

2016. június 14.

Túlélőtáborok

Tizennégy vízitúrázó gyerek veszítette életét a múlt héten, amikor csónakjaikat felborította a vihar az Északnyugat-Oroszországban fekvő karéliei Szjamozero tavon. Sajtójelentések szerint a meteorológiai szolgálat a tragédiát megelőzően erős viharra figyelmeztetett.

A vakáció kezdetén a szülők legrosszabb rémálma egy ilyen hír. A felelős szülő ugyanis biztosítani akarja gyermeke aktív pihenését, kikapcsolódását és közel sem utolsósorban a biztonságát mialatt ő teszi a dolgát. A helyzet sokaknak lehet ismerős: a szülők reggel elindulnak a pénzkeresés felelősségteljes és kíméletlen világába, míg csemetéik távollétükben és tudtuk nélkül saját fejük után veszik útjukat a vakáció sokszor veszélyes csábításai felé. A legjobb tehát, ha a gondoskodó szülő a nagyszülőkre bízta, vagy beadja gyermekét egy nyári táborba, ahol felelős, megfelelő képzettséggel és tudással rendelkező felnőttek vigyáznak rá, miközben szórakoztató elfoglaltságot, megfelelő étkezést adnak neki.

A táboroztatók felelőssége, ahogy a bevezető hír is mutatja, óriási, hiszen idegen emberek legféltettebb kincseiket, gyerekeiket bízzák rájuk. De a táboroztatás egyúttal üzlet is, amit sokan szeretnének kiaknázni nyaranta, hogy némi pluszjövedelemmel egészítsék ki éves bérüket. Aki mindezt irigylitőlük, nem tudja, hogy - a többnyire pedagógusok - mire vállalkoznak. Ha arra gondolunk, hogy milyen nehéz bántani a családoknak saját gyerekeikkel, akkor belátható, hogy micsoda embert próbáló feladat húsz, vagy harminc hasonlókorú ifjú védelme, szórakoztatása, ellátása és fegyelmezése.

Akár több száz tábor között válogathat a gyermeke vakációztatására vállalkozó szülő. Van közöttük természet- és környezetvédő, bábos, rajzfilmes, lovas, vízi, vagy éppen indiántábor, de szép számmal akad idegen nyelvi és divattábor, missziókat végrehajtó katonai tábor vagy éppen multitábor is, amely több tábortémát ötvözve teszi színesebbé a gyerekek táborozós hetét.

Ugyanis ezek többnyire csak egy-egy hétre szólnak és még vagy tíz kitöltetlen, előre meg nem tervezett hét marad a vakációból. Ha szerencsés a gyerek és tehetősebb a család, akkor bejöhet még egy közös nyaralás, utazás, ha nem, lakáskulccsal a nyakában vághat a nagy- és kisvárosi, települési veszélyeknek a família szemefénye. Nem éppen megnyugtató.

Persze be lehet nevezni a gyermeket akár több táborba is, ehhez viszont a szülőknek már igen mélyen be kell nyúlniuk a családi büdzsébe, ha egyáltalán van annyi tartalékuk, hogy ezt megtehessék. Mert a táborok zöme - mondtam, hogy üzletről is szó van - közel sem olcsó.

A szülő tehát vérmérséklete, hite, beállítottsága szerint ilyenkor csak szurkolhat, reménykedhet, vagy imádkozhat, hogy csemetéje ezúttal is épen ússza meg a nyarat.

2016. június 21.

Békesség, legyen velünk

Vajon a világon hány ember tudja, hogy mi az összefüggés Botswana, Chile, Costa Rica, Japán, Mauritius, Panama, Katar, Svájc, Uruguay, és Vietnam között? Bevallom, mostanáig én sem tudtam rá a választ.

Nos, úgy tűnik a világ összes országa közül csak ez a tíz az, ahol nincsenek, vagy alig vannak konfliktusok, bár közel sem ezek az országok a legbékésebbek. A Global Peace Index, vagyis a Globális Békeindex, amelyet egy világméretű non-profit szervezet, az Institute for Economics and Peace hozott létre, évente megkísérli rangsorolni a nemzetek békességének helyzetét. A szervezet ezúttal 163 országot vizsgált meg, és így derült ki, hogy a mind brutálisabb világban van tíz ország, amely majdnem teljesen mentes a konfliktusoktól.

Korábban egyébként ide tartozott a hamarosan kezdődő XXXI. nyári olimpiai játékok helyszíne, Brazília is, de mára már a 105. helyen található, köszönhetően a tömeges bebörtönzéseknek és a fokozott rendőri aktivitásnak, ráadásul a terrorizmus is felütötte a fejét az országban. Pompás olimpia előtt állunk.

E kitérő után gyorsan jegyezzük meg, hogy hazánk a nagyon is békés elitbe, a top húszba tartozik, hiszen tizenkilencedik e listán. Még akkor is, ha mi, akik kalandvágyból még itthon maradtunk, sokszor vagyunk elégedetlenek a közbiztonság állapotával.

A legbékésebb ország ezúttal is Izland lett, amelyet Dánia, Ausztria, Új-Zéland és Portugália követ. Meglepő, hogy e sorban Csehország a hatodik, megelőzve Svájcot, és a tíz legnyugalmasabb ország közé tartozik még Kanada, Japán és Szlovénia is. A pontozáskor az értékelők olyan tényezőket vettek figyelembe, hogy mennyire fogadja el mások jogait az adott ország, milyen szintű a korrupció, szabad-e az információáramlás, és jól működik-e a kormány. Bár a külső szemlélők szemével a legbékésebbek közé tartozunk, felmerül a kérdés, hogy mi, akik benne vagyunk, hogyan értékelnénk az egyes szempontokat?

Érdekes változásokon mehet át a világ az angolok népszavazása után, amellyel kijelentkeznek az Európai Unióból. S bár mélyen együtt érzek azokkal a honfitársaimmal, akik féltik kinti munkájukat, megélhetésüket és hirtelen bizonytalanná vált a jövőjük - haza persze bármikor jöhetnek töredéke pénzért dolgozni, ha kapnak munkát - de azokkal a szakértőkkel értek egyet, akik szerint egységesebb lehet az európai nemzetek szövetsége a legtöbb reformot rendre hátráltató britek nélkül. A békesség ugyanakkor a népszavazással azonnal odalett, elég ehhez a közösségi portálok kommentjeibe belekukkantani. Sokan máris nyíltan ellenséggként tekintenek a szigetországban a jöttment magyarokra és más kelet-európaiakra.

A napi hírekből tapasztalhatjuk, hogy milyen törekeny a béke és viszonylagos a biztonság. Óvnunk kellene a 19. helyünket.

2016. június 28.

Munkaügy

- Kérem az oklevelét, bizonyítványát - nézett kedvesen az előadó a harmincas éveinek közepén is túllévő férfiről, aki sokévi próbálkozás, sikertelen munkahelykeresés után eljutott a döntésig, regisztráltatja magát munkanélküliként és kéri az erre szakosodott állami szervezet segítségét.

A férfi, bár van egy egészen más irányú szakmája és gimnáziumi érettségije, választott hivatásában, az informatikában semmiféle papírral sem rendelkezik. Ifjú kora óta ez a hobbi, weboldalt készít, programoz, rádió- és tévéadások internetes közvetítésében vett részt, számtalan területét ismerte meg a számítástechnikának és napjainkban is rendre követi az újdonságokat, igyekszik lépést tartani a viharos iramú fejlődéssel. Vagyis sokat tud az informatikáról, de ezt egyetlen akkreditált iskola papírja sem bizonyítja.

A területileg illetékes munkaügyi központban jelentkező férfi úgy gondolta, hogy miután ezerszámra hiányoznak informatikusok ma Magyarországon, talán eltekintenek a papírtól. Nézzék meg mit tud, és ha megfelel, alkalmazzák. Egy angol nyelvvizsga nélküli emberrel is elég lenne a nyelvet jól ismerőnek elbeszélgetnie ahhoz, hogy megtudja, tud-e az illető angolul.

Ilyenről persze hallani sem akart a központ munkatársa, előírások vannak, jogszabályok, amihez tartania kell magát. Javasolta, hogy ennek ellenére regisztráltassa csak magát a fiatal ember, három hónapra felveszik az adatbázisba és ajánlanak majd neki munkát. Gyorsan kiderült, hogy nagy valószínűséggel ez közmunka lesz, és ha a férfi nem fogadja el azt, az adatbázisból hatvan napra kitiltják, majd valamiféle „priusszal” kerülhet csak újra a regisztráltak közé. Halkan, mintegy magának jegyezte meg, ilyen körülmények között persze ő sem örülne, ha a gyermeke erre kényszerülne, de jelen cikkünk hőse azért tegye ezt, valamire csak jó lehet, ha felkerül a listájukra. Például arra, hogy ha egy évig nem találunk neki munkát, akkor annak letelte után a következő három hónapra már kap majd pénzbeli ellátást. Igaz, feléjük jó ideje nemigen volt olyan, hogy valaki elérje az egy évet.

A férfi csalódottan hazament, és nekilátott egy ingyenmunkának. Nem tud mást tenni, csak reménykedni, hogy ezúttal szerencséje lesz, mert már oly sokszor kecsegtették azzal, hogyha ezt, vagy azt a munkát ingyen megcsinálja, és beindul a vállalkozás, őt fogják majd alkalmazni, de ez eddig még nem jött össze. Talán most.

Pihenésképpen és bánatában, a hivatalban tapasztaltaktól elkeseredve böngészni kezdte a híreket. Robbantások, tömeges halálesetek, buta politikusi nyilatkozatok, kánikula, szóval csak a megszokottak. Aztán szeme hirtelen megakadt a hatalmas betűs címen: 22 ezer informatikus kerestetik!

Rájött, hogy bár nemsokára negyven lesz, még mindig nem érti a világot.

2016. július 5.

Tiki-taka diadala

Nem állítom, hogy boldogtalan vagyok a ténytől: véget ért a 2016-os labdarúgó Európa-bajnokság. Aki látta a döntőt és a meccsek többségét bizonyára elismeri állításom igazát, a néhány üdítő kivételen túl rém unalmas volt az egész sorozat. Addig, amíg az ember szurkolhatott saját nemzeti csapatának, még csak-csak volt miért a képernyő elé ülni, de ha pártatlan nézőként szép és izgalmas focit akart látni, hát mélyen csalódnia kellett.

Mielőtt bárki is megszólna hozzá nem értésemért, gyorsan elárulom, hogy szemtanúja lehettem egykor sok magyar bajnoki és válogatott mérkőzésnek, a lelátóról nézhettem a ma már az égi válogatottat erősítő Grosicsot, Farkast, Benét, Albertet, Sándor Csikart és a többi klasszist. Később foci szakírója is voltam egy szép emlékezetű nagyvárosi lapnak, vagyis tapasztaltam egyet és mást a labdarúgásban. A lelátókról végül is az ott uralkodó gyalázatos, félelmetes állapotok távolítottak el, valószínűleg végleg.

De nem a focitól, hiszen a magyar válogatott nem várt sikersorozata nyomán pillanatokra egekbe emelkedett fociőrület előtt is azon önsanyargatók egyike voltam, aki hajlandó volt magyar bajnoki meccseket nézni a tévében. Mindezt azért árulom el, hogy mondhassam tovább is. A mostani kontinensviadalon a legtöbb csapat taktikája az volt, hogy betonvédelemmel, alibi focival, a Barcelona legendás „tiki-takájával”, az egymásnak ide-oda passzolgatással - amelynek végén persze a katalán gárda zsenijei helyzeteket teremtenek, gólokat érnek el - kihúzzák a hosszabbításig, ha lehet, a tizenegyes rúgásig, aztán döntsön a szerencse.

Voltak üdítő kivételek is, ilyen volt a magyar csapat meccse a későbbi bajnok portugálok ellen, amelynek ráadásul akadt egy olyan pillanata, amikor a magyar kapufánál csak centikre voltak a későbbi győzők a kiesésétől, de az valóban élvezetes találkozó volt, ráadásul hat góllal. Ritkaság volt, mint egy fehér holló.

Feltétlenül szót kíván az az össznépi fociőrület, amely tízezreket vitt utcára Európa szerte, és amelynek ürügyén sok százan estek egymásnak nap, mint nap és ütötték, verték a másik nemzet tagjait. Az egyik elemző szerint ezek országok közötti, ellenőrzött keretek között zajló háborúk voltak, szerintem meg túlfűtött, zavaros ideológiájú, többnyire beivott csöcselék randalírozása.

Véget ért az egyhónapnyi láz és bizony a döntő a hosszabbítás utolsó tizenkét percét leszámítva igen kevés örömet adott a pártatlan nézőnek. Időnként, mielőtt végképp elhatalmasodott volna rajtam az álmoság, átkattintottam egy ezerszer ismételt szituációs komédiára, ott legalább történt valami. Ennek ellenére hiányozni fog a mindennapi foci, az izgalom, a szurkolás lehetőségének várása.

Az olimpiáig meg majd csak kihúzom valahogy a magyar bajnoki meccsekkel.

2016. július 12.

Hódító zsebszörnyek

Durva héten van túl Európa. Nyolcvannégy halálos áldozat az elmeroggyant tunéziai terrorista kamionos, gépfegyveres nizzai embervadászata nyomán, több száz halott a törökországi katonai puccs és az azt követő lincselések következtében, hogy a hatalmában maradó diadalmas, illiberális elnök leszámoló hadjáratáról ne is beszéljünk. És akkor még itt volt a júliusi késő őszi hideg a maga özönvizével, viharos szelével, káraival. Az ember legszívesebben a kardjába dőlne, ha még dívna az ilyesfajta cselekedet. De kiderült, van még remény, Magyarországon is megjelent a Pokémon Go.

Jelentem nem hibbantam meg a sok rossz hírtől, bár meglehet, menekvés lenne számomra a világ tébolyodottsága elől. Bár sokak szerint ez mégsem igaz, ugyanis csak elméletileg tudom, hogy hogyan játsszák a Pokémon Got, és eszemben sincs a telefonomra letölteni a játék alkalmazását. Botrány, gondolhatják a világszintű örület résztvevői.

A játék során meg kell találni a Pokémonokat, azaz a sok Pocket Monstert, vagyis a zsebszörnyeket. Ehhez a világot pillanatok alatt megőrijtő, kiterjesztett valóság alapú játékhoz nem elég a programot telepíteni az okostelefonra, tabletre, de el is kell indulni a külvilágba, ugyanis útközben, a koordinátáik alapján lehet megtalálni a levadászandó szörnyecskéket.

Tudom, sehol sem vagyok a számítógépes játékokban, bár a pasziánszt jó ideig játszottam a számítógépemen pótcselekvésként, ha egyetlen épkézláb mondat sem jutott eszembe valamely cikkem írásakor, de aztán megjelent a Duolingo, ez az igen kiváló és ingyenes nyelvoktató program, azóta tanulást mímelve azzal játszom. Kitűnő fejtörő.

A mostanihoz hasonló játékörület volt a Tamagocsi is. Bizonyára még sokaknál rejtőzik valamelyik fiók mélyén egyfajta kukaszökevényként az a parányi elektromos kutyú, amelyben kedvenc állatát tartotta az állatbarát és gondozta a nap minden percében. Etette, itatta, altatta, sétáltatta, vagy ha megbetegedett a kis kedvenc, hát ápolta, amíg el nem pusztult, szóval egész embert kívánt a digitális gondozása. Olcsó szórakozás volt, de tanulni, dolgozni nehezen lehetett mellette.

A Pokémon Goról sokan állítják, hogy azért nagyszerű, mert a játékos nem otthon ücsörög a szobában a számítógép előtt, hanem kimegy az utcára, zöldbe, jó levegőre és ott bámulja a képernyőn megjelenő szörnyeket. Akad hely, ahonnan már ki is tiltották a pokémonozókat, az aggódók meg arról beszélnek, hogy szörnyű balesetek érhetik a közúton, veszélyes helyeken a játékba teljesen belefeledkező szörnyvadászokat. Bár ez lenne a világ legnagyobb baja!

A Tamagocsihoz hasonlóan ez a játéktéboly is le fog csengeni, és milyen jó lenne, ha a világunk számtalan más elmebaja is ilyen kevés áldozattal lenne a múlté.

2016. július 19.

Muszlimok

Tudta? - teszi fel a kérdést a kormány hatféle óriásplakáton és válaszol is rá félelemkeltő mondatokkal. Megkezdődött a menekültekkel kapcsolatos kvótanépszavazásra buzdító gyűlöletkampány.

Több mint harminc évvel ezelőtt a Velencei-tavi Vizi Sportiskola evezőseinek vezető-edzőjeként házigazdája voltam két nyáron át az Agárdon edzőtáborozó kuvaiti férfi evezős-válogatottnak, a csapatvezető sejknek, az egyiptomi vezetőedzőnek, a szaúd-arábiai másod-edzőnek és a tizenöt versenyzőnek.

Barátságosak, kedvesek voltak, elhalmoztak bennünket ajándékokkal. Az iszlám világ ellentéteiből csak annyit érzékelttem, hogy a kezdetektől feszültség volt a csapat és a Magyarországon tanuló, a küldöttség életvitelét elítélő iraki tolmácsuk között, akit a második edzőtáborozásuk legelején el is zavartak, kígyót-békát kiabálva egymás népére. Az ellentét évekkel később Kuvait iraki megszállásakor vált számomra érthetővé.

- Majd te tolmácsolsz - mondták és ettől kezdve sikeresen törtük kerékbe az angol nyelvet, de megértettük egymást. A nap minden percében velük voltam, néha szinte állva aludtam, hiszen még éjszaka sem pihenhettem. Mert amikor versenyzőik lefeküdtek, a sejk és a két edző belevetette magát az éjszakába. Számomra addig ismeretlen világát fedezhettem fel Székesfehérvár, majd Budapest éjszakai életének, mert a családos egyiptominak nő, az ugyancsak nős két másiknak alkohol, buli és könnyűvérű lányok kellettek.

A nők iránti „tiszteletükről” akkor alkothattam képet, amikor szó szerint röhögő görcsöt kaptak, mert női orvost ajánlottam nekik az edzőtáborozásuk alatti egészségügyi ellátásukra. Nagyon nehezen fogták fel, hogy nem viccelek és csakugyan egy semmibe sem vett lény vizsgálja, gyógyítja majd őket.

Sok színes kalandban részesültem általuk és csak egyszer éreztem magam rosszul, mégpedig Budapesten, egy rendezvényhajón, amelyen azon az éjszakán kizárólag arab férfiak voltak s hazámban én voltam a le- és kinézett idegen. Ha nem is bántottak, hiszen a közjük tartozókkal voltam, szinte tapintottam a felém áramló negatív, ellenséges érzelmeket. Csak azért, mert más voltam.

Talán az a párórányi rossz emlék is mondatja velem, hogy nem örülnék, ha életformánkat, kultúránkat elfogadni nem képes, beilleszkedni nem akaró, tőlünk idegen felfogású emberek sokaságával kellene együtt élnem, pedig amíg a sportolók itt voltak vendégségben az iszlám, mint vallás, vagy életforma pillanatokra sem állt közénk. Sportot, az életet szerető emberek voltunk, sok közös vonással.

Egykori ismerőseimet a kormány elvárása ellenére sem tudom gyűlölni. Remélem, gyermekeik nem lettek terroristák, sportbarátaim pedig túléltek a terrort, háborúkat, forradalmakat, a gyilkos önkényt és soha nem kell reménykedve menekülniük, hogy majdcsak befogadja őket valaki.

2016. július 26.

Lopásalapú

Már a megválasztottjaiknak mindent elnéző kormánypárti szavazók közel egyharmada is korruptnak tartja a magyar kormányt és pártját. A napokban nyilvánosságra hozott közvélemény-kutatásában a válaszadók 60 százaléka értett egyet azzal, hogy a pénzügyi visszaélés Magyarországon felülről, központilag, rendszerszerűen szervezett tevékenység.

Mondhatnám, hogy ez a hír sokkolta a szavazópolgárokat, de ez nem igaz. Az ember csak bágyadtan legyint, vagy a nagy hőség idején még ennyi mozgást sem vállal fel, hiszen ha így mennek a dolgok, akkor így mennek, nincs mit tenni.

Hogyha egy gyanútlan ember például tévedésből azt találja beírni a keresőbe, hogy mondjuk Mr. 20 százalék, meglepő módon annak a jelentős hatalmú pártfunkcionáriusnak a nevét látja sokszorosán vissza, aki éppen a napokban nyilatkozta: a jelenleg hatalmon lévő kormány tette a legtöbbet a korrupció felszámolásáért. A Medián friss kutatása azt mutatja, a polgárok nagyobbik részét nem sikerült meggyőznie, a megkérdezettek kétharmada szerint ugyanis e jeles kormány nagyon korrupt, sőt, sokak véleménye szerint „lopásalapú kormányzás van”. És akkor még a vidéki, vagy (ötödik) kerületi tételekről szó sem esett.

Mindezeket a rémisztő felmérési adatokat még meg sem emésztette a felelős állampolgár, máris egy másikkal kellett szembesülnie. Ez utóbbi felmérésben a résztvevők háromnegyede igen tisztességes állampolgárként egyáltalán nem tartja elfogadhatónak az állam megkározását. De mint tudjuk más a beszéd és más a tett. Ne feledjük, ugyanitt 24 százaléknyan úgy nyilatkoztak, hogy nincs baj azzal, ha valaki a közös kasszából vesz el, vagy nem tesz be oda az előírásoknak megfelelően, vagyis nem adózik.

A lakosság háromnegyede a hálapénzfizetést tartotta a legelterjedtebbnek és a leginkább elfogadottnak a vizsgált, szürkegazdaságot segítő tevékenységek közül. Emellett a megkérdezettek több mint 60 százaléka találta jellemzőnek a gazdasági életre a különböző adókerülő technikák alkalmazását és ugyanennyien a csúszópénz elfogadását.

Maradjunk csak a tipikus népi korrupciónál, a hálapénznél. Ahhoz, hogy jobb ellátást kapjunk, hogy megéljük az életünket megmentő, vagy elviselhetőbbé tevő műtétünket, le kell fizetnünk valakit. És tesszük ezt más ügyeink gyorsabb intézése, az igénybe vett szolgáltatásaink minőségének javítása érdekében is.

Ha így nézzük, nem vagyunk sokkal jobbak vezetőinknél, csak annyi a jelentős különbség, hogy bennünket éppen az általuk, vagy nem kevésbé elődeik által kiépített és életben tartott rendszer és kényszer visz a bűnbe. Meg az élni akarás.

Ők viszont - a közvélekedők szerint - lopnak, mert megtehetik.

2016. augusztus 2.

Szürkülő falak

Amikor egy nap rádöbbenünk, hogy lakásunk megérett a festésre biztosan nem leszünk boldogok tőle. Mert vigyázhatunk falaink tisztaságára a legnagyobb gondossággal is, azok idővel mégis kopottá lesznek, elporosodnak, elszíntelenednek, vagy ha fehérek voltak, hát szürkévé válnak. Nem csoda, hiszen ahol emberek élnek, végzik mindennapos tevékenységeiket, ahol az utcáról rendre por áramlik be, ott előbb vagy utóbb festetni kell.

Ez így van rendjén, legfeljebb a vele járó rumli, napokig tartó felfordulás, az utána következő nagytakarítás és cseppet sem elhanyagolandóan a tetemes kiadás teszi visszataszítóvá ezt az időről időre visszatérő munkálatot. Meg az, hogy megfelelő szakmai tudással rendelkező, megbízható szakembert találjunk.

Az egész buliban talán ez a legnehezebb. Most tekintsünk el azoktól a szerencsés ezermesterektől, akik maguk képesek minőségi munkát végezni saját birtokukon, ők valóban mázlisták, mert egyszerűbben és főleg olcsóbban ússzák meg az ügyletet. De az emberek zöme nem rendelkezik ilyen képességekkel, és ha mégis önmaguk vállalkoznának a feladat végrehajtására, több bajt okoznának, mint hasznot hajtának. A többségnek marad tehát a megfelelő mester felkutatása és rábírása a munka elvégzésére. Ez az utóbbi időben embert próbáló feladattá vált.

A minap éppen az iparosok szövetségének elnöke nyilatkozta valahol, hogy a szakképzett munkaerő hiánya már a kisiparosokat is elérte, mert nincs megfelelően képzett munkás, akit a cégek felvehetnének. A jó szakemberek valami érthetetlen oknál fogva a hazai minimálbér helyett inkább a sokszoros nyugati fizetést választják és motyójukat batyuba kötve világgá mennek. Aki itthon marad, az pedig vagy megfizethetetlenül drágává válik, vagy csak gagyi munkára képes.

Persze ez alól is vannak kivételek, hiszen nem minden tisztességes iparos kel útra, és nem mindegyik itthon maradóból lesz harácsoló. Maradtak még becsületes mesteremberek, csak éppen ők oly mértékben kapósak, hogy már náluk is várólista van, amely akár évnyi is lehet.

A terület ismerői szerint sok minden kellene ahhoz, hogy legyenek iparosaink. Például megfelelő képzés, a közmunkások átképzése szakemberré és legfőbbképpen megfelelő bérezés. Na de miért éppen a munkások kapnának több pénzt abban a társadalomban, ahol az igen magasan képzett és életfontosságú munkát végző orvosok, nővérek, a jövő generációját tanító pedagógusok, a szociális területen dolgozók többnyire éhbérért tevékenykednek? Így hát a bolti eladók, pincérek, pékek, fémforgácsolók mellett útra kelnek a festő-mázolók, villanszerelők, parkettások, burkolók is.

A fal meg jó lesz még pár évig így is.

2016. augusztus 9.

Rajongás

Egykori versenyzőként, edzőként az olimpiát minden sportesemény csúcsának tartom. Nem csak azért, mert négyévente rendezik meg, de azért is, mert egy mára letűnőfélben lévő eszme hordozója. A békéé. Akkor is az volt, amikor a világ leigázására készülő vérgőzös diktátor propagandaeszközként használta fel, vagy amikor túszejtő terroristák - a balfácán túsumentők hathatós közreműködésével - életük eseményén részt vett sportolókat gyilkoltak meg, és maradt akkor is, amikor a két világrendszer bojkottálta az egymást követő két olimpiát.

Az egymást követő olimpiák mindegyike igyekezett felülmúlni az előzőeket, hatalmasabb, látványosabb és szebb létesítményekkel, még több pénzzel és az utóbbi évtizedekben mind nagyobb biztonsággal. Emiatt az olimpiák rendezői közül nem is egy kapott komoly gazdasági sebeket, vagy került csődközelbe állapotba a játékok megrendezésével.

Szakértők szerint az ötkarikás játékok megrendezése akár nullszaldóra is kihozható lenne, persze csak akkor, ha a járulékos költségeket nem számolják. Ilyen például a közlekedés, úthálózat, informatika esetleg jóval későbbre tervezett nagyarányú fejlesztése, amelyet a hibátlan lebonyolítás miatt előre kell hozni. Ide tartozik - még ha sok az önkéntes, akkor is - a mérhetetlenül nagy létszámú személyzet bérezése, etetése, a katonaság, rendőrség, terrorelhárítás és még ezerféle szervezet szükséges tevékenységének fizetése, amelyekre a bevételek csak csekély ellentételezést jelentenek. Ilyen költségeket megrogyás nélkül csak a világ leggazdagabb államai vállalhatnak. Ráadásul a drága, pénznyelő sportlétesítmények jelentős része a későbbiekben kihasználatlanná, vagy éppen használaton kívülé válik, tovább habzsolva a fenntartásához szükséges összegeket.

Sportolóként elérhetetlen vágyként, edzőként mellettem elsuhanó lehetőségként érintett meg az olimpiai részvétel, később pedig azon gondolkodtam, hogy ha a közelemben lenne egy olimpia, akkor szurkolóként mely eseményekre mennék ki. Aztán beláttam, hogy magyar átlagfizetésből ugyan még kiutazhatnék valahova, de a belépőket, a szállást, a kint tartózkodás tetemes költségét már aligha vállalhatnám. Ahogy honfitársaim többsége sem. És akkor is aligha tehetném meg, ha éppen hazám rendezné a nagy eseményt. Pedig miután egyre több város lép vissza a 2024-es játékok megrendezésének pályázatától, mind nagyobb az esély arra, hogy Budapest legyen a befutó. Egy szegény ország infrastrukturálisan ezer sebből vérző fővárosa.

De ez odébb van, most még képernyőről élvezem a világ másik felén zajló nagyszerű versenyeket, boldog vagyok a magyar sikerek nyomán és gyomorgörccsel fordulok ki a szobából az egy találattal, vagy századmásodpercekkal elveszített győzelmek láttán. Mert imádom az olimpiát.

Azt nem tudom, hogy rajongok-e majd akkor is érte, amikor rendezésébe belerokkan hazám.

2016. augusztus 16.

Inkább a halál

- Akkor inkább meghalok!

A kórház folyosóján a fásult, hosszú ideje várakozó emberek ijedten kapták fel fejüket a kiáltásra. A radiológiai osztály vizsgálatára, röntgenre, ultrahangra és ki tudja még hányféle átvilágításra váró betegek megszokhatták a várakozás ideje alatt, hogy az üvegablak mögött ülő asszisztens hangszórón át közli mondandóját a betegekkel, míg a mikrofonba mondott kérdéseket, válaszokat többnyire csak az üvegfal mögött hallhatták. Ezért is volt riasztó a nem várt hang.

A hatvanas-hetvenes évek hajnalonta gyárba igyekvő munkásosztályának divatja szerint öltözött idős férfi előre hajolva, halkán beszélt, kért és kérdezett, egészen a baljóslatú pillanatig. A kényszerű közönség csupán annyit hallott az augusztus második felében zajló párbeszédből, hogy az asszisztens sajnálkozva mondja, csak nagyon sokára, novemberre tud vizsgálati időpontot adni az úrnak. Ő valamit halkán visszaszólt, mire a hölgy az üvegfalon túlról biztatóan ajánlotta: ha már annyira fáj a lába, hogy nem bírja tovább, hát menjen be a sürgősségi osztályra. Ekkor hangzott el a bevezetőben leírt mondat, kiegészítve azzal, ott már volt és éppen csak, hogy túlélte.

Az ablakon túl ülő, meglepően erős idegrendszerrel és együttérzéssel felvértezett asszisztens még mondott pár biztató szót, majd kényszeredett mosollyal az arcán elköszönt. A betegek tekintetétől kísért férfi lábait nehezen emelve, láthatóan fájdalommal küszködve indult a kijárat felé.

Mindegy is melyik kórházban történt mindez, lehet, hogy aznap sok más magyar egészségügyi intézményben is megesett hasonló. Kollégáimmal naponta írunk a tarthatatlan várólistákról, a kórházi kapacitások igen véges voltáról, a gyógyító intézmények, az egészségügy mérhetetlen alulfinanszírozásáról, lepukkantságáról, tetemes és napról napra tízmilliókkal növekvő adósságáról, az orvosok, nővérek, a teljességgel nélkülözhetetlen háttérszemélyzet alulfizettségéről, menekülésükről a süllyedő hajóról. Falra hányt borsó.

A munkában megfáradt, megöregedett, megbetegedett munkásembert - ahogy bizonyára több százezer társát sem - láthatóan cseppet sem vigasztalta, hogy Magyarország jobban teljesít, hogy a magyar reformok működnek, hogy fantasztikusak a sportsikerek és jut sok milliárd egy értelmetlen népszavazásra is. Talán még a százmilliárdokért felépülő, majd üresen kongó stadionok szépségének látványa, a kormányzópárt-közelbi vállalkozók elképesztő gazdagodása, az országvezető és kíséretének várba költözése, a Liget-projekt, a közelgő vizes világbajnokságra, a még el nem nyert olimpiai rendezésre jutó tízmilliárdok, de még az egyszemélyi vezető kisvasútja sem dobta fel.

Csak lába fájdalmát érezte és azt, hogy akikre sorsát bízta, elárulták.

2016. augusztus 23.

Mindennapi szemetünk

A nyár talán utolsó igazán kellemes hétvégéjének szombatján az agárdi szabadstrandon naplemente előtt békebeli volt a hangulat. A part egyik szegletét a kutyasok vették birtokba kedvenceikkel, a parton mindenfelé a nyár örömeinek végső cseppjeit is kiélvezni akaró emberek heverték plédjeiken, a büfék teljes fordulatszámra pörögtek. Az idilli képet az egyik-másik árus mellett felhalmozódott hatalmas mennyiségű szemet látványa árnyalta.

Sajnos a szeméthalom nem csak a szabadstrandot lepte el, de a népszerű üdülőhely sétányait, útjait is sokfelé hulladék, eldobott cigarettásdobozok, ételmaradékok, műanyag palackok, a szemétszállítási díjat fizetni nem akaró nyaralók nejlonszákokba tömködött és nagy titokban a sétányokra lerakott szemete szennyezte.

Persze közel sem magyar jelenség a hulladéktermelés, modern korunk jellemzője a mindent ellepő szemét. Nagyvárosok, de kisebb települések is küzdenek a megállás nélkül növekvő szeméthegekkel. Csomagolóanyagok tömege, pillepalackok, kidobott ételek, idejét múlt műszaki tárgyak, lepusztult lábbelik és ruhadarabok, a rengeteg fa életébe került, soha nem olvasott reklámkiadványok, s ki tudja még hányféle megunt, vagy használhatatlanná, feleslegessé vált tárgyunk, eszközünk végzi a szemétben.

A minap tették közzé a harmincnégy tagállamot, köztünk hazánkat is soraiban tudó OECD - Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet - statisztikáját az egyes tagállamok egy főre eső szemétermeléséről. A statisztikusok az 1995 és 2013 közötti állapotot, változásokat jegyezték fel. Az adatok tanúsága szerint az OECD egy főre eső éves szemét-előállítását átlaga mintegy 520 kilogramm körül van.

Míg tizenhárom országban nőtt az egy főre jutó szeméthozam mennyisége, addig tucatnyi országban sikerült kurtítani a szemétermelést. Külön öröm, hogy hazánk azon államok közé tartozik, amelyek jelentősen csökkentették a hulladékukat. Míg 1995-ben jóval több, mint 450 kilogramm volt az egy főre jutó szemétermelésünk, addig majd' két évtizeddel később már „csak” 380 kilogrammnyi hulladék terheli a lelkiismeretünket.

Meglepő, hogy olyan környezettudatos ország, mint Dánia, több mint kétszáz kilóval növelte éves szeméthozamát, ahogy a sok bajjal küzdő Görögország is, de pozitív példaként lebeghet a szemünk előtt Új-Zéland, amely mintegy negyed tonnával csökkentette a fejenkénti hulladékmennyiséget.

Jó lenne hinni, hogy a szeméttömeg hazai visszaszorulása a környezettudatosná váló szemlélet és nem a lakosság elszegényedése miatt következett be. Sajnos a települések határaiban kialakuló illegális szeméttelpek látványa, a szemetes utcák, közterek nem tehetnek bennünket optimistává.

Ha a lelkünket szennyező, idegengyűlöletre uszító óriásplakát-tömeg néhány darabja a valóságos szemét elleni harcra is biztatna, előbbre lennénk.

2016. augusztus 30.

Kübekházai lecke nagyokosoknak

Tudta? Kübekháza egy jó kis falu. Se kisvasútja, se stadionja, de itt él Sumák, a világ legjobb festője és Miksi Piroska, aki férjet keres.

Elege lett a gyűlöletkampányból, saját plakátot gyártatott Kübekháza polgármestere, aki azt nyilatkozta az interneten hirtelen hatalmas nyilvánosságot kapott kezdeményezéséről, hogy „sokkal inkább kell törődnünk a helyieket érintő mindennapi gondokkal, az ő bajaikra kell valami megoldást találnunk. Ez az óriásplakát-mizéria pont ezekről tereli el a figyelmet, miközben az embereket egymással szembe fordítja. Ezért kreáltam ezt a plakátot, a rajtuk szereplő nevek valódi, hús-vér embereket takarnak, én velük szeretnék foglalkozni.”

Szeptember első hétfőjén ez volt a legjobb hír és szöveg, amelyet olvashattam. Csak remélni tudom, hogy mindazok az ismerőseim, akik ugyancsak látták, olvasták a Csongrád megyei, kevesebb, mint 1600 lakosú település első emberének valóban emberi megnyilvánulását, hasonlóan érznek, mint én. Azt, hogy van még remény, mert nem vészett ki belőlünk végképp a humor, az optimizmus és az együttérzés képessége.

Miközben gyűlölöm az országokat elválasztó kerítéseket, elismerem, hogy helyes döntése volt egyszemélyi vezetőnknek a szerb határon, vagyis az unió egyik határa mentén felhúztatnia a kerítést, még ha az nem is tartja vissza teljesen a nem kívánt emberáradatot. Vagyis védelmünkben megtette, amit megtehetett. Ezért sem fogadhatom el a minden oszlopról, óriásplakátról, újságoldalról, tévés reklámblokkból rám üvöltő (idegen)gyűlöletre uszítást. Tudom, hogy ennek is erős közönsége van, elég csak ismerőseim Facebook kommentjeit olvasgatnom, már abból is megérthetem, hogy a gyűlölet bőven széthintett magjai igen termékeny talajra hullottak.

Itt élek, naponta hírek sokaságát olvasom, nagy vonalakban tisztában vagyok a hatalmi, piaci és pénzügyi harcokkal, a politikusok egyéni érdekeivel, önszembeköpős irányváltásaikkal, vagyis tudom („Tudta?”), hogy mire megy ki az október 2-ára meghirdetett népszavazás. Nyilvánvalóan nem arról van szó, amiről megkérdeznék bennünket.

Dr. Molnár Róbertől, a kübekházai polgármesterről, az Országgyűlés egykori jegyzőjéről mindössze annyit tudok, amennyi a falu honlapján olvasható. Fogalmam sincs, hogy milyen a politikai irányultsága, kivel szimpatizál, vagy éppen kiket nem kedvel, mégis közösséget tudok vállalni vele abban, hogy az iskolákról, az egészségügyről kellene beszélni, nem a migrációról, ami „egyelőre senkit nem érint, de a legegyszerűbb dolog az emberek érzelmeire hatni. A félelemkeltés visszatetsző dolog, egyszer vissza fog ütni.”

Ha pedig visszaüt, ne legyen illúziónk e téren, az is leginkább nekünk fog fájni.

2016. szeptember 6.

Szemét gyógyszereink

A minap egy kedves bőrgyógyász gyanús anyajegyet műtött ki belőlem, majd a varrat-szedéskor javasolta, hogy váltsam ki a vény nélkül is kapható kenőcsöt, ami széppé varázsolja a hegedő sebemet. A patikában potom kétezer forintért meg is kaptam a kiváló szert, de már az első használatkor begyulladt tőle az addig szépen gyógyuló sebem és környéke.

Mostanában rám jár a rúd, mert előtte meg egy bélgyulladás szórakoztatott el. Akkor kétféle gyógyszert is kaptam, amelyek e remek bajt gyógyítják. Az egyiktől étvágytalan lettem igen jelentős hányingerrel színesítve, a másik könnyed drogként hatott rám, szédültem és más dimenzióban láttam a világot. Orvosommal egyeztetve ezek a gyógyszerek is távoztak a gyűjteményemből. S, hogy el ne felejtsem, ezekért is sok ezret hagytam a patikában.

Ugye ismerős a történet? Vajon hány tonnányi használhatatlan, de kisebb vagyonba került gyógyszer hever a magyar háztartások e célra rendszeresített dobozaiban, fiókjaiban? S vajon keresetünk hány százalékát dobjuk ki életünk során a mellékhatásaik miatt használhatatlan vált gyógykészítményekre? Betegeskedőbb család akár egy olcsóbb autó árát is elmúlatja ily módon az évtizedek során.

Egy, az interneten fellelt becslés szerint Magyarországon évente közel 2000 tonna gyógyszerhulladék keletkezik. Ebből nagyjából 12 százaléknyi kerül vissza a patikákba, hogy aztán biztonságos körülmények között megsemmisítsék. A többi a környezetet mérgezve a kukákban végzi, vagy a régmúltban lejárt szavatosságukkal lapulnak otthonunkban.

Egy egészségügyi szakportálon megjelent cikk szerint Amerikában és Japánban minden beteg személyre és a terápiára szabottan kapja meg a gyógyszeradagját, sőt olyanról is olvastam már, hogy valamelyik fejlettebb országban mindössze pár szemet ír csak fel a kezelőorvos a gyógyszerből, s ha a beteg bírja és hat is a készítmény, akkor felírja a kúrához szükséges további mennyiséget. Így nem történhet meg az, hogy egy tíznapos antibiotikus kezelésre olyan mennyiségű gyógyszert kell kiváltani, amelyből biztosan visszamarad jó pár szem, vagy ha a mellékhatások miatt néhány darab beszédese után kiderül, hogy a szer használhatatlan, akkor a teljes tétel a szemétben végezze.

Azt persze nem vitatom, hogy a mostani gyógyszerfelírási és használati módszernek van előnye, csakhogy az nem a betegeknek, hanem a gyártóknál, kereskedőknél jelentkezik, és nyilván az államnak sincs ellenére, amely ugyan rendre sopánkodik a gyógyszerkassza által felemésztett költségek miatt, de adó formájában azért igen szépen keres is rajta. Mi pedig miután élni, gyógyulni akarunk, újra és újra a zsebünkbe nyúlunk, megvesszük a gyógyszert, hogy aztán használhatatlansága miatt közel azonos lendülettel hajítsuk is a kukába.

Kerül, amibe kerül.

2016. szeptember 13.

Volt egy nyár

Állítólag ezen a héten már tényleg véget ér az idei nyár, bár ez cseppet sem közkívánatra történik. Ráadásul közel sem volt olyan vad és kellemetlenül meleg, mint az a klímaváltozás okán elvárható lett volna, sőt néhány napnyi hőség után igencsak csapadékos nyarat tudhatunk magunk mögött, Hja kérem, az El Nino, a Csendes-óceán vidékén előforduló anomália nem viccel, ha egyszer beindul, akkor minden más lesz a térségünkben is, mármint az időjárásban.

A kutatók, tudósok azt ígérték, hogy az El Nino ahogy általában, ezúttal is csak mintegy öt hónapig fog tartani, vagyis a nyár elejére visszaáll a rend az időjárásban, de úgy tűnik ezt nem beszélték meg az El Ninoval, mert a nyaralni vágyók, a turizmusból élők, meg a szabadtéri rendezvényszervezők legnagyobb bánatára - a Velencei-tó térségében mindenképpen - a hétvégéken rendre esett. Hol kevesebbet, hol felhőszakadást nyit.

Ennek ellenére idén nyáron is voltak örömek, hiszen ha esett, ha fújt mindenképpen örvendhettük labdarúgó-válogatottunk régen nem látott sikerének, az Európa-bajnokságon elért igen előkelő tizenharmadik helyének és olimpikonjaink ugyancsak kiváló, de már csodálatos aranyérmekkel, pompás helyezésekkel is fűszerezett szereplésének. Kár, hogy az egészet az októberi, értelmetlenné tűnő, de annál nagyobb felhajtással járó népszavazás és a hozzá kapcsolódó mérhetetlen gyűlöletkampány vonta be keserű mázzal.

Végül is az ember úgy védekezik a tudatát befolyásolni akarók ellen, ahogy csak tud. Sokak eszköze volt e nyáron is a hírek nem olvasása, az amúgy is igen gagyi tévéhíradók nem nézése, a nem politizálás. Mindebben nagyon is segített a már említett sportesemények sora, kár, hogy ezt is megfertőzte az akkor éppen két állami sportcsatorna „Egy perc híradó” című hírösszefoglalója. Nehéz volt kikerülni, menekülni előle.

Bár a nézettségi adatokat vizsgálva kiderül, sokaknak sikerült. Ha belegondolunk abba, hogy egykor a tévé esti, sokmilliós nézettséget produkáló híradójának idején kiürültek az utcák, akkor a pár százezres nézettségi mutatók nyomán joggal mondhatjuk, elfogytak a hírfogyasztók. Persze aki akar, tájékozódhat az internetről is, és maga válogathatja meg, hogy mire kíváncsi, nem pedig a hatalom igényeinek megfelelni akaró szerkesztőség egysíkú hírválogatását köteles nézni.

Ez a volt nyár árnyoldala, de a kormányzati nyomulás ellen magát védő polgár közben remekül strandolt, sörözött, mulatott, bulizott a fesztiválokon, sütötte a flekkeneket a kerti grilljén és élt a pillanat örömeinek. Mert a felhőszakadások után rendre kisütött a nap és újra nyár volt.

Azt egyelőre nem tudhatjuk, hogy a közelgő sötét és hideg hónapok mit hoznak, de velünk, vagy nélkülünk jövőre is lesz nyár.

2016. szeptember 20.

Nem a NEM-re nem

Lehet, hogy dicsekvésnek, vagy egyfajta ízlésficamnak tűnik, de szeretek népszavazásokra járni. Kicsit irigykedem is a svájciakra, akik minden jelentősebb országos, vagy éppen kis-közösséget érintő ügyet népi voksolással döntenek el, hogy aztán a többség akarata érvényesüljön.

Mindezek után töredelmesen bevallom, hogy igen boldogan mentem volna népszavazni az alkotmány eltörléséről, és az azt helyettesítő alaptörvényről, a magánnyugdíjpénztári rendszer megszüntetéséről, a vasárnapi boltzárról, arról, hogy rendezzünk-e olimpiát, vagy akarom-e, hogy a csókosok bosszantó gazdagítása helyett oktatásra, meg egészségügyre fordítson többet a kormány. Nem tekintem ördögtől valónak az atomenergiát sem, mégis szívesen nyilvánítottam volna véleményt szavazatommal arról, hogy a tervezett módon épüljön-e meg a paksi atomerőmű újabb blokkja, vagy sem. Ezekről valamiért nem kérdeztek meg.

Most viszont maga a hatalom hív egy össznépi népszavazásra és hogy megkönnyítse a derék illiberális társadalmat építők, valamint a (köz)munkában megfáradt polgárok dolgát, meg is mondja, hogy hogyan voksoljunk. Nem mintha a magyar szavazópolgárok elsöprő többsége nem „NEM”-mel szavazna a nem létező kötelező betelepítési kvótáról szóló népszavazáson, de azért biztos, ami biztos.

Ha már írásom elején beavattam önöket a népszavazások iránti imádatomba, most még tovább megyek. Azt is elmondom, hogy ha elmennék én is nemmel szavaznék, ugyanis, ahogy azt már több jegyzetemben is megírtam, nem szeretnék olyan kultúrájú, életszemléletű emberekkel együtt élni, akik a nyugati társadalmak értékrendjét tagadják, nem akarnak alkalmazkodni a jótékony befogadókhoz, semmibe sem veszik mások életét, gondolkodását és előbbre való számukra egy kecske, mint egy nő. Ettől függetlenül persze még úgy gondolom, hogy az idéetlen háborúskodás miatt a hazájukat, otthonukat, egész addigi életüket elveszítő, földönfutóvá tett embereket segíteni kell. Hogy minél hamarabb visszatérhessenek oda, ahonnan menekülnek.

Elmennék én szavazni, ha annak bármiféle értelme is lenne. De a feltett kérdésre adott válaszaink semmire sem jogosítják kormányunkat a nemzetközi fórumokon, legfeljebb itthon lehet vele hősöködni, tovább néphülyíteni, még nagyobb csatazajt kelteni és ködével elrejtteni a valódi problémákat, ráadásul egy jelenleg nem létező, de esetleg bekövetkező döntés előzetes elutasításáról szól. Azért sem voksolok ezúttal, mert amit lehetett, vagyis a nemkívánatos tömegek kívül tartását, a határ kemény őrizetét, már eddig is megoldotta - helyesen - a kormány, hát tegye továbbra is a dolgát, eddig sem kérdezett erről, ahogy más döntéseiről sem.

Pedig higgyék el, tényleg szeretem a népszavazást.

2016. szeptember 27.

Kajabaj

Szomorú adatokat tettek közzé a minap. Kiderült, hogy Magyarországon jelenleg 772 ezer diagnosztizált cukorbeteg él és nagyjából még egyszer ennyi azoknak a száma, akik már cukorbeteg, de nem tudnak róla. Gyakorlatilag minden hetedik magyar ember cukorbeteg. Az egész világon egyébként 194 millió diabéteszes van és egy előrejelzés szerint 2030-ra ez a szám már 366 millióra ugorhat.

A cukorbetegség korunk népbetegsége, egyaránt közrejátszik kialakulásában a mozgás-hiányos életmód, a helytelen étkezés, a rengeteg szénhidrát, cukor fogyasztása. Szervesen idekapcsolódó hír az is, amely ugyancsak a minap látott napvilágot és amelyből kiderült, hogy a világon élők felének egészségére jelent fenyegetést a nem megfelelő étrend. A Global Panel on Agriculture and Food Systems for Nutrition nevű bizottság jelentése szerint kétmilliárd ember étrendjéből hiányoznak azok a vitaminok és ásványi anyagok, amelyek szükségesek az egészség megőrzéséhez. Ezek hiányában szívbetegség, magas vérnyomás, cukorbetegség és számos más kór alakulhat ki. És nehogy azt higgyük, hogy ez csak a fejlődő országokra jellemző, nagyon sokaknál így van ez mifelénk is.

A FAO, az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete elé terjesztett jelentés szerint, ezek a krónikus betegségek a fejlett országokra jellemző zsíros, feldolgozott ételekben gazdag étrendekkel állnak összefüggésben. Ugyanakkor a legfrissebb adatok szerint a fejlődő országokban is egyre aggasztóbb a helyzet ebből a szempontból.

Valljuk meg, cseppet sem egyszerű egészségesen, korszerűen táplálkozni, hiszen a legjobb az lenne, ha az ember mindennap egy környékbeli, megbízható termelőtől szerezné be az aznapi főzéshez szükséges alapanyagokat és az ételbe csak visszafogottan tenne sót. Étrend-kiegészítésként sütemények, agyoncukrozott bolti édességek helyett friss, termelői gyümölcsöt kellene fogyasztani. A kérdés persze az, hogy a városlakók, a nem mezőgazdasági területeken élők mindezt hogyan szervezzék meg a napi munka és otthoni feladatok mellett? Az emberek zömének ezek megoldhatatlan feladatok, így hát maradnak a napközben bekapkodott gyorséttermi falatok, az esti gyors bevásárlás a szupermarketben, hogy ne kelljen sokat bíbelődni a vacsorával. Utána csak kell valamit nassolni, a tévé előtt rágcsálni, finomat inni, de ezek is csak szaporítják a felesleges kalóriákat.

A testsúly meg gyorsan gyarapodik, itt is, ott is háj jelenik meg az egykor karcsú testen, a terebélyesedő termet pedig újabb táplálékért kiált. És máris ott vagyunk a cukorbetegségnél, a helytelen táplálkozás okozta egyéb bajoknál.

Nagy tanulság, hogy senki sem fog vigyázni ránk, ha mi nem tesszük.

2016. október 4.

Nép, szabadság?

2000 novemberében merő véletlenségből lettem a Népszabadság szerzője. A Velencei-tavi Vízi Sportiskola menedzserként feladatomból volt az intézmény érdekességeinek közhírré tétele is. Egy alkalommal több országos napilapot is megkerestem egy újdonsággal, de igen kurtán ráztak le a fővárosi szerkesztőségek munkatársai. A Népszabadságnál is házaltam az információval, ahol a többi hírlaphoz hasonlóan igyekeztek elküldeni. Akkor találtam mondani: higgye el kolléga, amit ajánlok, annak hírértéke van.

Rövidre zárom a mesém, visszakérdezett a szerkesztőségi ügyeletes, miért mondom, hogy kolléga, netán én is újságíró vagyok? Miután tisztáztuk a személyemet, kurtán odavágta: akkor írja meg. Nos, ettől kezdve lettem a lap Közép-Dunántúl mellékletének heti rendszerességgel publikáló munkatársa egészen a melléklet megszűnéséig, több mint négy éven át. Mindvégig arra voltam büszke, hogy sohasem láttam személyesen, ahogy én sem találkoztam egyetlen népszabadságos kollégával sem, csak az írásaimat küldtem el e-mailben, a számlámon meg landolt a nem túl izmos honorárium.

Azt tehát nem állíthatom, hogy személyes kapcsolat köt az újság szerkesztőségéhez, mégis megrázott a hír, amely szerint szombaton egyik pillanatról a másikra leállították a napilapot, de még az online kiadást is. Ez a hír számomra és igen sok olvasó, vagy sajtómunkás számára egyértelműen a hatalom gögjét, a sajtószabadság durva legázolását jelenti.

Tudom, hogy egykor a főlap sok-százezres példányszámban, sőt még a melléklet is több mint dupla annyi példányban jelent meg, mint manapság az országos napilap, de hát a világ a nyomtatott sajtónak sokkal kedvezőtlenebb lett másfél évtized alatt. Lehet, hogy a lap veszteséges - erre hivatkozik a tulajdonos - akkor is mindent el kellene követni, hogy a legnagyobb hatású újságot megmentsék. Hacsak.

És itt a bökkenő. Jószerével ez az a nyomtatott napilap, amely mára már csak mutatóban maradt meg a kormányzat ellenőreként, és amelynek még súlya van. Az újság a napokban két kormányzati ember botrányos tetteit is kiderítette, világgá kiáltotta, és emiatt nyilvánvalóan nem maradt helye egy olyan sajtópiacon, amely mindinkább kézi vezérelt, kézből etetett. Mindannyian tudjuk, kinek a kezéből.

Azt nem tudom, hogy írásom megjelenése után sikerül-e a Népszabadság szerkesztőségének megállapodnia a tulajdonossal, kinek, minek kell megfelelniük ahhoz, hogy továbbra is dolgozhassanak, fizetést kapjanak, de valószínűleg ha meg is jelenhet újra, nemigen fog ez a lap már leleplezni egyetlen tolvajlót, a közpénzt magáncélra használó kormányzati nagyságot sem.

Remélem azért a hatalom jövőre is megünnepli majd a sajtószabadság napját.

2016. október 11.

Bérben az igazság

Magyarországon a munkaerő elfogyott, és hamarosan elérjük a teljes foglalkoztatottságot - állította hazánk vezetője a minap, amikor India alelnökét fogadta.

Az ember ízeletti a két kijelentést, egyrészt a magyar dolgozók hiányáról, másrészt az egykor oly látványosan megbukott szocializmus vívmányáról, a teljes foglalkoztatottságról, amely ismét a magyar dicsőséglistára került. Nos, a magyar munkaerő fogyása cseppet sem ok a büszkeségre, hiszen a még nyitott határoknak köszönhetően azok a piacképes tudással rendelkezők, akik munkájukból meg akarnak élni, olyan országok gazdaságában vállalnak munkát, ahol meg is fizetik őket. Nyilvánvalóan jó bérezések, jövedelmek mellett a mintegy hatszázezer magyar munkavállaló zöme itthon maradna, legfeljebb kalandvágýból keresnének néhányan maguknak megélhetést külföldön.

A teljes foglalkoztatottságot az ország a közmunkának köszönhetően éri el, vagy legalábbis közelíti meg, de ez valójában a cseppet sem szép emléké szocializmus mindenki számára kötelező munkahellyel, de sok esetben a vállalatokon belüli munkanélküliséggel járó foglalkoztatási politikájára hajaz.

Pár héttel ezelőtt tartották a fejlett országokban a tisztos munka világnapját, amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet vezetett be 1999-ben. A meghatározás szerint a tisztos munka olyan fejlődési pályát jelent a munka világában, amely magába foglalja a versenyképességet, a társadalmi igazságosságot és lényege, hogy egyenlő munkáért egyelő bér illesse meg a dolgozókat. Ettől oly messze vagyunk, mint egykor Makó vitéz volt Jeruzsálem falaitól.

A teljes foglalkoztatottságot elősegítő közmunkáért éhbérnél is kevesebbet kapnak az arra kényszerülők, de ugyancsak rossz állapotot találunk az egyenlő bérezés terén is, amikor az azonos munkáért kapott hazai és nyugati béreket, vagy a férfiak és nők fizetését hasonlítjuk össze. Egy 2015 év végi adat szerint a férfiak és nők jövedelme között Magyarországon 18,4 százaléknýi - egyes idei felmérések szerint a 20 százalékot is meghaladó - a különbség, ami nagy általánosságban azt jelenti, hogy a férfiakhoz képest a hölgyek október második felétől már ingyen dolgoznak a munkahelyükön.

A legtöbb család számára a tisztos munka hiánya a szegénységet jelenti. A tisztességes munka hiányára utal például, ha egy országban magas a munkanélküliség (vagy mint nálunk a közmunkával sok a demoralizáló áltevékenység), tömegesen és ismétlődően megsértik a munkavállalók jogait, hiányzik az alapvető jövedelembiztonság, a munkahelyeken pedig bizonytalanság és félelem uralkodik.

India alelnöke bizonyára irigykedve hallgatta a híreket a remek magyar állapotokról, de akik benne élnek tudják, csak egy igazságtól elzárt vezető, vagy a messziről jött idegen hiheti el mindezt.

2016. október 18.

Úrlak

A hangulat már aligha lehet ennél idillibb. Állok Barabás Miklós 1843-ban készült, Egy utazó cigánycsalád Erdélyben című festménye előtt és percek óta böngésem a részleteket a 173 év után is kiváló állapotú alkotáson. A kép 1991-ben került elő, odáig elveszettnek hitték és csak Petőfi Sándor Vándorélet című verse igazolta egykori meglétét.

A festmény mellett a falon ott a lánglelkű költő kézírása, böngésem a szép, mégis igen nehezen olvasható sorokat és azon elmélkedem, hogy pont úgy állok a kép előtt és látom azt, amint egykor a költőóriás. Körülöttem csend honol a kápolnásnyéki Dabasi Halász család igen szépen helyreállított hajdani kastélyában, az ablakon kitekintve egy szépséges park látványa színesíti tovább a derűs képet. A kastélyban az egyik magyar bank négyszáz alkotásból álló képgyűjteményének ötvennégy darabját, igen kiváló magyar mesterek alkotását tekinthetem meg.

Miközben a műveket nézegetem, megfog a hely, a korabeli nemesi család lakóhelyének atmoszférája, s bár a kiállítótermekben egyetlen bútor sincs és a falakon is új a vakolat, a festés, mégis belengi valami különleges érzés a szobákat, az épületet, amelyet Dabasi Halász Gedeon a XIX. század első felében épült klasszicista kúria helyén építtetett fel 1910-ben a mai - helyreállított - formájában.

Odakint az októberi tél egy parányit engedékeny pillanatában kisütött a nap, megragyogtatva a még zöldellő, vagy éppen csak sárgállani kezdett faleveleket. A hangulat az 1956-os forradalom hatvanadik évfordulóját megelőző napon igazán békebeli. Mit sem lehet érezni a kinti világ engesztelhetetlen indulataiból, a hazai autokráciát éltető és a mind hangosabb ellenzők végletes megosztottságából, a tágabb világ forrongásaiból, a menekülthullám megoldhatatlanságából, a tömegmészárlásokból, bombázásokból, sokak szegénységéből és kilátástalanságából. Az Európai Unió nagyvonalú, sok százmilliós támogatásának köszönhetően megújult régi családi kastély falai között mindennek nyoma sincs, csak virágcsendéletek, korabeli szépséges tájak képei, letűnt korok embereinek portréi idézik a művészet nagyságát.

Csak dicsérni lehet mindazokat, akik megtalálták a módját a kastély felújításának, hiszen egy lepusztult, szinte már rommá vált értéket mentettek meg a jövőnek. S miután az unió általában úgy ad pénzt, hogy a megvalósult beruházás nyomán jó néhány évig a pályázott célra kell használni az épületet, remélhető, hogy a mostani kiállításához hasonlóan még sok szépet láthat majd az odalátogató közönség.

Jó lenne hinni, hogy a mesés kúria ezt követően sem kerül majd magánkézbe és nem válik egy, a politika révén „nemessé” lett ember tulajdonává, mert akkortól mi, átlagemberek már csak a kerítés rácsein keresztül gyönyörködhetünk a szépséges épületben.

2016. október 25.

Hadd játsszon a gyerek

Korábban ezt egy cseppet sem éreztem, de jóval túl a hatodik ikszen rájöttem, hogy unalmas gyerekkorom volt. A minap kezembe akadt az egyik nagyáruház Mikulás-napi és karácsonyi játékkínálata, amelynek láttán elszomorodtam, mert bár pöttöm gyerekként is volt játék falovam, labdám, építőkockám és még számtalan kedvencem, de most már tudom, sehol sem voltak azok a mai gyerekjátékoktól.

Különösen megragadtak a prospektusban látott digitális eszközutánpótlások, mint a tanuló laptop és okostelefon főleg babáknak ajánlottan, de még az intelligens mosdókagyló is elkápráztatott. Bezzeg nekem a konyhai falikút csapja jutott, meg a lavór, amelybe esténként beleállított édesanyám és úgy csutakolt le.

A színes kiadványt forgatva jutott eszembe, hogy kisiskolásként a kitűnő bizonyítványért beígért kerékpárt sem kaptam meg, mert apám gyári szakmunkásként, anyám irodai alkalmazottként cseppet sem tartozott az ötvenes évek végének módosai közé. Így aztán oly sok évtized után irigykedve bámultam a képeket, amelyeken egy és három év közöttieknek ajánlottan akár két és fél kilométerrel is menni tudó elektromos quadot (egy olyan négykerekű jármű, amellyel szinte minden terepen lehet közlekedni), ugyanennek a korosztálynak akár négy kilométerrel is haladni képes elektromos autót, három éves kortól pedig olyan elektromos motort kínálnak, amely már a szédítő hat kilométer per órával is száguld.

A kínálat egészen zavarba ejtő, csak a szülők tehetsége, vagyis pénztárcája szab határt a vásárlásnak. De hát mit számít a pénz, ha anya, vagy apa látja az ajándék nyomán felcsillanó szemeket, az örömet? Persze, hogy semmit, már ha van otthon annyi, amennyi ezek beszerzéséhez kell, mert azért nem túl olcsóak e pompás játékok.

Az ezerféle játékszer között a hangszerek - megszólalásig olyanok, mint az igaziak, csak utána tűnnek játéknak - a különféle gyerek szerszámkészletek, kisvasutak, drónok, parkolóházak, társasjátékok, babák, autók, munkagépek és digitális kutyák között ember legyen a talpán az a szülő, aki eltalálja, hogy minek örülne leginkább a csemetéje. Én leginkább az elemes láncfűrészre szavaznék, jó móka lehet vele a bútorokon gyakorolni.

Persze akadnak igazi nagyágyúk is, mint például a közmunkások egyhavi bérét messze meghaladó, nagyobbacskáknak javasolt kétkerekű járművek, ezek a milliós értékű segway-ekhez (önegyensúlyozó, kétkerekű, elektromos meghajtású járművek) hasonló játékszer, vagy a még drágább mini segway-ek, amelyek már nem csak a minimálbérért dolgozó szülőket is megrázóan drágák.

Gondolom e különleges játékszer is gyorsan ugyanott végzik majd, ahol a régi egyszerűek. A megunt kacatok között, vagy a szemétben.

Nem dicsekvésből mondom, de a falovam még mindig megvan.

2016. november 1.

Százhetven év

Miközben sok országban központi téma a migránsellenesség és ezen belül is a fejlett társadalmak mélyen elítélik a muszlimok nőellenességét, igen könnyedén elmegyünk a tény mellett, hogy a világban a nők a munka területén sem rendelkeznek a férfiakéval, azonos jogokkal.

Arról is érdemes lenne szót ejteni, hogy ez mennyire igaz a hazai politikai életben, de oly kevés a női politikus, hát még az állami vezető, hogy erről szinte nem is lehet beszélni. Nem így a nagyvilágban, ahol több ország élén is hölgy áll, és ha időnként vitatható is egyik-másik döntésük, semmivel sem rosszabbak a férfi vezetőknél. Jobbak viszont könnyűszerrel lehetnek, mert többnyire könnyebben átérzik más emberek sorsát és komolyabb érzelmekkel rendelkeznek az uraknál. Emiatt emberségesebb döntésekre is képesek, mint az uralkodni vágyó, a vérükben a dübörgő tesztoszterontól magukkal nem bíró, hatalomvágyó férfiak.

De most hagyjuk is el ezt a kényes területet és térjünk vissza a munka világába. A minap látott napvilágot a Világgazdasági Fórum elemzése, amelyből kiderül, hogy akár 170 évbe is beletelhet, míg a munkában megvalósul a nemek közötti egyenlőség. Már ha így megy minden tovább, ahogy most tapasztaljuk. Mert meglehet, hogy a helyzet még tovább romlik, ahogy színes fantáziával az is elképzelhető, hogy jelentősen javul, de a mostani állapot szerint közel két évszázadra van szükség a férfi és nő közötti egyenlőtlenség eltüntetésére.

A jelentés szerint a nők évente 39 nappal dolgoznak többet, mint a férfiak, de ennek a plusz munkának jelentős részéért nem kapnak fizetséget, sőt 2008 óta egyre rosszabbul bántanak velük a munka világában. A jelentés nemcsak a munka szempontjából, hanem ennél átfogóbban is vizsgálta a nemek közti egyenlőtlenségeket. A helyzet különösen rossz Magyarországon, mert hazánk a 144 vizsgált ország közül a 101. helyen áll. A kiválónak cseppet sem számító helyezést sok tényezőnek köszönhetően sikerült megcsípnünk, és ebbe például az is beletartozik, hogy hazánkban a lányok, asszonyok a férfiakénál közel húsz százalékkal kevesebb bért kapnak ugyanazért a munkáért.

És akkor még szó sem esett az otthoni feladatokról. Mert mifelénk még mindig nagyon sok helyütt apáról fiúra száll az a felfogás, hogy vannak férfiúi és női feladatok. A főzés, takarítás, mosás, a gyerekkel kapcsolatos tevékenységek sok családban még ma is csak a nőkre hárulnak, miközben ugyanúgy eljárnak dolgozni, mint férjeik.

A társadalmi berögződések, az uralkodó gondolkodás megváltoztatásához lehet, hogy a százhetven év is kevés lesz.

2016. november 8.

Invázió

A minap kaptam kölcsön egy könyvet, amelynek történetében egy, a világot a túlnépesedéstől féltő őrült - vagy éppen nagyon is előrelátó - titkos hatalom irtóztatós pusztulást akar az emberekre szabadítani a Föld megmentése érdekében.

Miközben e regény (talán) teljességgel a fantázia műve, a tények valóban fenyegetőek. Például, hogy még soha nem élt ennyi ember egy időben a Földön, vagy az, hogy miközben öt évvel ezelőtt átléptük a hétmilliárdot, idén már újabb félmilliárddal több ember pusztítja a bolygó élővilágát, tartalékait. Döbbenetes, de számítások szerint több mint tízezer nemzedék kellett ahhoz, hogy az emberi népesség elérje a kétmilliárdot és 1950-ben is még csak 2,5 milliárdan éltünk a Földön. Azt láthatjuk, hogy a háborúk, járványok, éhínség együttesen sem képesek feltartóztatni az emberek számának robbanásszerű növekedését, amely harmincöt éven belül már kilencmilliárdra duzzadhat majd.

S miközben ilyen látványosan sokasodunk, a Természetvédelmi Világalap közelmúltban közzétett Élő bolygó jelentéséből kiderül, hogy a Földön élő gerinces fajok egyedei 58 százalékkal szorultak vissza, az édesvizekben megfigyelt populációk pedig 81 százalékos csökkenést mutatnak az 1970-es adatokhoz képest.

Hivatkozhatnánk arra, hogy csak ott szaporodnak ilyen tébolyult módon az emberek, és foglalnak el minden élőhelyet más lények elől, ahol a vallás, a tudatlanság, a hagyományok nem engedik a születésszabályozást, de mifelénk, ahogy a fejlett társadalmakban általában csökken a születésszám, a környezet mégis némiképp hasonlóan enyészik el, mint a harmadik, vagy negyedik világ alig szabályozottan működő országaiban. A jelentés szerint például a Duna-Kárpátok régióban az utóbbi két évszázadban a vadászat és az élőhelyek visszaszorulása miatt drámaian csökkent az erdei nagyragadozók létszáma. Némi reménysugár, hogy errefelé a rossz irányzat az utóbbi években megfordulni látszik, köszönhetően az Európai Unió idevonatkozó irányelveinek, amelynek helyességét bizonyítja a szürke farkas, a barna medve és az eurázsiai hiúz visszatérése is.

Mindazoknak, akik vallásokat, vagy a világ vezető hatalmait irányítják és így lehetőségük van tenni is valamit, el kellene gondolkodniuk a jövőn. Mert ha majd a bolygónkon sikeresen elfoglalunk a növényektől, állatoktól minden élőhelyet, hamarosan már csak egymást ehetjük.

Bár ez is egyfajta megoldása lehet a túlnépesedésnek.

2016. november 15.

Kaktusz

Se egy üveg bor, parányi cserép kaktusz, de még csak egy jó szó sem. Vagyis semmit sem kaptam, senki sem köszöntött fel a jeles napon, pedig itt-ott elejtettem néhány figyelmeztető szót, hogy ünnep van. De semmi. Úgy múlt el a nap, hogy rám sem fűttenyentettek a nők, mintha férfiúi létem ennyit sem érdemelne.

Bizonyára nem csak én jártam így november 19-én, a nemzetközi férfinapon, pedig nemigen látom be, hogy mi más dolga lett volna aznap a világ nem hímnemű lakosságának, mint bennünket felköszönteni, kicsit kényeztetni, ránk figyelni. De nem, ez aztán végképp nem történt meg. Úgy mentek el az ünnepnap mellett a lányok és asszonyok, mintha létezésünk szót sem érdemel.

Mi lett volna, kérdezem jogosan megsértődve, ha az átkosban nem vettünk volna a szak-szervezet, vagy a vállalat pénzén hóvirágot, egy szál szegfűt, vagy ki tudja milyen más éppen kapható növényt hölgy munkatárainknak, nem gyűltünk volna össze a cég egyik helyiségében egy kis köszöntőre, csevegésre, eszem-iszomra? Haddelhadd, sértődés, meg minden, az lett volna. Na ugye!

Szóval ott tartunk, hogy hiába lett 1999-ben az ENSZ támogatásával november 19-e az International Men's Day, vagyis nemzetközi férfinap és tűztek ki a szervezők olyan pompás célokat, mint a fiúk és férfiak egészsége, vagy a nemek közötti egyenlőség, még csak egy szál virágot sem kapunk. Pedig, hogy mást ne is mondjak, az urak messze korábban halnak, mint a hölgyek, aktív munkásságuk utolsó évtizedeiben mindenféle kórsággal küszködnek és nagyon sokan kiváló állampolgárként még a nyugdíj előtt elhagyják e földi árnyékvilágot. Ez a világ rendje, mondják egyesek, és nincs mit tenni ellene. Ráadásul - naná, hogy nők - egyre többször nem áttallanak olyan cikkeket megjelentetni, amelyek szerint belátható időn belül már nem is lesz szükség férfiakra, meglesznek nélkülünk is az asszonyok, mert egyrészt békésebbé válik a világ a harcos macsók nélkül, másrészt meg csak a baj van velünk. Vagyis örülünk, hogy vagyunk, de nem kell ezt túlragozni, hát még megünnepelni.

Ezzel messzemenően nem értek egyet, ahogy gondolom férfitársaim sem, mert hová is lenne a világ, ha mi nem egyengetnénk a sorsát, ha nem gondoskodnánk lányainkról, asszonyainkról, nem védelmeznénk, óvnánk, szeretnénk őket? Megint csak: na ugye! Egy szó, mint száz, a hölgyeknek, akiket mi férfiak persze még mostanság is megünnepelünk nőként, anyaként, vigyázniuk kellene ránk, törődni velünk, az egészségünkkel, létünkkel, értékelni szolgálatainkat és szolgáltatásainkat. Meg arra is oda kellene figyelni, hogy miért gyilkolja meg önmagát oly sok férfi, ugyanis az idei férfinapnak éppen ez a témája.

Ugye, hogy mégiscsak járt volna az a kicsinyke kaktusz?

2016. november 22.

Recept diktátoroknak

„Szocializmus vagy halál”.

A mondat a minap meghalt véres kezű kubai kommunista diktátortól származik, akinek több tízezerre tehető a parancsára megkínzott vagy kivégzett áldozatainak száma. Újabb tízezrek lélekvesztőkön Floridába menekülve veszítették életüket és összességében mintegy másfél-milliónyian kényszerültek a „Comandante” miatt elhagyni a hazájukat. Fél évszázadon át uralkodott egy jobb sorsra érdemes nép felett. Voltak emberek, akik uralma alatt születtek és haltak is meg, vagyis úgy járhattak, mint sok évezreddel korábban a hatvanhat évig uralkodó II. Ramszesz fáraó idején az alattvalók. Korlátlan hatalmú istenként félték.

A minap jelent meg egy összeállítás arról, hogy miről is lehet felismerni egy diktátort. A szerző tíz pontban foglalta össze azokat a jeleket, amelyek alapján bárki észreveheti, megállapíthatja, hogy országa első embere diktátor. Első pontja a listának, hogy az illető hatalmasság szisztematikus erőfeszítéseket tesz a média megfélemlítésére. Ha ezt kipipálta, jöhet egy öt támogató hivatalos médiahálózat felállítása, amely minden intézkedését, tettét kitörő örömmel üdvözli, és minősíti kiválónak.

A továbbiakban maga mellé állítja a közigazgatást, hadsereget, belső biztonsági szolgálatokat, ezek révén állami megfigyelési eszközöket vet be politikai ellenfeleivel szemben. Kiváló eszköze az is, hogy az állam erejét felhasználva jutalmazza az őt támogató cégeket, bünteti az ellenzőket és saját embereivel tölti fel a Legfelső Bíróságot.

Persze a diktátornak hatalma megtartásához egy pillanatra sem lankadhat a figyelme és ezért a törvényt csak az egyik politikai oldal érdekében érvényesíti. Ahhoz, hogy hatalmon maradjon, manipulálnia kell a választási rendszert. Fontos eszköze a mozgósítás, amihez szükséges, hogy a félelemre alapozva pánikot keltsen. Végezetül, de nem utolsósorban, démonizálja az ellenzékét, vagyis indokolatlanul és aránytalanul felnagyítja ellenfelei rossz tulajdonságait, mértéktelenül negatív színben tüntet fel valakit vagy valamit.

Valószínűleg a módszert tudatosan, vagy vele született képességek révén szinte mindegyik diktátor alkalmazza. Nagyban segíti őket a történelem, mert csak el kell olvasniuk, mit tett valamelyik példaképnek számító előd, hogy maradhatott hatalmon évtizedekig, amíg meg nem döntötték hatalmát, le nem lőtték, vagy éppen, mint a most elhunyt diktátor esetében, ágyban, párnák közt nem érte a jól megérdemelt halál.

Mielőtt bárki is azt feltételezné, hogy a magam közelében látok ilyen diktátort - ugyan már! - gyorsan leírom, hogy a tízpontos diktátorismertetőt a most megválasztott amerikai elnökre szabva állította össze Stephen Walt, a Foreign Policy szerzője.

Szegény, szegény amerikaiak...

2016. november 29.

Rosszkedvünk éve

A minap tette közzé a The Economist az Ipsos 25 országra kiterjedő kutatásáról összeállított táblázatát, amelyből kiderül, a magyarok 80 százaléka szerint inkább rossz, mintsem jó irányba haladnak nálunk a dolgok, a legnagyobb problémának a válaszadók 63 százaléka az egészségügy helyzetét tartja. A táblázat szerint, amelyen olyan - tőlünk nézve problémás - országok is szerepelnek, mint Törökország, Oroszország, Szaúd-Arábia, vagy Mexikó, a képzeletbeli dobogónk második fokára a pénzügyi és politikai korrupció került fel 53 százalékkal, ezt az elszegényedés és a társadalmi egyenlőtlenség követte 51 százalékkal.

Mi magyarok általában borúlátók, elégedetlenek vagyunk, az évszázadok során volt is erre okunk bőven. Ugyanakkor mostanában aki az állami propagandagépezet immár megszámíthatatlan televíziójának igen szép számú rádiójának, napilapjainak, bulvár portáljainak híreit figyeli (alig figyelhet mást), az nagyon is szép életről, kiváló országvezetésről, sikerözönről értesülhet nap mint nap. Akkor meg vajon mi a bajunk, miért nem tudunk felhőtlenül örülni annak, amink van?

Persze, hogy hamis a kérdésem, mert itt élek én is, és tapasztalom naponta mindazt, ami miatt rossz a kedvünk, amiért elégedetlenek vagyunk, miközben igen sok örömteli tény is elkeseredettségünk ellen szól.

A legfőbb, ami önmagában is felbecsülhetetlen érték, hogy békében élünk. Még akkor is, ha a regnáló hatalom folyamatosan őrzi lelkünkben a félelem emésztő tüztét, bízva, hogy megértjük, csak mostani vezetőink védhetnek meg bennünket minden külső és belső ellenségtől. (Csak így, zárójelben és szigorúan magánvéleményként mondom: talán nem is túlzás állítani, hogy hazánk külügyi vezetője önmagában háborús kockázatot jelent felelőtlenségével, bárdolatlanságával, a diplomáciai érzékének teljes hiányával. Csupán remélni lehet, hogy más országokban tudják mit ér a szava.)

Aztán meg szépen fejlődik az ország is, sorra épülnek a stadionok, lesz úszó-világbajnokság igen drága uszodával, és még akár olimpiánk is lehet. Pozitívum még, hogy a pénzünk viszonylag értékálló, vannak választások, és ha egyenlőtlen feltételekkel is, de szabadok. Aki dolgozni akar, (köz)munkát is talál, igaz, pénzt csak keveset hozzá.

Rossz hangulatunk leginkább akkor kezdődik, amikor megbetegszünk és igénybe vesszük a mind leromlottabb ellátórendszert, amikor bőrünkön érezzük a társadalom mérhetetlen megosztottságát, akaratunk ellenére is résztvevőjévé tesznek az intézményesített gyűlöletnek, amikor csendes magányunkban hánynunk kell a mindent elborító korrupciótól, a pökhendi politikusoktól, a senkiből lett dúsgazdagok uralmától.

Egyébként Brazíliában, Mexikóban és Franciaországban még elégedetlenebbek az emberek. Akkor most legyünk büszkéek?

2016. december 6.

Tíz magyarból három

A minap napvilágot látott felmérés szerint Magyarországon tízből három ember él anyagi nélkülözésben. Ők azok a honfitársaink, akik alig képesek fizetni hiteltörlesztéseiket, tartozásaikat, nincs pénzük váratlan kiadásokra, nincs autójuk, megtakarításuk, sokszor még fűtésre sem jut, és meglehetősen hiányosan táplálkoznak. A Központi Statisztikai Hivatal által kiadott életszínvonal elemzéséből kiderült, hogy súlyos anyagi hiányban a társadalom 16 százaléka él.

Mindazoknak, akik ennél jobb helyzetben élnek napjaikat, nehéz mit mondaniuk. Van, aki úgy véli, ezek az emberek maguk tehetnek helyzetükről, nem kevesek szerint a kormány a hibás, megint mások csak megrántják a vállukat, mondván, nincs közük ehhez. A statisztikákból az is kiderült, hogy a magyar társadalom véglegesen kettészakadt, mert a szegények és a gazdagok között óriásivá vált a különbség.

Nehéz megítélni, örülünk-e neki, vagy sópánkodjunk miatta, hogy a KSH szerint hazánk európai viszonylatban a közepesen egyenlőtlen országok közé sorolható. Az unió országai közül a balti államok, valamint Románia és Bulgária jellemezhető a legnagyobb egyenlőtlenségekkel, miközben Szlovéniában, Szlovákiában, Csehországban valamint a skandináv államokban a legkisebbek a jövedelmi eltérések.

Vélhetően mindannyian ismerünk olyan embereket, családokat - már ha nem éppen mi magunk tartozunk közéjük - akikkel nem szívesen cserélnék életet. A társadalom leszakadt rétegeihez tartoznak többek között nagyrészt a cigányok, az alulképzettek, a munkalehetőség hiányával küzdő térségekben élők, a munkanélküliek, közmunkások, tartósan betegek. S bár történnek intézkedések a kormányzat részéről, mégis úgy tűnik, hogy az állam és a társadalom ezekről az emberekről lemondott.

Sajnos a súlyos anyagi hiányban élő több mint másfél millió embernek vagy az anyagi nélkülözésben élő további másfél milliónak és azoknak, akik éppen leszakadó félben vannak a nélkülözők közé, aligha van gyors segítség. Mert bár lehet közmunkával látszatomunkahelyeket teremteni, de a vele kereshető pénzzel legfeljebb az éhenhalás kerülhető el. A megoldás mindenképpen hosszú távú, hiszen legfontosabb eleme a megfelelő oktatás és képzés, amelyhez kiváló oktatási rendszer, magasan képezett és jól fizetett oktatók és előrelátó tervezés kell, továbbá jól fizető munkahelyek.

S bár a statisztika szerint súlyos anyagi deprivációban (valamitől megfosztottságban) élők száma a 2012-es 28 százalékról jelentősen csökkent, ez valószínűleg nagyrészt csak a megváltozott statisztikai módszereknek köszönhető, közel sem a kiváló állami hozzáállásnak.

A leszakadók helyzete azért is riasztó, mert igen kevés kivételtől eltekintve onnan lentől nincs visszaút.

2016. december 13.

Jó tanácsok karácsonyra

A karácsony annak ellenére, hogy gondolatunkban sokszor a vásárlás, ajándékozás szinonimájaként jelenik meg, mégiscsak ez egyik, ha nem a legmeghittebb családi ünnepünk. Mára a többség számára elveszítette vallási tartalmát és átlényegült a szeretet, a család, az együvé tartozás ünnepévé. Éppen ezért meglepő, hogy az ezirányú felmérések, baráti beszélgetések tanúsága szerint az egymást szerető, együtt élő emberek e jeles ünnep alkalmával veszekszenek a legtöbbet.

Sokan kutatták már eddig is a jelenség okát és arra jutottak, hogy addig a pillanatig, amíg a legfiatalabbak a feldíszített fa előtt, a csillagszórók fényében - fél szemmel persze az ajándékokat lesve - elénekelhetik a mennyből az angyalt, igen sok idegőrlő feladatot kell a család felnőtt tagjainak elvégezniük. Kezdve a boltokba rohangálástól, a tömegben tipródástól, a vészesen ürülő pénztárca okozta stresszen át a takarításig, a karácsonyfának a tartójába befaragásáig, feldíszítéséig, sütésig, főzésig.

Meglepő, de a szentestén túl, amikor ténylegesen, vagy látszólagosan helyreáll a családi béke és megint mindenki nagyon szereti a másikat, a karácsony első és második napja is hordoz magában veszélyeket. Ilyenkor ugyanis a vendégek fogadása, kiszolgálása, vagy a vendégségbe menés izgalma, de sokaknál már egyszerűen csak a férjjel, feleséggel túl sokáig tartó együttlét is feszültséget, vitákat, veszekedéseket eredményez.

Nyilván idén sem lesz ez másként, sokaknak ugyanis már önmagában a házasság ténye, kötelezettségei, a másik dolgainak elviselése is ok a szóbeli háborúskodásra. És ugyebár ilyenkor nincs munkahely, más irányú elfoglaltság ahova el lehetne menekülni, a tévék műsorai meg általában úgy csapnivalóak, ahogy vannak. Úgy tűnik, nincs menekvés.

Szerencsére ahol a szükség, ott a segítség. Amerikai pszichológusok nemrégiben végzett kutatásai szerint ugyanis azok járnak jó úton a boldog családi élet felé, akik egyszerűen megtanulják elfogadni partnerük számukra idegesítő tulajdonságait, hibáit. A kutatás nyomán írt tanulmányból kiderült, hogy az elfogadóképesség lehet az egyik legfontosabb tényező a házastársi elégedettséghez. Vagyis az amerikai pszichológusok most már azt tanácsolják, hogy aki hosszú és békés házasságot akar, tűrjön csendben és kerüljön mindenfajta konfliktust. Ez pedig igaz a karácsonyra is, aki békességet akar, nyelje le férje, felesége, gyerekei beszólásait, csípős megjegyzéseit, akadékoskodásait, elégedetlenkedéseit, az „ilyen hülye is csak te lehetsz” jellegű jellemzéseit.

A siker természetesen még így sem garantált, mert bár lehet, hogy annak, aki megfogadja a javaslatot, csendes lesz az ünnepe a családban, de bizonyára nagyon hosszú is.

2016. december 20.

Boldog

Éppen csak túl vagyunk a karácsony okozta örömkön, a sok evésen, iváson (mármint a szerencsések, akik mindezeket megtehették), és máris készülhetünk a nagy év végi vigasságra, az óév búcsúztatására, az új esztendő fogadására.

Én bizony nemigen fogok könnyeket ejteni a leköszönő év elmúlása okán, nem mintha különösebben megrázó lett volna számomra egy jelentősebb műtétet és a kisebb-nagyobb bajokat leszámítva. De a világ számára gyalázatos egy év volt 2016.

Számtalan idegborzoló eseménnyel kezdődött, folytatódott és zárult is az esztendő, közlekedési háborúkkal, pancser, vagy önpuccsal, megtorlásokkal, ártatlanok halálát okozó robbantásokkal, emberszerű lények és „igazságot” tenni akaró államok öldöklésével, bombázásaival, amerikai elnökválasztással fűszerezve. Volt idén terrorakció Brüsszelben, Nizzában, Ankarában és még nagyon sokfelé a világban. És ha esetleg a valóban életükért vándorló menekültek tömegének látványa nem rettentette volna el teljesen az embereket, mindig akadt egy-egy elmeroggyant befogadott, aki ártatlanokat gyilkolt Európában, mint legutóbb a berlini karácsonyi vásáron. Akkor, amikor az emberek az öreg kontinens nagy részén a szeretet ünnepére készültek, ajándékokat válogatottak szeretteinek.

A közelmúltban arról elmélkedtem aktuális jegyzetemben, hogy milyen veszélyeket hordoz magában a túlnépesedés, mert bolygónk nemigen tud eltartani ilyen sok embert, akik mind enni, inni, öltözködni, közlekedni, vásárolni akarnak és, hogy ennek milyen súlyos lesz az ára. Az emberi tevékenységnek köszönhetően élhetetlenné váló területekről mindinkább a fejlett és tehetős országokba igyekeznek a többségükben tanulatlan, munkához nem szokott, a vallás és a mifelénk elfogadhatatlan ideológiák által fanatizált emberek, akik aztán a befogadó országokban is a maguk módján akarnak élni, eszmevilágukat a helyiekre erőszakolni. Vagyis mindennek a túlnépesedés meg a vele járó klímaváltozás az oka, ez a kettő jelentősen összefügg, még ha egy nagy állam újsütetű vezetője mindezt cáfolja is sajátos érdekei okán.

Idehaza a háborús és gazdasági menekültek ellen gerjesztett hatalomtechnikai rettegetés határozta meg a mindennapjainkat, miközben az illetékesek helyesen és hatékonyan védték meg tőlük az országot. És akkor még szót sem ejtettünk a hazai közéletéről, a magyar társadalom végleges és talán soha meg nem változtathatóan sokfelé szakításáról, a kibékíthetlenségről, a gyűlölet burjánzásáról, a növekvő szegénységről, az egészségügy és oktatás gyászos helyzetéről, a hazai kivándorlókról, az alulfizetettségről, a mindinkább tekintélyelvű államról. Ezeken vélhetően az új esztendő sem változtat majd.

Ennek ellenére kívánjunk a kezdődő év első pillanataiban boldog új esztendőt szeretteinknek, legyünk optimisták és bízzunk benne, hogy valóban boldog lesz 2017.

Jelentsen is az bármit.

2016. december 27.

Mi van a portással?

Az elmúlt év utolsó botrányainak egyike volt, hogy meghamisították hazánk nagytiszteletű egyszemélyi vezetőjének a frissen barátai kezébe került megyei lapokban egységesen megjelentetett nagy-interjúját. Nem mindenhol, csak szűkebb hazájában, a számára oly fontos Fejér megyében.

Előrebocsátom, hogy újságíróként mélységesen elítélek mindenféle hírhamisítást. Még azt is, amelyet az állami média követ el, vagy éppen azt leginkább, de ezúttal nem erről van szó. Valaki igen nagy informatikai tudással a nyomdába kerülés előtti pillanatokban, amikor már nem vehető észre, beleírt négy kiegészítést a kész interjúba, olyanokat, amelyeket a meginterjúvölt még rémálmaiban sem mondana ki, bár talán egyiket-másikat ki kellene mondania. A lényegen ez mit sem változtat, valaki bünt követett el, és ez elegendő ok volt a tisztogatáshoz. Ahogy az egyik későbbiekben kirúgott szerkesztő a hamisítás tényének napvilágra kerülésekor a Facebookon kommentálta: felgyújtották a Reichstagot.

(Ha valaki nem tudná a történelemből, az említett gyászos esemény a német parlament épületét pusztította el 1933. február 27-én, a tüzet egy magányos, elfogásakor zavart holland kommunista lobbantotta lángra, akit bántott a munkásosztály helyzete, ezért az épület felgyújtásával akarta ellenállásra buzdítani a munkásokat. A tűzvész kiváló lehetőséget adott a későbbiekben a világnak oly sok szenvedést és kárt okozó diktátornak, hogy felfüggesztesse a weimari alkotmányt, és szükségrendeletekkel kormányozhasson. Ellenfeleit, ha már lehetősége nyílt rá, gyorsan az akkor felállított koncentrációs táborokba hurcoltatta. Persze napjaink történéséhez ennek semmi köze sincs, csak úgy elmeséltem.)

A cikksamisítás nyomán kemény vizsgálat indult tízórás egyenkénti vallatással - amelyen azért, ahogy azt két kihallgatott egy interjúban elmesélte, ropit és ásványvizet adtak -, és „igazságos” kirúgással végződött. Természetesen nem azt küldték el, akire rá lehetett bizonyítani az elítélendő tettet, hanem azokat, akik az elmúlt években esetleg más véleményen voltak, mint amit a kormányzat és a társadalom vezető ereje, a párt elvárt tőlük. Vagyis éppen kapóra jött az ügy az elbocsátásukhoz.

Évtizedekig azt szokhattuk meg, hogy hazánk egy következmények nélküli ország és a legnagyobb disznóságok után is - némi túlzással - legfeljebb a portást küldték el. Ez az eset annyiban más, hogy most felkészült, sokak által elismert és olvasott, szakmaiságukat nap mint nap bizonyító szakembereket raktak utcára feltehetőleg valós bizonyítékok nélkül, hiszen a tett elkövetője soraim írásakor még ismeretlen.

Na, de mi van a portással?

2017. január 3.

Havi egy nap

A minap látott napvilágot egy felmérés, amely a 2005 és 2015 közötti tíz évben vizsgálta a magyarok egészségének változásait, pontosabban hanyatlását. Kiderült ugyanis, hogy alig van olyan betegségcsoport, amely területén ne romlott volna látványosan a magyar emberek egészségi állapota és halálozási aránya.

Ugyanezt erősíti az a 2014-es felmérés is, amelyből kiderül, hogy az OECD, vagyis a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet országaiban átlagosan hányszor mennek orvoshoz az emberek. Nem tölthet el bennünket az elégedettség érzése annak nyomán, hogy a vizsgált nemzetek között magasan vezetjük a rangsort. Egy magyar ember ugyanis átlagosan és évente 11,8 alkalommal megy orvoshoz. Csak összehasonlításként: az Európai Unió 25 vizsgált országának átlaga mindössze 7,1 alkalom.

Tulajdonképpen büszkéek is lehetnénk arra, hogy ilyen gyakran megyünk orvoshoz, hiszen ez akár azt is jelenthetné, hogy nagyon odafigyelünk az egészségükre, évente eljárunk szűrővizsgálatokra, és rendszeresen ellenőriztetjük egészségi állapotunkat. Természetesen mindannyian tudjuk, hogy erről szó sincs, hiszen amióta az egykor még kötelező tüdőszűrést is szabadon választhatóvá tették, az emberek zöme csak akkor megy vizsgálatra, ha baj van, vagy ha az valamilyen engedélyhez kell, ráadásul alig is van intézményesített szűrővizsgálat.

A gyakori orvoshoz járásnak egész más az oka. Rossz a magyarok egészsége, pontosabban, nagyon betegek az emberek mifelénk. Persze nem mindenki, de sokan, nagyon is sokan, mert a felmérések erősen megromlott egészségű népet mutatnak.

Az okok igen szerteágazóak, rengeteg a stressz, nagy a társadalmi ellenségeskedés és elégedetlenség, nyomasztó a politikai megosztottság. És akkor még ott vannak a munkahelyi félelmek, megélhetési nehézségek, az önsorsrontó életmód, és persze a lepusztult egészségügyi ellátórendszer. Ez utóbbi azért magyarázat a sok orvoshoz járásra, mert ha a beteg korszerű, gondos és hatékony ellátásban részesülne, vagyis gyorsan meggyógyulna, aligha menne ennyiszor doktorhoz.

Ahhoz, hogy jobb legyen az egészségünk, nekünk is tennünk kellene. El kellene hagyni a zsíros ételeket, többet kellene mozogni és kevesebbet idegeskedni. Persze mindezt könnyebb javasolni, mint megtenni, hiszen az életmódváltáshoz sokszor nem elég az elhatározás, de megfelelő körülmények és pénz is kell. Ha pedig ezek nincsenek meg, marad az orvoshoz járás, már ha sikerül időpontot kapnunk egy-egy vizsgálatra.

Biztos vagyok benne, hogy havonta egyszer a magyar emberek igen nagy többsége nem megy moziba, színházba, templomba, meccsre, de még étterembe sem. Mi ugyanis ilyen sűrűn csak orvoshoz járunk.

Kár, hogy még ettől sem leszünk jobban.

2017. január 10.

Gazdagék

Hogy ki a szegény, vagy ki a gazdag, nagyon is viszonylagos. Mert nyilvánvalóan azoknak, akiknek mifelénk csak egy minimális igényt kielégítő szerény hajlékuk, igen alacsony jövedelmük, vagy a legegyszerűbb megélhetésüket alig fedező nyugdíjuk van, messze a legszegényebbek közé sorolhatóak. Hangsúlyozottan csak mifelénk, mert vannak a világnak olyan tájai, ahol ennyivel már a tehetősebbek közé tartozna az ember.

Mindez arról jutott eszembe, hogy az Oxfam (egy 1942-ben alapított nemzetközi segélyszervezet), ahogy mindig, úgy idén is a davosi Világgazdasági Fórum kezdetére időzítette vagyoni egyenlőtlenségi jelentését. Ebből pedig az derül ki, hogy a világ nyolc leggazdagabb emberének akkora vagyona van, mint amekkorával a Föld lakosságának szegényebbik fele, azaz 3,6 milliárd másik ember rendelkezik összesen. A helyzet nagyot változott egy év alatt, mert a jelentés szerint tavaly még a leggazdagabb 62 embernek volt akkora vagyona, mint a világ szegényebb felének. A változást nem az okozza, hogy a gazdagabbak még gazdagabbak lettek, hanem hogy az újabb adatok szerint a szegények a valóságban sokkal szegényebbek, mint azt addig gondolták.

Idehaza nagyon sokan érzik magukat szegénynek, holott egy pár évvel korábbi összegzésből kiderült, hogy akik a bevezetőben szereplők közé tartoznak, a világ tehetősebb, ezáltal szerencsésebb részéhez sorolhatják magukat, sőt a magyarok többsége a bolygó leggazdagabb egymilliárdja közé tartozik. Nagy valószínűséggel gondolkodás nélkül cserélnék el életüket, szegénységüket a magyarok szegénységével a földönfutók, háborúk elől menekülők, a kemény diktatúrákban, kilátástalanságban élők, éhbérért dolgozók, a teljességgel nincstelenek.

Ugyanakkor nyilvánvalóan bosszantó, ha nap mint nap arról olvashatunk idehaza, hogy egy vidéki iparosemberből sokszoros milliárdos válik és nem a tehetsége miatt, ha egyik-másik kormányzati háttérember nem átlátható tevékenysége nyomán multimilliomos lesz, vagy ha a legfőbb vezető baráti köréhez tartozó néhány vállalkozó nyer el minden közbeszerzést és válik ezáltal a gazdagabbnál is gazdagabbá. És nem kevésbé dühítő az, ha a szegényebb magyar embernek az állampárti politikusok elképesztő mértékű vagyonosodását kell látnia. Mert ha mindezt összevetjük a munkanélküliek, közfoglalkoztatottak, minimálbérért dolgozók, a gyerekeiknek csak gyenge minőségű élelmet, mások által levetett ruhát adni tudó emberek szegénységével, akkor bizony nagyon is meglátjuk azt a szakadékot, amely a leggazdagabbak és a legszegényebbek között tátong.

A hazai különbséget még az sem teszi elviselhetőbbé, ha arra gondolunk, hogy a mi milliárdosaink igazi csórók a világ leggazdagabbjaihoz képest.

2017. január 17.

A legőszintétlenebb

Ma nagyon megharagudtam az új amerikai elnökre. Eddig jól fejlett véleményem mellett kívülállóként figyeltem az amerikai elnökválasztás történéseit, mert bár tudom, hogy világunkban minden mindennel összefügg, meg ismerem a személyét övező hazai üdvivalgást is, mégis úgy voltam vele, hogy minden nép olyan vezetőt választ magának, amilyet akar. Ha diktátort, akkor azt, ha bohócot, vagy hazudozót, hát akkor azt. Mi magyarok is élenjárunk a rossz vezetők választásában, sok évtizede gyakoroljuk nagy sikerrel, nincs ebben semmi különös.

Ma reggel viszont azt olvasom, hogy a derék férfiú, amikor első elnöki útján a titkosszolgálathoz látogatott, hogy feltétlen bizalmáról biztosítsa tagjait, gyorsan egy másik jelentős iparág képviselőibe törölte a lábát. A titkosszolgák előtt kijelentette: „Háborúban állok a médiával. Ők a Föld legőszintétlenebb emberei közé tartoznak...”.

Lehetne ez is csak az amerikaiak baja, ha a nagy kijelentés másnapján a legtöbb magyar által használt közösségi portál nem lett volna tele e remek vezető kijelentésének dicséretével, az újságírók pocskondiázásával. Nem gondolnám, hogy a magyar kormánypart mélyen elkötelezett híven kívül sok rajongója lenne idehaza az amerikaiak érdekes új első emberének, ugyanakkor e tábor kommentelői hazug, csaló és sok más finom jelzővel ócsárolták az újságírókat, igazat adva az egynapos elnöknek.

Újságíróként magamat érzem sértve, mert soha nem írtam álhírt, szándékosan nem hazudtam írásaimban, tudatosan nem ártottam senkinek sem és meghallgattam minden esetben a másik felet is. Nyilvánvalóan néha hibázhattam, előfordulhattak tévedéseim, minden elővigyázatosságom ellenére is használhattam rossz információt, de tízezernél is több cikkem közlését követően egyszer sem kellett helyreigazítást írnom. Rajtam kívül is rengeteg becsületes, az újságíró szakma szabályait betartó, a hírek, a valóság iránt elkötelezett, tisztességes, felkészült, nagy tudású ember műveli a tájékoztatás nemes feladatát, akik ugyancsak joggal sértődhetnek meg az általánosítás hallatán.

A hazai kormány- és kormányközeli médiát figyelve elképesztő mennyiségű lejárató információt, csúsztatást, politikai megrendelésre készült hazugságot lehet találni, de hadd mentsem fel nagy részben e szövegek készítőit. A sajtó alkalmazottként dolgozó munkatársainak is élniük kell, fizetni a rezsit, a gyerekek ruházkodását, neveltetését, vagyis jól felfogott érdekükben teszik, amit főnökeik megkövetelnek tőlük, hogy fizetést kapjanak. Nem a médiamunkás a hazug - nyilvánvalóan itt is vannak rossz emberek, ahogy minden szakma gyakorlója között - hanem az a vezető, amely mindezt megköveteli tőlük.

Rájuk, a média munkatársait hazugságra kényszerítőkre kellene dühösnek lenni.

2017. január 24.

A pízsi vége

Olvasom, hogy az új amerikai elnök beiktatásával, sőt már ezt megelőzően a kampányával is véget ért a világban a politikai korrektség sötét időszaka. Nem gondolom, hogy ez a megállapítás a hazai polgárokat sokként éri, mert akik a kormányközeli bulvár tévéműsoraiból, online, vagy nyomtatott lapjairól tájékozódnak, mindezt már régóta tudják, elég, ha csak a mind gyakoribb karaktergyilkosságokra gondolnak.

Csak hogy felelevenítsük, idézzük ide a Wikipédia szócikkét, miszerint a politikai korrektség, amelyet a nagyvilágban az eredeti angol political correctness kifejezésből származtatva PC-ként (ejtsd: pízsi) szokásos rövidíteni, „olyan nyelvezetet, politikát, viselkedést, eszmét, gondolkodást jelöl, amely igyekszik minimalizálni az egyes vallási, etnikai, kulturális vagy egyéb közösségek megsértését”.

Ahogy az ember a PC mibenlétéről a hazai lapokat olvassa, azonnal kitűnik, hogy az nem más, mint a baloldali és liberális politikusok valamint a hasonló irányultságú, súlyosan tévúton tévelygő média köntörfalazása, mellébeszélése, hiszen a dolgokat ki kell mondani, nevén kell nevezni. Legalábbis ezt állítják a politikai korrektség ellenlábasai. Tehát a képtelenségeket beszélő, ügyeskedő politikust, persze csak ha az ellenfél táborába tartozik, tompa agyú fafejnek, mellette tolvajnak, csalónak kell jellemezni, a romát cigánynak, az ellenzéki újságírót, a köreinket sértő üzletembert, pénzügyi szakembert, vagy éppen a velünk bármiben is szembenállót meg zsidónak, akkor is, ha nem az.

Eddig ez nem így volt, masszívan illett köntörfalazni, mindenféle virágnyelven körbeírni az illetőről, szervezetről, pártról kialakult véleményünket, mosolyogva vágni a kést a megbírált hátába. Na, ennek végre vége, most már mindenki mondhatja büntetlenül, amit csak gondol, mert ettől megy a világ előre, ettől lesz boldogabb, gazdagabb a nép, meg a nemzet.

A politikai korrektség hívei úgy vélik, hogy az hozzátartozik az egymás megbecsüléséhez, tiszteletéhez, az ellenvélemények meghallgatásának szükségességéhez, a tisztességes vitákhoz, vagyis a kultúrlények egymás közötti kommunikációjához. Szerintük a PC megtagadása nem más, mint a populista hangadók gátlástalan szókimondása, holott azzal, hogy a választók bizalmának megszerzéséért azt mondják, amit azok vélhetően hallani akarnak, még nem válnak jó vezetőkké.

Hazánk egyszemélyi irányítója az új amerikai elnökkel folytatott telefonbeszélgetésére hivatkozva mondta a minap egy beszédében, hogy a politikai korrektség szellemi elnyomásának vége és visszatér a szabadság. És mi lehet fontosabb, mint a szabadság? Semmi.

Pízsi, le veled!

2017. január 31.

Árulva a haza

Ha minden igaz, vasárnap estére igazoltan volt már legalább száztízezer hazaáruló, és csak Budapesten. Ennyien adták ugyanis nevüket ahhoz, hogy népszavazás döntsön a 2024-es olimpia esetleges budapesti megrendezéséről.

A huszonhét évvel ezelőtti rendszerváltásnak nevezett eseménytől vált divatossá hazánkban a másik ember lehazaárulózása, már amennyiben nem vallott az illető a véleményalkotóval azonos politikai nézeteket. De mielőtt továbbszaladnánk, rögzítsük, hogy ki is valójában a hazaáruló. Nos, a 2012. évi C. törvény a hazaárulásról a 258. §-ában nagyjából úgy fogalmaz, hogy hazaáruló az a magyar állampolgár, aki Magyarország függetlenségének, területi épségének vagy alkotmányos rendjének megsértése céljából külföldi kormánnyal vagy külföldi szervezettel kapcsolatot vesz fel vagy tart fenn. De az is, aki súlyos hátrányt okozva, állami szolgálat vagy hivatalos megbízatás felhasználásával, háború idején, vagy külföldi fegyveres erőnek behívásával, igénybevételével követi el tettét.

Szerencsére ilyen ember kevés akad a magyarok soraiban, de mégis vannak, akik indítatva érzik magukat, hogy embertársaikat hazaárulóknak titulálják. Legutóbb például egy baloldaltól indult és az idők szelével a másik oldal szélére sodródott kormánybarát újságíró nyilatkozott úgy egy tévéadás nyilvánossága előtt, hogy „aki ezt aláírja, az hazaárulást követ el, ezt jó, ha tudja.” Vagyis e jeles ember szerint, mindenki hazaáruló, aki aláírja azt az adatlapot, amelyen kéri, népszavazás döntsön arról, akarja-e Budapest lakossága, hogy a kormány olimpiát rendezzen a fővárosban.

Mielőtt állást foglalnánk az ügyben, idézzük ide a The Oxford Olympics Study 2016: Cost and Cost Overrun at the Games (Oxfordi olimpiai tanulmány 2016: Költség és költségtúllépés a játékokon) című dolgozatot, amely szerint egy olimpia megrendezése a legdrágább és pénzügyileg leginkább kockázatos nagyberuházás. Vagyis egy pályázó város, de hazánk esetében az ország minden lakosának tudnia kell, hogy mibe kerül majd neki ez a nagyszerű esemény. És akkor még szót sem ejtettünk a korrupcióról, az ellopott pénzekről, mert bizony egy sok-ezermilliárdos építkezésnél rengeteg pénzmorzsa esik le az asztalról és az nem a nép egyszerű gyermekeinek zsebében landol majd.

Az említett tanulmány 1960-tól 2016-ig vizsgálta az olimpiákat és kiderült, hogy átlagosan 5,213 milliárd, vagyis több mint ötezer kétszáz millió dollárba került egy-egy nyári olimpia, de például a londoni olimpia a tanulmány szerint közel 15 milliárdot kóstált dollárban.

Az biztos, hogy a demokratikus jogait érvényesíteni kívánók semmiképpen sem hazaárulók, de jogilag még azok sem, akik politikai, gazdasági hasznuk érdekében gátlástalanul kergetik bele hazánkat egy kétes kalandba.

Hogy ez utóbbi tett hogyan minősíthető, az már más kérdés.

2017. február 7.

Életet érő élvezet

Azok az emberek, akik az életkor előrehaladtával is örömet találnak az életben, tovább élhetnek, mint azok, akik nem. Vagyis minél tovább élvezi valaki az életet, annál alacsonyabb az illetőnél a korai halál veszélye.

Mindezt nem én állítom, bár egyetértek vele, hanem egy angol tudósok által végzett kutatás és az ebből írt tanulmány összegzése. Vagyis a recept egyszerű: aki élni akar, élvezze az életet. Kiváló életfilozófia és nem csak a korosabbak számára.

Ahogy a napi híreket olvasom, mind gyakrabban találkozom kortársaim halálhíreivel. Ez természetes is, hiszen ahogy öregszik az ember, úgy idősödnek azok is, akikkel együtt volt fiatal. Az idősor végén pedig, ha tetszik, ha nem, ott az elmúlás. Ugyanakkor cseppet sem mindegy, hogy hatvanasok hagyják itt nagy hirtelen, esetleg hosszas szenvedés után a földi árnyékvilágot, vagy kilencven közelében járók, akiknek évtizedekkel több jutott a létből, mint kevésbé szerencsés társaiknak.

Azt nem tudjuk, hogy a korán távozottak mennyire élvezték az életet, vagy, hogy a hosszabb életűek kínlódtak, szenvedtek-e annyit, mint akiknek kevesebb jutott, de nem vitatható, az életet élvezők mindenképpen jobban jártak. Természetesen az élet élvezete nem elhatározás kérdése, hiszen közel sem mindegy, hogy ki, melyik korba, országba születik, kik a szülei, milyen neveltetésben, oktatásban, egészségügyi ellátásban, vagyoni javakban részesül, mit és milyen körülmények között dolgozik, s ha ő maga is megöregszik, kap-e elég nyugdíjat, vagy sikerül-e összegyűjtenie annyi tartalékot, hogy ne kelljen nélkülöznie élete utolsó éveiben, évtizedeiben.

A kutatásban több mint kilencezer ötven év feletti embert vontak be és követték sorsukat hosszú időn át. Ha csak a kiemelkedőbb adatokat nézzük, kiderül, hogy közel negyedük egyetlen alkalommal sem talált örömet az életben, ötödük háromból egy alkalommal érezte csak jól magát, míg egyharmaduk minden megkérdezéskor boldogként jellemezte önmagát. A kutatás 2002 és 2006 között zajlott, majd az eredményeket összevetették a 2013-ig bekövetkezett elhalálozásokkal. A felmérésben részt vettek közül több mint 1300-an távoztak időközben az élők soraiból. A kutatók arra jutottak, hogy azok haltak meg a legnagyobb valószínűséggel, akik egyetlen alkalommal sem mondták azt, hogy élvezik az életet.

Feszít a kérdés, hogy vajon egy idősödő ember ma Magyarországon miként élvezheti az életet? A többség éppen hogy csak fenntartja magát a nyugdíjából, miközben még mindig segíti a gyerekeit, igen rossz az egészségügyi ellátása, nem tud megfizetni színházat, mozit, éttermet, vagy csak nagyon ritkán jut ezekre, ahogy bármiféle más örömszerzési forrásra. Marad az egyhangú napok morzsolása és legfeljebb a tévénézés.

Attól meg többnyire végképp elmegy az életkedve.

2017. február 14.

Helyzet van

Kijelenthetjük, hogy a magyarok többsége olimpiapárti. Szeretjük a négyévenkénti versenyeket, figyeljük a nemzetek éremtáblázatát, azon hazánk helyét és szurkolunk olyan, számunkra addig teljesen ismeretlen magyar sportolóknak is, akiknek sportágát legfeljebb hallomásból ismerjük.

Kevesen tudják, hogy az 1896-os első újkori olimpia rendezőjeként felmerült Budapest neve is. Végül mégiscsak Athéné lett a dicsőség. De az eddigi harmincegy nyári olimpiát figyelve a legtöbben megértettük, hogy egy ilyen esemény megrendezése mindinkább csak a tehetős országok lehetősége.

Ennek ellenére egyszemélyi vezetőnk előállt a sport legnagyobb eseményének budapesti rendezési ötletével. Régi vágya volt ez, hiszen már a 2012-es világbajnokságokra is támadt ilyen elképzelése, ahogy utóbb a 2024. évre.

Be is indult azonnal a rendszer, megalakultak a megfelelő bizottságok, előkerült sok milliárd a pályázatra és gőzerővel működött az olimpiát népszerűsítő kampánygépezet. Sokan gyorsan az ügy mellé álltak, kiváló lehetőséget látva majdani gazdagodásukra, vagy csak a vezető és pártja iránti feltétlen hitük okán, ez utóbbiak főleg úgy, hogy nem számoltak. Mármint azzal, hogy több generáción át mekkora áldozattal jár egy ilyen esemény a parányi, pénzzel gyengén elerestett, nyitott gazdaságú országunknak.

Persze lehetett volna ezt az egészet rendesen is csinálni, mondjuk, ha a teljességgel felesleges migránsos helyett a kormány egy olimpiai népszavazást írt volna ki. S ha a többség mellette szavazott volna, máris lenne egy igen komoly erkölcsi háttér a hatalmas költsézésre. Ezzel szemben a hatalom helyettünk döntötte el, hogy pályázik, és ha a nemzetközi olimpiai szervezet mellettünk dönt, hát a mi pénzünkön rendez is.

2015-ben ki is számolták, hogy mindez csak 774 milliárdba kerül majd. Elgondolkodtató ugyanakkor, hogy a közgazdászok szerint legalább tizenkétezer milliárdba kerülne e pompás kaland, vagyis a tervezet több mint tizenötszörösébe. Jó példa minderre az idei budapesti vizes világbajnokság látványosan sokszorozódó költsége.

Aztán egyszerre csak feltűnt a semmiből egy ugyanolyan szimpatikus, okos fiatalokból álló szerveződés, mint amilyenek voltak a ma uralkodó egykori demokrata ifjak, és akik igencsak sok szöveget vertek a letűnt szocialista rendszer koporsójába. És láss világ csodát, több mint negyedmillió budapesti ember állt melléjük, adta nevét ahhoz, hogy kikövetelje, népszavazáson dönthessen a nép a vezér álmáról. A közvélemény-kutatási adatokat ismerve nem jósolhatunk nagy támogatást a jeles vezető ötletének, bár azt hiszem, ő ezt a kezdetektől tudta.

Egykori sportolóként, vezetőedzőként az olimpia mindenkori álmom volt, azonban hazám jövője, benne egyéni boldogulásom is előbbre való, ahogy vélhetően a legtöbbszörünknek.

Arról pedig nekünk kell döntenünk.

2017. február 21.

Legyilkolt álmok

Az ember már akkor megnyugszik, amikor belép a tiszta, világos, kellemes hangulatú előtérbe. A recepciós mosolyogva kérdez és türelmesen magyaráz, segít a baja miatt amúgy is feszült embernek.

A doktor a belépő beteget ugyancsak mosolyogva fogadja, kezét fog vele és bemutatkozik, mielőtt meghallgatná a panaszait. A vizsgálat gyors, pontos, mindenre kiterjedő. És ha további vizsgálatokra van szükség, az orvos asszisztense az internet segítségével pillanatok alatt lefoglal a páciens számára egy közeli időpontot a megfelelő intézményben, mielőtt útjára bocsátaná.

A diákok a szokott zsivajjal foglalják el helyüket a tanteremben, ahol a modern számítógépek a legfrissebb programokkal és villámgyors internettel várják a felnövekvő nemzedék tagjait, hogy minél több információhoz, tudáshoz juttathassák felkészült tanáraikkal együttműködve a fiatalokat. Van, ahol ilyenek az álmok és akad, ahol már ez a valóság.

Mifelénk az elmúlt héten egy álomgyilkosság sújtotta az embereket. „Sokan vagyunk Magyarországon, akik azt gondolják, hogy az olimpia egy régi álom. Itt történt egy álomgyilkosság” - mondta egyszemélyi vezetőnk szokásos rádiós monológjában annak nyomán, hogy kiderült, negyedmilliónál is több fővárosi polgár népszavazást szeretne az esetleges budapesti olimpiarendezésről.

Az álmok viszik előre a világot, a földhözragadtak, mindazok, akik nem mernek nagyokat álmodni, nem is juthatnak sokra. Az álmokat követhetik a tervek és a megvalósulás, már persze ha az álom nem éppen megvalósíthatatlan.

Magyarország polgárainak nagy többsége manapság például arról álmodik, hogy a bevezetőben leírt orvosi rendelőben, kórházban vigyáznak az egészségére és gyógyítják, ha szüksége van rá, gyermekeit olyan iskolák tanítják, amelyek nem évtizedekkel vannak lemaradva a modern világtól, és amelyek a jövő kihívásaira készítik fel az ifjakat.

Ezzel szemben ébrenlétük alatt ma sokan rettegnek attól, hogy egy kórház sürgősségi, vagy valamelyik másik osztályára kerülnek, mert a kevés orvos és nővér agyonterhelt, alulfizetett, az épületek állaga sok kívánnivalót hagy maga után, ahogy a kórházi fertőzések sorát okozó ingatag higiénia is. A mosdók sok helyütt lepusztultak, nincs az illemhelyen papír és az eszközök is elhasználtak, ha éppen nem hiányzanak.

Nem jobb a helyzet az állami fenntartású iskolákban sem, ahol ráadásul egyen tudású embereket nevelnek a megfáradt, kedvetlen tanárok. Az oktatóeszközök nemigen felelnek meg a kor elvárásainak, ahogy a kötelezően előírt tananyag sem a jövő sokat ígérő generációjának létrejöttét hivatott szolgálni.

Sokan vagyunk Magyarországon, akik modern, jól működő egészségügyről, kiváló oktatásról, jól és jó irányba vezetett, nyugati típusú, élhető országról álmodunk. Itt kérem, folyamatos álomgyilkosság történik.

2017. február 28.

Járulékos veszteség

A közszolgálati jogviszonyban állóknak 2013-ban választaniuk kellett, hogy nyugdíjkorhatáruk elérését követően, amennyiben igényt tart rájuk munkahelyük, tovább dolgoznak, vagy nyugdíjba vonulnak. 2013 júliusától ugyanis nem kaphattak nyugdíjat és fizetést is egyidejűleg. Így aztán nagyon gyorsan rengeteg tanár, orvos, nővér és más közalkalmazott hagyta el a pályáját.

Az egészségügyben hamar nyilvánvaló lett, hogy közel sincs annyi pályakezdő orvos, nővér, hogy a nyugdíjba vonult, nagy tudású, tapasztalt gyógyítókat pótolni tudják, vagyis a kormányzatnak az elkapkodott döntését valahogy módosítania kellett annak érdekében, hogy ne azonnal omoljon össze az erősen omladozó egészségügyi ellátás. Gyorsan kitalálták hát a senior ösztöndíjat, aminek összege megegyezik a nyugdíj összegével.

Aztán az is kiderült, hogy nincs elég szaktanár, vagyis vissza kellene hívni a kémia, fizika, matematika és sok más szakterület tanárát, mert ezek a tantárgyak valamiért nagyon nem kedveltek a tanárjelöltek körében. Világos lett az is, hogy mégsem a nyugdíjas korú közszolgák miatt nem boldogulnak idehaza a fiatalok. Mert amikor lett elég hely az idősebbek eltávolítása után, akkor meg az derült ki, hogy nem is akarnak a fiatalok az idősek helyére kerülni, inkább Angliában, Németországban, Ausztriában keresik meg a hazinál sokszorosan több kenyérrevalójukat.

Érzi a bajt a kormányzat is, hiszen a nemzetgazdaságért felelős miniszter a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara gazdasági évnitóján a minap elmondta, a fiatalabb nyugdíjasokra, nőkre és a most közmunkából élőkre is szüksége lesz a magyar gazdaságnak a munkaerőpiacon. Az elemzők szerint - nyilván nem véletlenül hangzott el az, ami - mindez első lépésben azokra vonatkozhat, akik nem öregségi, hanem karkedvezményrel vonulhattak nyugdíjba és feltehetőleg a rokkantnyugdíjasok is számíthatnak újabb felülvizsgálatokra.

A jeles miniszter nagy jóindulattal és az idősek iránti együttérzéssel azt is találta mondani, hogy a nyugdíjasokat alacsonyabb terheléssel engednék vissza a munkaerőpiacra. Ez igen szép gondolat, de vajon mit szól majd a cég-, vagy intézményvezető, ha nyugdíjas korú beosztottja napi pár órai munka után az alacsonyabb terhelés okán szépen abbahagyja tevékenységét és hazaindul? Meg aztán mi lesz az illető nyugdíjával, mégiscsak lehetséges lesz a kettős javadalmazás?

A közel négy évvel ezelőtt életbe léptetett kormányzati intézkedés néhány milliárd nyugdíjforint megtakarítása érdekében hatalmas károkat okozott a munkaerőpiacon, a gazdaságban, ezért vélhetően változtatni kell az előírásokon. De vajon hogy lehet majd kártalanítani a törvény nyomán tudásuk teljében elzavart szakembereket?

Bár meglehet, ők csak járulékos veszteségek voltak.

2017. március 7.

Mondandóink

Egy másik időben és térben, úgy közel fél évszázaddal ezelőtt egyike voltam a Magyar Néphadsereg frissen bevonultatott honvédjeinek. Ebben a minőségemben éppúgy káromkodtam, trágárkodtam, ahogy azt az ország legkülönbözőbb részeiről összesodoródott, a legeltérőbb szellemi színvonalon álló fiatal férfiak beszédstílusa megkívánta.

Volt a kétéves túlélési gyakorlatomnak egy pillanata, amikor egy előljáróktól mentes délutánon az egymással felszabadultan üvöltöző ifjakat - magunkat - szinte kívülről látva, végérvényesen megundorodtam attól a beszédétől, amelynek én is gyakorlója voltam. Ott és akkor döntöttem el, hogy hátralévő életemben soha többet nem káromkodok, nem trágárkodok. Bár diákkoromban is hetente legkevesebb két könyvet olvastam el, mégis egyik katonatársam segített szemléletváltozásomban, aki értékes könyvekre, gondolatokra, a képzőművészet szépségeire, az élet egy egészen másik oldalára hívta fel a figyelmemet.

Egykori tanítványaim tudják, hogy két évtizedes edzői pályafutásom alatt módszeresen és keményen gyomláltam a csúnya beszédet, bár nem nagyon hiszem, hogy korabeli munkám eredménye még ma is fellelhető lenne. Ha igen, volt értelme az erőfeszitésemnek.

A réges-régi emlékek annak nyomán jutottak eszembe, hogy a minap végképp meghaladta az amúgy erősen leszázalékolt ingerküszöbömet a közbeszédre, az online újságírásra jellemző, végsőkéig leegyszerűsített stílusú beszéd, alávaló írásmód, a rádiókban is gyakran hallható otromba kifejezések használata. Az emberek tele vannak feszültséggel, indulattal és azok okát nem részletgazdagon leírva, elmagyarázva, szinonimákat használva fejezik ki, hanem mocskos jelzőkkel, nem is oly régen úriemberek, vagy hölgyek társaságában még kimondhatatlan szavakkal.

Apropó hölgyek! Meglehet, hazánk történelme során összesen nem volt oly sok csúnyán beszélő lány és asszony, mint napjainkban. Divat lett a szennyes beszéd, amellyel talán erőt kíván sugározni az ilyenkor cseppet sem nőies nő, vagy egy olyan eszközt találni a maga számára, amivel mérhetetlen felháborodását, valaki, vagy valami elleni tiltakozását fejezheti ki.

Tudok olyan kutatásról, amely szerint a (ritkán alkalmazott) szitkozódás, trágárkodás enyhíti a testi, vagy éppen lelki sérülések fájdalmát, míg mások szerint a cifrán káromkodó, vagy trágár beszédű ember kreatív gondolkodású. Míg az első esetet hajlandó vagyok némi fenntartással megérteni, addig a másodikat igencsak nevetségesnek tartom.

Sajnos ma nemigen lehet sikeres egy film, stand up comedy, írásmű, vagy vicc, ha nem tartalmaz disznó szavakat, kiszólásokat. Tudom, hogy kihalófélben lévő állatfajta vagyok, olyan, akit ez még zavar, bár talán mégsem annyira, mint a politikusok hazugságai.

Azok hallatán olykor még én is mondanék valami mocskosat.

2017. március 14.

Még vizitdíjat is

Minek ehhez egy drága felmérés? Aki betegként bemegy egy állami egészségügyi intézménybe, pár pillanat múlva már a bőrén érzi, hogy valami nincs rendben és minél több vizsgálatra, ápolásra, műtetre van szüksége, annál inkább tudatosul benne: baj van a rendszerrel.

A Publicus Intézet a Vasárnapi Hírek megbízásából a napokban készített egy reprezentatív közvélemény-kutatást, amelyben az egészségügy megítélését vizsgálta. Tíz megkérdezettből heten elégedetlenek az állami egészségüggyel, a fél évvel ezelőtti méréshez képest még tovább nőtt az elégedetlenség.

A megkérdezettek kétharmada szerint az állami egészségügyben tapasztalt állapotok az utóbbi években romlottak és 56 százalékuk szerint a jelenlegi kormány a felelős a kialakult állapotokért. Ráadásul a kétharmaduk akár vizitdíjat is hajlandó lenne fizetni, ha ezzel javulna az egészségügyi állapot.

Tudjuk, hogy egy egészségügyi rendszer működtetéséhez pont ugyanaz kell, mint a háborúhoz, vagyis mérhetetlenül sok pénz. De míg az utóbbin csak a fegyvergyártók és kereskedők gazdagodnak, addig a jól működő egészségügyi ellátórendszernek egy egész ország élvezheti a hasznát. S ha már a pénznél tartunk, azt is tudjuk, hogy mifelénk abból van a legkevesebb. Persze, csak ha a köznépről van szó, mert egyébként számolatlanul, csatorna méretű csöveken folynak el az adóforintjainkból összeszedett állami milliárdok.

Soha nem érnék a végére, ha most felsorolnám az elmúlt hét év, meg az előző két évtized kormányzatainak felesleges költségeit, miközben a kórházakból, rendelőkben az áldatlan munkakörülmények, a túlterhelés, az alacsony fizetések miatt elfogytak az orvosok, nővérek, szakképzett személyzet. Ahogy a WC-papír a lepusztult épületű egészségügyi intézmények illemhelyeiről, úgy hiányoznak gyógyszerek, orvosi eszközök is a gyógyításhoz.

Bizonyára komoly baj lenne, ha a jól működő gyógyító rendszer áldásos tevékenységének köszönhetően a hatvanon túliak tovább élnének, akkor ugyanis számukra nyugdíjat kellene fizetni és ez megint csak a közpénzt vinné el a fontosabb kiadásoktól. Úgy mint barátok kitömése, drágán dolgozó, ám megbízható tulajdonosú cégek helyzetbe hozása, miniszterelnök úri környékre költözése, fenntarthatatlan, méregdrága stadionok építése, Városliget átépítése, hatalmas sportesemények rendezése. Csupa olyan lehetőség, amelyeknél számolatlanul eshet le a pénzmorzsa a kedveltek számára.

Az egészségügy más térsze. Oda be kell tenni a pénzt, és az eredmény még akkor sem garantált. Bár, ha arra gondolunk, hogy kiváló szakmunkások, magasan képzett mérnökök, tanárok, alkotni képes szakemberek maradnának életben és tennék tovább a dolgukat, szép siker lenne. De amíg a közös pénz másra kell, addig jó állampolgárként az a dolgunk, hogy ne legyünk betegek.

Vagy ha mégis, hát patkoljunk el mihamarabb.

2017. március 21.

Hetvenszázalékos nem

Önfejű egy nép a magyar. Szabadság-harcolhat bármennyit is hazánk egyszemélyi vezetője a „gyarmatosító” Brüsszel ellen, mi mégsem akarunk kilépni az Európai Unióból. Legalábbis a nagy többség biztosan nem.

A kormány által létrehozott, közpénz milliárdokkal kitömött, néhány ezer példányban megjelenő kormányzócső napilap megbízásából készített felmérést a minap a Nézőpont Intézet Brüsszel és az Európai Unió magyarországi megítéléséről. Nyilvánvalóan nem véletlenül, hiszen egy, a szabadságharc folytatásához megfelelő eredmény további muníciót adott volna az esetleges Huxithoz, vagyis az unióból kilépéshez, hogy hazánk végre független, boldog nemzetállam lehessen, kiszabadulva Brüsszel karmai közül.

A kutatást kezdeményezők számára igen sajnálatosan az derült ki, hogy bár a véleményt mondók 56 százaléka inkább elégedetlen, mint elégedett a szervezet működésével, mégis tízből hét megkérdezett nem lépne ki az Európai Unióból.

Tény, hogy a teljes magyar felnőtt népesség 66 százaléka szerint inkább rossz irányba mennek a dolgok Európában. Ahogy az egész világon. Sokfelé kegyetlen diktátorok nyomorítják a népet, Amerikában meglehetősen puszkaporos a levegő az új elnök kontár működése következtében, a Balkánon már csak egy szikra kell a háborúhoz, a zavart agyú, vérgőzös terroristák miatt a fejlett országokban sincs biztonságban a békés lakosság, rossz irányba haladnak a gazdasági folyamatok, ráadásul a világ túlnépesedéssel, klímaváltozással bajlódik.

Erősítendő a kormányzati szabadságharcot, a napokban az Országgyűlés elnöke azt találta mondani, hogy a nemzetállamok demokratikus legitimációjának jelenleg a világban nincs elfogadható alternatívája. Nagy kár, hogy e jeles embernek éppen beszéde közben nem jutott eszébe az Amerikai Egyesült Államok, ahogy az olyan föderációk, társulások sem, amelyek a nagyvilágban sikeresen működnek. Az USA-n túl is közel harminc ilyen szövetség létezik a Földön, például Németország, Brazília, vagy éppen Kanada.

Érdekes lenne egy olyan felmérés is, hogy vajon az európai uniós tagságot elfogadók széles táborában hányan vennék szívesen, ha hazánk egy Európai Egyesült Államok tagállama lenne. Hiszem, hogy a nemzeti értékek megtartásának igénye mellett is sokan értenék meg annak hasznát, lehetőségeit. S ha az azonos nyelv használatától ez a lehetséges közösség még igen távol is van, a nyitott határok, a szabad mozgás, a közös pénz használata már többfelé megvalósult és igény van közös határőrizetre, hadseregre, több olyan szervezetre is, amelyek nemhogy csökkentenék, de biztonságosabbá, békésebbé és fejlődőképebbé tennék a mai nemzetállamokat.

A történelemből tudjuk, hogy ahol kisebb-nagyobb nemzetállamok versengenek hatalomért, területekért, piacokért, ott borítékolható a békétlenség, a háború.

2017. március 28.

Multi kérdés: ki a csaló?

Állok a pénztár előtti hosszú sorban a velencei-tavi kisváros öt szupermarketjének egyikében. Ki kevesebb, ki több terméket pakol ki a kassza futószalagjára, ahol tejtermékek, felvágottak, zöldségek, sokféle édesség, ital, háztartáshoz szükséges vegyi anyag, mindenféle portéka sorakozik Európa számtalan országából.

Úgy tűnik tehát, hogy szinte semmi foganatja sincs a kormánypárti politikusok kemény akciójának, amely során szinte naponta ágálnak a multik állítólagos gyakorlata ellen, miszerint az ugyanolyan márka- és terméknév alatt forgalmazott élelmiszerekből vacakabbakat árulnak nekünk, mint a nyugati polgároknak. Ha igazuk van és mi másodrendű vásárlóknak számítunk, akkor nagyon helyes, ha tiltakoznak a módszer ellen.

A baj csak az, hogy mindez nem, vagy csak igen kis részben bizonyított. Vannak vizsgálatok, amelyek szerint akad eltérés a hazánkban és mondjuk az Ausztriában árult azonos portékák között, és vannak más vizsgálatok, amelyek ezt cáfolják.

Az interneten megtalálhatjuk a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) vizsgálatainak eredményeit, amelyek után a kormány állítja, a vizsgált termékek 70 százaléknál tapasztalható kisebb vagy nagyobb minőségi eltérés. Ez alapozta meg a vezető politikusok multikat elmarasztaló nyilatkozatait is. Aztán a múlt hét csütörtökén az MTI hírei között ez volt olvasható: A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) vizsgálata után megállapítható, hogy a belföldön és külföldön megvásárolt termékek túlnyomó többsége között semmiféle összetételbeli vagy érzékszervi különbség nem volt. Mindezt egyébként az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetsége (Éfosz) közölte.

Fel sem merül bennem, ahogy nyilván önökben sem, hogy mindez azért történik, mert a kormányzat egy ideje a számukra baráti vállalkozások érdekében harcot folytat néhány jól körülírható nemzetközi üzletlánc ellen. Ilyenkor egyáltalán nem gondolok arra, hogy ezt is, ahogy a vörös csillagos logójú holland sörös cég ellen folytatott hadjáratukat, sajátos érdekek vezérelnék. Ugyan már!

Persze ha ezek a multinacionális üzletláncok számunkra valóban hitványabb termékeket gyártatnak és forgalmaznak, akkor nincs helyük itt, mert az megbocsáthatatlan. Ahogy az is, ha egyesek olyan „tudományos” vizsgálati eredményekre hivatkoznak, amelyek szerint néhány itthon és külföldön vásárolt termék összehasonlításakor tapasztalható, hogy kicsit másabb a színük, vagy mintha nem lenne pont olyan az ízük. Így aztán a legtöbb magyar vásárlóhoz hasonlóan nekem sincs fogalmam az igazságról.

Viszont ma is alig találtam szabad helyet az egyik meggyanúsított multi parkolójában.

2017. április 4.

Megállítom Brüsszelt

Nincs mese, meg kell állítanom Brüsszelt. Oda van írva a felhívás az óriásplakátokra, ott virít szinte minden újságban. Ennek fele sem tréfa, itt bizony tennem kell valamit.

Kicsit bajban vagyok, mert a múltkor, amikor biciklizés közben elszakadt a fékbowden, a bringát is alig tudtam megállítani, majdnem elestem, és a szelet sem sikerült tenisz közben, pedig igencsak kellemetlenül fújt. Szóval vannak gondjaim a megállítással.

Este fáradtnak éreztem magam, ezért aztán reggelre halasztottam a megállítást. Akkor nagy böszön neki is kezdtem, de aztán mégis jobbnak láttam előtte bereggelizni, a jó munkához ugyanis kell az erő. Megettem a szalámis, sajtos szendvicseimet, hozzá egy kis paradicsomot, paprikát, jófajta három az egyben kávéval leöblítettem és máris tisztábban láttam a világot. Na, gondoltam, itt az ideje nekilátni, mert ha feladat van, akkor azt meg kell csinálni.

Aztán csak ültem és néztem ki magam elé a fejemből, mert fogalmam sem volt, hogyan is állítsam meg Brüsszelt. Merthogy sehol sem láttam. Körülnéztem a szobámban, sehol, kiementem a kertbe, majd az utcára, de nem jött. Most légy okos Domokos, gondoltam, mert sehol sem volt Brüsszel.

Kicsit elgondolkodtatott az is, hogy meglehet, ez a Brüsszel nevű egyén nem is jön errefelé? Akkor meg hogy állítsam meg? Vagy talán nem is egy személyről van szó, hanem Belgium fővárosáról és az Európai Unió központjáról? De én még sohasem találkoztam személyesen sem élő, sem főváros Brüsszellel, bár jártam Belgiumban. Igaz, akkor is csak úgy átugrottunk párommal Luxemburgból Mechelenbe, várost nézni. Beismerem, annak idején eszembe sem jutott, hogy ha továbbautóznánk Brüsszelig, akkor azt én ott helyben meg tudnám állítani. Megnéztük a katedrális, sétáltunk a főutcán, aztán ennyi. Ha akkor észnél vagyok, talán Mechelent megállíthattam volna. Vagy ha az asszony figyelmeztet rá. De nem tette.

Egyre inkább úgy érzem, hogy túlnő rajtam a feladat, nincs egyetlen épkézláb ötletem sem, hogy merre is induljak, mit vigyek magammal, amivel el tudom végezni mélyen tisztelt egyszemélyi vezetőm által rám osztott feladatot. Mert ha kéri, akkor meg fogom állítani Brüsszelt, ez nem vitás. De valószínűleg nagyon agyafúrt valami lehet ez a Brüsszel, mert még a kisvárosom főutcáján sem mutatkozik semerre sem. Egy szó, mint száz: bajban vagyok.

Aztán egy kósza gondolat fészkelte be magát az agyamba. Lehet, hogy arról a Brüsszelről van szó, amelyik tizenhárom éve csak úgy, számolatlanul dobálja felénk a sok-sok pénzt, és amelyből sokan oly jól élnek? Amennyiben igen, akkor szólok: most álljanak meg!

Vagy talán nem is Brüsszelt kellene megállítani?

2017. április 11.

Égtájak

Mielőtt bárkinek az érzelmeibe gázolnék, gyorsan előrebecsátom, hogy nekem személy szerint egyetlen nemzet polgáraival sincs bajom mindaddig, amíg nem törekszenek felettünk uralkodni, amíg hazámat, családomat, barátaimat, engem nem szándékoznak leigázni és békés életvitelemet nem akarják megváltoztatni.

Ifjúkoromban sokszor hallottam az akkori állampárt vezetőinek biztatását, miszerint ne essünk hasra Nyugat előtt. De mi, magyarok bizony hasra estünk, ha láttunk egy modern autót, vágyott tárgyat, ha nagy ritkán kiutazhattunk a Lajtán túlra és megcsodálhattuk az ottani életet. A többség álma volt, hogy oda tartozzunk.

Aztán megtörtént és részesei lettünk a nyugati világrendszernek. Ma meg azt olvasom, hogy mind többen igyekeznének vissza a jó meleg keleti akolba. Persze nem mindenki, de aki feltétlen híve a mai állampártnak és az országot irányító egyszemélyi vezetőnek, nagy részben igen.

Mindezt a környezetemben nem tapasztalom, nemigen akadnak, akik visszasírnák a Nagy Testvér gondoskodását, de ahogy azt egy felmérés is bizonyítja, sok magyar ember vágyik Moszkva barátságára. Bár ahogy az egyik, valóban komolyan vehető újság írta, a szakértők szerint egy szűk csoportnak áll érdekében az irracionális barátság fenntartása Oroszországgal, mert az ország egésze ebből nem húz hasznot.

A legnagyobb és egyelőre még nem kormányzócső hazai hírportál készítettett a napokban egy közvélemény-kutatást, amelyben többek között azt vizsgálták, hogy vajon a polgárok szerint Magyarországnak Keleten vagy Nyugaton van-e a helye. Magyarország jövője szempontjából nyolc országról, országcsoportról kérdezték az emberek véleményét.

Nem meglepő az eddigi felmérések alapján, hogy a magyarok közel fele csalódott ugyan az Európai Unióban, de kilépni a többség nem akar a gyakorlati előnyök miatt és az is kiderült, hogy polgártársaink csaknem fele az unióhoz, különösen Németországhoz, valamint az Egyesült Államokhoz való közeledését tartja szükségesnek. Van ugyanakkor 26 százaléknyi magyar, aki a keleti irányt pártolja, míg ugyanennyien nem választanának Kelet és Nyugat között. És a sikeres állami propaganda eredményeként a többség az arab országokkal (és Izraellel) semmiképpen sem erősítené a kapcsolatokat.

A teljes népességben a nyugatpártiak vannak egyértelmű többségben, de nem elhanyagolható a Moszkva-barátok száma sem. Meglepetés, már ha az egyáltalán, hogy a kormánypárti szavazók 67 százaléka Moszkva-barát, ahogy a még inkább jobbra lévő párt szavazói is azok, bár kisebb arányban. Megdöbbentő adat, miszerint a 30 év alattiak 42 százaléka gondolja úgy, hogy az országnak Moszkva felé kellene tartania.

Szívből kívánom az arrafelé igyekvőknek, hogy soha ne tapasztalják meg a Kelethez tartozás nagyszerűségét.

2017. április 18.

Nőügyeink

Őszinte vallomást teszek: mindig is gyengéim közé tartoztak a nők. Szeretem a társaságukat, kedvességüket, céltudatosságukat éppúgy, ahogy elnézem csapongásaikat, akaratosságukat, vagy éppen lelki bizonytalanságaikat. Nélkülük semmit sem érne az életem és hiányukban igencsak rosszul érezném magam a bőrömben.

Ráadásul tetszenek az okos nők, az sem bánt, ha akad nálam sokkal eszesebb, talpraesettebb, jobban kereső a közvetlen környezetemben (bár tapasztaltam, alkalmazkodni hozzájuk már közel sem könnyű, éppen képességeik miatt). Büszke vagyok és voltam mindig is azokra a lányokra, asszonyokra, akikre családomban felnézhettem, sikereiknek éppúgy örülök, mint a magaménak. Hiszem és remélem, hogy a modern társadalmakban az ilyen szemlélet közel sem oly ritka, mint azt néhány macsólelkű férfitársam elhitetni akarja.

Mindezek után nem lehet váratlan, hogy elítélem a nőkkel kapcsolatos erőszakot, fölényességet, a háttérbe szorításukat. Úgy vélem, hogy az a férfi, aki egy olyan országban, ahol a népesség több mint fele nő „nem foglalkozik nőügyekkel”, vagy aki azt találja mondani: „szerepnénk, ha lányaink az önmegvalósítás legmagasabb minőségének azt tartanák, ha unokákat szülhetnének nekünk” nem csak vezetőnek, de családfőnek is alkalmatlan. Önmaga állított ki igazolást erről.

Mindez arról jutott eszembe, hogy a minap kiderült, az Európai Unión belül Magyarországon a legalacsonyabb a parlamenti képviselők aránya és e téren Magyarország a világ 194 országa között a nem éppen előkelő 158. helyen áll. A 199 fős magyar parlamentben csupán húsz nő tevékenykedik, vagyis mintegy tíz százalék a női politikusok aránya és ez a szám a rendszerváltás óta lényegében változatlan.

Az Integrity Lab kutatói erre a kérdésre keresték a választ, hogy miért van ilyen kevés nő a magyar politikai életben. Kiderült, a megkérdezettek 84 százaléka nem ért egyet azzal az állítással, hogy a nők kevésbé alkalmasak politikusnak és 74 százalékuk azt sem fogadja el, hogy a nők kevésbé képesek nehéz döntéseket meghozni.

Az a közelítés, hogy vezetni csak férfi tud, nem pusztán a politikára, de a gazdaságra is igaz, pedig aki már dolgozott női vezetővel tudja, hogy legalább annyira megfontolt, tudatos, felkészült irányító lehet, mint egy férfi. Mégis azt tapasztalhatjuk, hogy kevés cég bízza a vezetéssel nőre és kevés vállalkozás fizeti meg a férfiakéval azonos módon a női munkatársakat. Vagyis a nő maradjon a háztartásban, ha pedig munkát vállal, úgyis gyengébben teljesít majd, mert ott van számára még a gyerek, a férj, meg a lakás ellátása, vagyis nem juthat elég energiája a munkahelyi munkára.

Pont ez az a szemlélet, amelyet oly hangosan elítélünk más népeknél.

2017. április 25.

Nem beszélni külföldi

Két hazánkfia sétál a városuk főutcáján, amikor hozzájuk lép egy külföldi.

- Do you speak English? - kérdezi az illető, de miután látja az értetlen arckifejezéseket, újból próbálkozik: Sprechen sie Deutsch? A válasz ugyanaz. Lemondóan legyint és otthagyja a kérdezetteket.

- Jó lenne, ha beszélnék valamilyen idegen nyelven - mondja az egyik, mire a másik: - Ez az ember kettőt is tud, és látod, mire megy vele...

A minap két fontos hír is napvilágot látott az idegen nyelvekkel kapcsolatban. Az egyik szerint a közkedvelt keresőóriás megújította fordítóprogramját, amellyel már magyarról, vagy magyarra is meglehetősen jól lehet szövegeket fordítani, a másik hír szerint nyelvtudásban tökutolsók vagyunk az EU-ban.

Rögtön adódik a kérdés, minek is tanulnánk idegen nyelveket, ha egy számítógépes alkalmazással pillanatok alatt olyan nyelvre fordíthatjuk gondolatainkat, amilyenre akarjuk? A helyzet persze közel sem ilyen egyszerű, mert a gépi fordítások még akkor sem olyan pontosak és félreérthetetlenek, ha egyik-másik hírportál azzal is üdvözölte a megújulást, hogy az így már előbb tudja az „érdekes” megnyilvánulásairól elhíresült magyar állampárti vezető gondolatait, mint ő maga.

De félre a gonosz megjegyzésekkel, azért is kellene tudnunk, mondjuk angolul, amely nyelvet már minden uniós országban megértene, hogy ha külföldre megyünk, ne haljunk éhen, vagy ne tévedjünk el, esetleg képesek legyünk eligazodni az interneten.

Az Európai Unió 24 országában készített szomorú statisztikából kiderül, hogy hazánk polgárai tudnak legkevesébbé más nyelven is kommunikálni, továbbá, hogy a 25-64 év közöttiek idegennyelv-ismerete terén még az igencsak rosszul teljesítő bolgárok is előbbre tartanak nálunk. A magyar felnőttek mindössze 37 százaléka beszél legalább egy idegen nyelvet. A harmadik legrosszabbul szereplő spanyolok közül is 13 százalékkal több az idegen nyelvet beszélők száma, mint mifelénk.

Aki már próbálkozott azzal, hogy megtanuljon egy idegen nyelvet, érzékelhette, hogy olyan nyelvtani szabályokkal fárasztották éveken át, amelyektől végképp összezavarodott és elment a kedve a tanulástól. A korosabbak megtapasztalhatták ezt akkor, amikor kötelezően tanultak oroszul. Az eredmény közismert.

Pedig a nagyvilágban sok ország oktatása mutat követendő példát arra, hogy hogyan is kell megtanítani egy idegen nyelvet. Nyilván nem a nyelvtannal, amit az emberek zöme anyanyelven sem ismer, hanem beszédtanítással, mondatok begyakorlásával, mit például teszi a világ legkedveltebb nyelvoktató alkalmazása, a Duolingo.

Úgy tűnik, ez az alkalmazás többet tesz lemaradásunk csökkentéséért, mint a magyar állam oktatáspolitikája sok évtized óta.

2017. május 2.

Esélytelen generációk

Minden átlagosan jó érzésű szülő azt szeretné, ha a gyermeke többre vinné, mint ő. Ennek érdekében erőn felül is megad számára mindent, amit jónak lát. De mifelénk ez sajnos édeskevés. Egy közelmúltbeli felmérésből ugyanis az derült ki, hogy az Európai Unióban a magyarok bízhatnak a legkevésbé abban, hogy a gyermekük jobban fog élni, mint ők.

De nem csak a gyerekekről van szó, a polgárok saját helyzetük javulásában is csak visszafogottan reménykedhetnek. Az Eurofound felmérésében azt vizsgálták, mekkora az esély arra, hogy valaki magasabb társadalmi státuszba lépjen, vagy, hogy mennyire számíthat jobb munkahelyre, mint amilyen a szüleinek volt. Nos, ha azt saját sorsunkból, vagy a környezetünkben élők kínládásából még nem vettük volna észre, a vizsgálatból megtudhattuk, hogy társadalmi mobilitás terén az EU legrosszabbja éppen szeretett hazánk.

A Social mobility in the EU (Társadalmi mobilitás az EU-ban) című tanulmány készítői többek között azt vizsgálták, hogy hányan tudtak 2002 és 2010 között magasabb társadalmi pozícióba kerülni. Magyarország ebben lett a legutolsó az EU-ban, mindennek tetejébe bármelyik nemet is nézzük, az utolsó hely a miénk.

Akkor sem állunk jobban, ha azt vizsgáljuk, hogy hányan számíthatnak jobb munkára, mint amilyen a szüleiknek volt. Döbbenetesen alacsony, mindössze tízszázalékos esély van arra, hogy egy magyar férfi jobb munkát végezzen, mint az apja és ez a Horvátország, Málta, Olaszország és Románia nélkül vizsgált 24 tagállam legelkeserítőbb adata. A nőknél már valamivel jobb az állapot, negyedüknek van reménye arra, hogy jobb munkát végezzen, mint az édesanyja, bár ez is az elemzés harmadik legrosszabb eredménye.

Nyilvánvalóan akkor lehet fejlettebb a társadalmi mobilitás (az, amikor az egyén vagy a család társadalmi helyzete megváltozik, átlép az egyik társadalmi osztályból, rétegből a másikba), ha az adott országban magas szintű az oktatás, ha az oktatásból jól tervezett út vezet a foglalkoztatottak világába, és ahol a dolgozókat tudásuk, teljesítményük alapján díjazták. Persze ilyen rendszerek nem épülhetnek éhbénnél is kevesebb javadalmazást nyújtó köz-munkára, visszafogott tudást adó ám engedelmes polgárokat létrehozó oktatási rendszerekre, mert az garantálja az adott ország leszakadását.

Ma tehát ott tartunk, ha a magyar szülő azt akarja, hogy gyermeke többre vigye, mint ő, akkor arra biztatja csemetéjét, hogy nyugati egyetemen tanuljon, és ha végzett - fájdalom ez egy szülőnek - keressen más országban a hazainál sokszorosan jobban megfizetett munkát és jobb körülményeket biztosító életet.

Ez is egyfajta társadalmi mobilitás, bár számunkra a legrosszabb.

2017. május 9.

A zsaroló

Úl az ember a számítógépe előtt, figyeli a monitort, munkát végez, levelet ír, tervez, filmet néz, híreket, kommenteket olvas, játszik, vagy éppen pénzügyeivel foglalkozik. Semmi különös, csak átlagos 21. századi tevékenység.

Úl a gépe előtt egy másik ember valahol a világ ki tudja melyik pontján, és azon ügyködik, hogy másoknak kárt okozzon, miközben ő látványosan meggazdagodik. Mondhatnánk, hogy ez is csak egy átlagos, bár szerencsére az előbbinél ritkább 21. századi tevékenység.

Meglehet, hogy ez az interneten terjesztett írásom nem jut el az olvasókhoz, mert a cikk születésének pillanatában már több mint 150 ország számítógépeit érte el a WannaCry elnevezésű zsarolóvírus, amely a középkori pestisjárványokhoz hasonló sebességgel terjed és szedi áldozatait. Igaz, e vírus nem öl meg embereket, csak a mindent átszövő informatikai rendszereket teszi tönkre, amellyel viszont cégóriásokat, állami intézményeket, adatbázisokat és rajtuk keresztül a világ polgárait hozhatja súlyos helyzetbe.

A zsaroló a számítógép működését megakadályozó kártevő hatástalanításáért 300, estenként 600 dollárnyi virtuális pénzt, Bitcoint követel. Ahogy azt szakértők megállapították, a zsarolóvírust az Egyesült Államok Nemzetbiztonsági Ügynökségétől lopták el más hackerszoftverekkel együtt. A kártevő a Windows operációs rendszerek egyik sebezhetőségét használja ki, amelyet a Microsoft már hónapokkal ezelőtt kijavított, csak éppen sokan nem telepítették a frissítést.

A számítástechnikához amúgy mit sem értő, annak vívmányait csak használó emberek igencsak elképedve figyelhetnek fel arra a mondatra, hogy az amerikaiak - ahogy számtalan más ország megfelelő kormányhivatala is - zsarolóvírusokat és más, az informatikai rendszerek befolyásolására, tönkretételére alkalmas hackerszoftvereket fejlesztenek és tárolnak. Egy átlagpolgár, akinek legfőbb gondja az, hogyan teremtsen elő saját és családja megélhetési költségeit, nemigen gondol arra, hogy kormánya akár külső ellenségek, akár saját polgárai ellen bevethető kiberfegyvereket gyártat és tárol nagy mennyiségben.

Nem kell nagyon képzettnnek lenni az informatika terén, elég csak a napi híreket olvasni, hogy tudjuk, hatalmas háború zajlik jelenleg a kibertérben. Gondolhatunk az amerikai elnökválasztást befolyásoló támadásokra, az álhírgyárak tömegeket félretájékoztató „híreire”, és máris megértjük: nagy veszélyben vagyunk.

Nyilvánvalóan óvatossággal, megfelelő vírusvédelemmel egy szintig lehet védekezni a támadások ellen, de félek tőle, ahogy nekem, úgy nálam sokkal tudósabb embereknek sincs fogalmuk a tökéletes megoldásról.

Rossz hír viszont a zsarolóknak, hogy fizetni aligha fogunk.

2017. május 16.

Súlyos magyarok

Kijelentem, hogy enni jó. Gondolom, hogy sokan értenek velem egyet, sőt még talán a kommentelők sem esnek nekem mindenféle gyalázatot vágva a fejemhez a kinyilatkoztatásom nyomán. Szóval nagyjából biztosra megyek.

Annál is inkább, mert az idei, május 20-ai Európai Elhízás Nap (EOD) alkalmából a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, az OECD által kiadott jelentés szerint a szerveződés 35 tagországában minden második felnőtt, és hatból egy gyerek túlsúlyos. Vagyis az emberek szeretnek enni.

Bennünket kiugróan is érint a felmérés, amelyből kiderül, hogy az Egyesült Államok, Mexikó és Új-Zéland mögött a cseppet sem előkelő negyedik helyet, ezen felül az európai aranyérmet éppen mi, magyarok szereztük meg. Persze jó lenne olyan felmérések negyedikjének is lenni, amelyek például a legfejlettebb, legdemokratikusabb, legtehetősebb, legélhetőbb országokat sorolja fel, de hát az ember ne legyen elégedetlen, örüljön annak a sikernek, amit elért.

Már persze amennyiben mindez siker, bár aligha az. Különösen annak fényében nem, hogy ugyancsak a napokban látott napvilágot egy vizsgálati eredmény, amely szerint az egészséges kövér emberekre sokszorosan nagyobb veszély leselkedik a szív- és érrendszeri megbetegedések terén, mint vékonyabb embertársaikra.

A szülők szeretetüket sokszor azzal mutatják ki, hogy etetik a gyerekeiket. Ez természetes, hiszen az utódok ellátásának egyik sarkalatos pontja a táplálás, de a fiatalok túletetése, zsíros ételekkel, édességekkel tömése már közel sem az. Felmérések szerint a magyar gyerekek közel harmada súlyfelesleggel küzd és a túlsúlyos, vagy elhízott fiatalok nagy eséllyel felnőttkorukban is kövérek lesznek.

Mindezek elkerülésében sokat segíthet a tudatosság, a megfelelő nevelés és a család jó anyagi helyzete. Mert ha csak kenyérre és olcsó zsiradékra jut, akkor nemigen lehet mondani a fiatalnak, hogy egyen sok zöldséget, gyümölcsöt, és ha meg is tehetné a család, hogy korszerűen táplálja gyermekét, de anyuka és apuka is szereti a nehéz ételleket, azokból is a minél többet, akkor a gyereküknek sem marad esélye a helyes táplálkozásra.

A rendszeres sportolás sokat javíthat ezen az állapoton, a többfelé megépült tornacsarnokok, sportpályák is hozzájárulhatnak ehhez, bár éppen azt tapasztalom, hogy nem is oly könnyű a termék, pályák bérleti díját megfizetni. Ugyanakkor ez nem lehet kifogás, hiszen tudjuk, a láb mindig kéznél van, futni pedig jószerével minden egészséges gyerek tud, vagyis csak a megfelelő szülői példamutatás kell hozzá, meg egy lábat kímélő cipő.

Úgy tűnik, napjaink közéleti történéseit csak jól kipárnázott idegekkel lehet elviselni. Talán ez a magyarázat arra, hogy miért is vagyunk mi a legkövérebbek Európában.

2017. május 23.

Statisztikai alapon

„Csak abban a statisztikában hiszek, amit én magam hamisítok.”

Ezt a kijelentést - állítólag tévesen - a legendás brit miniszterelnöknek, Sir Winston Churchillnek tulajdonítják. Van olyan forrás is, amely szerint a németek terjesztették ezt róla a második világháború alatt, hogy hazugnak állítsák be. Ma már nehezen kideríthető, hogy elhangzott-e egyáltalán a mondat, ugyanakkor erősen jellemzi az emberek és a statisztika viszonyát.

E gondolatok kiváltó oka, hogy pár nappal ezelőtt ünnepelhettük a hazai statisztika létrejöttének 150. évfordulóját, ugyanis Keleti Károly vezetésével 1867. május 25-én alakult meg a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium keretei között hatfős statisztikai szakosztályként a mai hatóság, a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) elődje.

Élete folyamán szinte mindenki találkozik a statisztikával, sőt szolgáltat adatokat hozzá. Elég csak arra gondolni, ha egy édesanya megkérdezi a boltba küldött gyermekét, hogy mennyit költött, vagy ha az iskolában arra kell felelnie a diáknak, hogy hányan voltak benne a folyosói verekezésben, máris adatokat szolgáltatottak. De számot kell adnunk munkánk során az egy nap alatt elkészített munkadarabokról, vagy adóbevallásunkban a megkeresett jövedelmünkről. Vagyis minden, ami velünk történik, valahol, valamelyik címszó alatt statisztikai adattá válik.

S, hogy mire is jó mindez? Nos ha nem lenne statisztika, nem lehetne terveket készíteni, nem sütnének elegendő kenyeret a pékek, nem lenne elég hús a boltokban, vagy éppen mindenből túl sok lenne, nem tudnánk, hogy mekkora az átlagkereset (amelyet a dolgozók többsége csak hírből ismer), vagy éppen ki rúgta a legtöbb gólt az igen színvonalas magyar labdarúgó-bajnokságban.

De mint tapasztaljuk, a statisztikai adatokat sokféleképpen lehet értelmezni, hiszen a világ minden kormánya és politikusa úgy használja, forgatja a számokat, ahogy azt érdeke kívánja. Például valahol, egy országban az ott nemzetinek nevezett konzultációnál siker lehet, ha milliós nagyságrendben küldik vissza a polgárok a kormány által feltett álkérdésekre adott és a lehetséges válaszadási lehetőségekkel sugallt válaszokat. Ha nagy a szám, akkor ez az adott konzultációnak siker, lehet vele büszkélkedni, miközben nem hangzik el egy olyan - bizonyára sokakat érdeklő adat - hogy hányan írtak különvéleményt, pontosabban indulatukban hányan küldték el bizonyos melegebb égtájra a kérdések megfogalmazóit.

Ezért, miközben megállapítjuk, hogy statisztika nélkül nem működne a világ, átérezzük igazságát a Churchillnek tulajdonított kijelentésnek is.

2017. május 30.

London

Családom egyik igen tehetséges, magasan képzett ifjú tagja Londonba készül. Szakmájában szinte már mindent megtanult, amit itthon lehetett, amit pedig nem, azt megtette Angliában és az Egyesült Államokban. Egy ideje úgy érzi, hogy tudását idehaza nem becsülik meg, nem veszik igénybe magas szintű ismereteit. Eldöntötte, hogy még egy szakterület ismereteit sajátítja el saját pénzéből, mégpedig Nagy-Britannia fővárosában, ahol munkát is vállal, hogy ottani költségeit ki tudja fizetni.

Gyerekkorától figyelem pályafutását, az ismeretlen kihívásoktól nem féltő bátorságát. Ő a modern Európa gyermeke, a sokat utazó, sok ismeretet szerző, nagy tudású fiatalok közé tartozik, akiket ma az uniós ösztöndíjprogramjának neve nyomán Erasmus-generációnak neveznek.

Szemernyi kétségem sincs, hogy Londonban is megállja a helyét, mégis félttem őt. Igen, a terroristáktól, akik ezúttal ismét Londonban csaptak le, ártatlanokat öltek, sokakat súlyosan megsebesítettek, olyanokat, akiknek egyetlen bűne, hogy nem Allah követői. Így istenük nevében, önmagukat felhatalmazva, megölhetnek ártatlan keresztényeket, zsidókat, bármilyen más hitűeket, vagy vallástalanokat. Bár pár napja egy kabuli merényletben muszlim ölt többnyire muszlimot és vérgőzös gyilkosaiknak elég a vérengzéshez az is, ha a másik ember muszlim ugyan, de síita, vagy szunnita.

Nyilvánvalóan a gyűlölet gyűlöletet gerjeszt, a gyilkosság gyilkosságokat. Lehet, hogy az egyik fél mindezt rendcsinálás ürügyén bombázásokkal, a másik öngyilkos merénylettekkel, autós gázolásokkal, késekkel műveli, de egyetlen ártatlant sem érdekel, hogy hősködő politikusok, vagy „igazságosztó” merénylők miatt kell meghalnia, miközben ő csak életben akar maradni egy háború sújtotta országban, vagy békésen sétálni egy város utcáján, hallgatni kedvence koncertjét, mint történt Manchesterben.

Európa vezető politikusai akkor járnának el megfélemlően, ha végre felismernék, nem helyes befogadni tömegeket, ha azok nemzedékek sokaságán át beidegzett neveltetése ellenkezik a befogadó ország szabályaival, erkölcsi normáival, szokásaival. Sokkal inkább Európán kívül kellene tartani a menekülőket és a jobb élet reményében vándorútra kelőket. Nem megtagadni kell a segítséget a rászorulóktól, hanem lehetővé tenni, hogy megszokott környezetükben élhessenek békében. Már persze ha abban akarnak élni. Mert több merényletben is az egykori bevándorlók már európai állampolgár, de kilátástalan életet élő második, harmadik generációs gyerekei ölték halomra embertársaikat.

Tudjuk, a terror kiirthatatlan, mégis mindazoknak, akik nem csak politikai tőkét szeretnének kovácsolni ártatlanok halálából, együttesen kellene megoldást találni, hogy egyikünknek se kelljen szereteteit féltetnie, mert valahol a világban elmennek koncertre, vagy egy kellemeset sétálni.

2017. június 6.

Érettek

Javultak az iskolázottsági mutatók Magyarországon a 2011-es népszámlálás és a tavaly októberi kis népszámlálás között - derült ki a KSH nemrégiben napvilágot látott információ-jából. De megtudhattuk azt is, hogy a népesség (nyilvánvalóan a 18 éven felüliek) fele legalább érettségivel rendelkezik, a 25 évnél idősebbek több mint egyötöde pedig diplomás.

Bevallom, fogalmam sincs, hogy ez kiváló eredmény-e, vagy éppen csak egy kegyelem kettes, mert bár a felnőtt népesség fele, vagyis mintegy négymillió ember garantáltan tett egy, az életében és képzettségében mérföldkövet jelentő vizsgát, a másik négymillió ugyanakkor nem.

Ahogy az interneten is megtalálható, a mai értelemben vett érettségi vizsgát első ízben 1788-ban, Poroszországban tartottak. Ausztriában 1849 óta érettségiztetnek, Magyarország gimnáziumaiban pedig 1851-től követték a monarchiabeli példát.

Azt, hogy ma mekkora értékkel bír az érettségi, mire jogosít, és mihez lehet vele kezdeni, nehéz megmondani. Mert miközben a továbbtanuláshoz elengedhetetlen, addig csak egy érettségivel napjainkban nemigen lehet nagy álmokat szőni a munkaerőpiacon, ahol a magasan képzett emberek jelentős része is úgy érzi, hogy nem becsülik meg tudását, és ami a mindennapi életben végképp zsebbevágó, nem is fizetik meg. Ezután a csak érettségizett munkavállaló bizony nincs irigylésre méltó helyzetben.

A Központi Statisztikai Hivatal kis-népszámlálási eredményeinek ismertetésekor elhangzott, ahogy fogynak az alulképzett idős emberek, úgy emelkedik a lakosság iskolázottságának szintje. Nem tudom, hogy tekinthetjük-e ezt az utóbbi években kiválóan felforgatott, átalakított hazai oktatás dicsőségének?

Ha már az oktatásnál tartunk, nem árt feltenni a kérdést, vajon mi van a népesség nem érettségizett másik felével? Vajon ők az egykor jól működött, mára viszont derekasan lepusztított szakmunkásképzésben vettek, vesznek-e részt és tisztességes, bár mélyen nyugati társaik alatt fizetett kétkezi munkásokként, szakemberekként keresik-e kenyerüket, vagy közmunkások lettek, mert a szemét eltakarításához, a parkrendezéshez, ároktakarításhoz és hasonló fontos önkormányzati feladatokhoz valóban nem kell szakvizsgával rendelkezni.

Egy korszerű társadalmat képzett polgárainak sokasága tehet naggyá, vagyis kimondhatjuk, hogy kiváló oktatás nélkül nincs fejlődés. Igaz, minél tanultabb valaki, minél többet tud a világ dolgairól, annál többet és mélyrehatóbban gondolkodik, emiatt nehezebb lesz szlogenekkel, nagyívű kormánypropagandákkal, féligazságokkal, vagy éppen jól hangzó és mozgósító erejűnek szánt hazugságokkal irányítani.

Jogos tehát a kérdés: mi érettek vagyunk?

2017. június 13.

Feláldozottak

A családtámogatások növekedésével azt szeretné elérni 2030-ra a kormány, hogy akik gyermeket vállalnak, több mint két gyermekben gondolkodjanak. Szeretnék több mint 30 ezerrel növelni a megszületendő gyermekek számát. Mindez nemrégiben hangzott el egy kormányzati tájékoztatón.

Jogos az igény, hogy ne fogyjon tovább a népesség, hiszen rendre húsz- és harmincezer között csökkent évente a magyarországi magyarok száma. Még akkor is csökken, amikor nő a születésszám, ugyanis nagyon sokan halnak meg fiatalon, még munkaképes korban. A minap látott napvilágot az az átfogó jelentés, amelyből kiderül, hogy egyetlen év alatt 32 ezer olyan ember halt meg, aki még élhetne, ha jobban működne a magyar egészségügy.

Bár a jelentés szerint 2013 és 2015 között a magyar lakosság egészségi állapota javuló tendenciát mutatott, nagyok az országon belüli eltérések. Emellett a leggyakoribb halálokok, mint a keringési rendszer betegségei, a nőket sújtó daganattípusok, a férfiak vastagbél- és a végbélrák megbetegedései terén az EU-28 átlaghoz képest tovább romlott a helyzetünk.

A jelentés olvasói megtudhatták azt is, hogy a várható élettartam szerint a magyar nők az unió 28 tagállamának rangsorában a 26., a férfiak pedig a 24. helyen állnak. A nők születéskor várható élettartama 79,4, a férfiaké 72,3 év.

Az életkilátásokat jelentősen befolyásolja, hogy ki hol él és mennyit tanult. Az egészségesen várható élettartamot nézve Közép-Magyarországon a legjobbak egy ember kilátásai, míg Észak-Magyarországon a legrosszabbak. Az előbbi térség férfi lakói 7, a nők pedig 8 évvel tovább maradnak egészségesek, mint az utóbbiban élők. Kiderült az is, hogy egy alapfokú végzettségű férfi 12, egy ugyanilyen végzettségű nő 5,6 évvel él rövidebb ideig, mint felsőfokú végzettségű, azonos nemű honfitársa.

A kutatás megállapítása szerint, ha idejében és a megfelelő ellátást kapták volna, a 2014-ben elhunytak 14 százaléka megmenthető lett volna. További 12 százalék halálát népegészségügyi beavatkozásokkal lehetett volna elkerülni és a 65 év alattiak körében minden második haláleset elkerülhető lett volna megfelelő népegészségügyi beavatkozásokkal. Volna.

Tudjuk, hogy a mai kormányzati felfogás szerint nem jó, ha túl sokáig élünk, mert akkor majd nyugdíjat kell fizetni nekünk, ez pedig az egyesek számára igen gazdaságos nagyberuházásoktól veheti el a pénzt, ráadásul, ha valaki sokáig él, akkor gyógyszerre és egészségügyi ellátásra is gyakrabban lesz szüksége. Hulljon hát a férgese!

Természetesen kell a sok gyerek, hiszen ők jelentik a jövőt, de kellene a kisvárosnyi, évente értelmetlenül feláldozott felnőtt is. Bár meglehet, ők a járulékos veszteség a cél érdekében.

De vajon mi a cél?

2017. június 20.

Pártbuli

- Nincs kedved beszállni? Kell hozzá tíz ember és egy ügyvéd, aki megcsinálja az alapító okiratot, aztán egy kis szervezés, pár telefon és kapunk az államtól egy rakás pénzt szinte ingyen. Szóval alapítsunk pártot!

A mindennapi politikai hírekben jó, ha hat-nyolc párt neve szerepel rendszeresen, többnyire a parlamentben frakcióval rendelkező, vagy függetlenként jelölt képviselőivel jelenlévő pártalakulatoké. Az átlagember, ha csak nem elkötelezett híve, hívője valamelyik pártnak, már oda sem figyel arra, amit ezeknek a formációknak a képviselői mondanak, mert vagy nem igaz, vagy, mert nincs súlyuk, tekintélyük.

Persze az ügyeskedők, vállalkozó kedvűek mindezt másként látják, hiszen ma Magyarországon nagyon is megéri politizálni, már ha a pártműködésért megszerezhető adóforintok milliói ezt jelentik. 2014-ben az ellenfeleiket szétforgácsolni akaró kormányzók ötlete nyomán hatalmas mennyiségű, szám szerint száznegyvenhét olyan párt lett, amely indulhatott volna a választáson, mára ez a szám - az Országos Bírósági Hivatal adatai szerint - közelít a kétszázhoz és folyamatosan emelkedik. Jelenleg országszerte 350-nél is több párt áll bejegyzés alatt. A köznyelv a legtöbbjüket a kamupárt, vagy bizniszpárt kategóriába sorolja.

A pártalapítás nagyon is megéri, s bár a hírek szerint nyomoz az ügyészség az eltűnt százmilliók után, az előző országgyűlési választáson indult bizniszpártok tevékenységének köszönhetően a tavalyi év végéig a sajtóhírek szerint 630 millió forint tűnt el végleg a jogtalanul felhasznált kampánytámogatásból.

Csábító az üzlet, hiszen a pártalapítás, ha az ügyvédi költséget leszámítjuk, szinte fillérekre kerül. Nem ilyen vékony viszont a megszerezhető összeg, ugyanis a kampányfinanszírozási rendszer alapján, ha a 106 választókerület közül legalább 27-ben sikerül jelöltet állítania, minden egyéni jelölt után egymillió forintot kap a párt. A pártlisták után legalább 27 jelölt esetén minimálisan 149 millió forint jár a pártnak. Ha legalább 27 kerületben képesek jelöltet állítani, akkor az egyéni jelöltek és a lista után összesen legkevesebb 176 millió forint, ha mind a 106 kerületben indulnak, akkor már 703 millió forint üti az alapítók markát.

Nyilvánvalóan a kapott támogatással el kell számolni, na de aki a magyar adórendszereken edződött, annak ujjgyakorlat összeszedni a megfelelő számlákat a költségek igazolására. Bár a jogszabály szerint az egyéni jelöltek az egymillió forintos támogatást csak akkor tarthatják meg, ha a választások során a szavazatok legalább két százalékát megkapták, a pártlista esetén még akkor sem kell pénzt visszafizetni, ha a listára a kutya sem szavazott.

És még Amerikára mondják, hogy a korlátlan lehetőségek hazája.

2017. június 27.